

UNIVERSITAT DE
BARCELONA

CURS 2020-2021

CREACIÓ I DISSENY D'UN CONTE INFANTIL COM A EINA PER TREBALLAR L'EDUCACIÓ INCLUSIVA

TREBALL FINAL DE GRAU

ELOI EDO MARTÍNEZ
GRAU D'EDUCACIÓ PRIMÀRIA
Tutor: Ignasi Puigdemívol

ÍNDIX

1. Resum	2
2. Introducció.....	4
3. Motivació.....	4
4. Justificació	5
5. Modalitat del treball.....	7
6. Marc conceptual i contextual	8
7. Objectiu del treball.....	16
8. Metodologia del treball	17
9. Creació i Disseny	18
9.1. Plantejament del repte.....	20
9.2. Cerca i gestió de la informació	21
9.3. Elaboració de les diferents parts	21
9.4. Elaborar producte final	26
9.5. Avaluació.....	27
10. Proposta Didàctica	27
11. Anàlisi Resultats	29
12. Conclusió final	30
13. Referències Bibliogràfiques	32

1. Resum

Amb la intenció d'aportar un gra de sorra a la muntanya que s'està creant al voltant de l'escola inclusiva i per seguir oferint eines cada vegada més inclusives en les nostres aules el treball desenvolupat a continuació es basa en el disseny i l'elaboració d'un material lingüístic enfocat en el tractament del concepte de diversitat des d'una mirada transformadora i amb intenció de conscienciar als infants. Utilitzant el conte infantil com a eina principal aquest document pretén donar un punt de vista sensibilitzador i reflexiu sobre la idea que tenim de diversitat, el qual serà molt útil per tots aquells infants que estan en procés d'aprenentatge i volen entendre què és la diversitat i com s'ha de treballar. A més, aquesta eina es presenta com un recurs motivador i proper pels alumnes amb diversitat, el qual pretén ajudar a superar de manera adequada aquestes circumstàncies, sovint complicades de treballar, que es troben en el seu dia a dia, reforçant la idea d'entendre les diferències individuals com característiques úniques i valuoses de cada persona. Per fer-ho possible el conte presenta, en el mateix document, algunes de les principals adaptacions necessàries per arribar a l'abast de tots els alumnes, fent que aquesta eina sigui un propi exemple d'eina inclusiva i innovadora.

Paraules Clau: Eina, Sensibilització, Inclusió, Diversitat i Adaptacions.

Resumen

Con la intención de aportar un grano de arena en la montaña que se está creando alrededor de la escuela inclusiva y para seguir ofreciendo herramientas cada vez más inclusivas en nuestras aulas el trabajo desarrollado a continuación se basa en el diseño y la elaboración de un material lingüístico enfocado en el tratamiento del concepto de diversidad desde una mirada transformadora y con la intención de concienciar a los pequeños. Usando el cuento infantil como herramienta principal este documento pretende dar un punto de vista sensibilizador y reflexivo sobre la idea que tenemos de diversidad, el cual será muy útil para todos aquellos niños que están en proceso de aprendizaje y quieren entender qué es la diversidad y cómo se debe trabajar. Además, esta herramienta se presenta como un recurso motivador y cercano por los alumnos con diversidad, el cual pretende ayudar a

superar de manera adecuada estas circunstancias, a menudo complicadas de trabajar, que se encuentran en su día a día, reforzando la idea de entender las diferencias individuales como características únicas y valiosas de cada persona. Para hacerlo posible el cuento presenta, en el mismo documento, algunas de las principales adaptaciones necesarias para llegar al alcance de todos los alumnos, haciendo que esta herramienta sea un propio ejemplo de herramienta inclusiva e innovadora.

Palabras Clave: Herramienta, Sensibilización, Inclusión, Diversidad y Adaptaciones.

Abstract

With the intention of contributing to the great movement that is being generated around the inclusive school and to continue offering more and more inclusive tools in our classrooms, the work developed below is based on the design and elaboration of a linguistic material focused on the treatment of the concept of diversity from a transforming and awareness point of view. Using the children's story as the main tool, this document wants to provide a sensitising and reflective point of view on the idea we have of diversity, which will be extremely useful for all those children who are in the learning process and want to understand what diversity is and how it should be worked on. In addition, this tool is presented as a motivating resource for students with diversity, which wants to help them overcome these circumstances, often complicated to work with, that they encounter in their daily lives, reinforcing the idea of understanding individual differences as unique and valuable characteristics of each person. To make this possible, the story presents, in the same document, some of the main adaptations needed to reach all learners, making this tool an example of an inclusive and innovative tool.

Keywords: Tool, Sensitising, Inclusion, Diversity and Adaptations.

2. Introducció

El document que es presenta a continuació descriu detalladament el procés de creació i desenvolupament del material educatiu escollit, en aquest cas, un text narratiu destinat als infants des d'una mirada inclusiva. Començant per la recerca d'informació fins a la valoració final de tot el procés aquest document recull els passos que s'ha anat seguint per l'elaboració del material. Inspirat per una mirada inclusiva en les nostres futures aules el material que es desenvolupa a continuació pretén sensibilitzar i fer reflexionar als infants sobre el concepte de diversitat, fent entendre que la diversitat som tots i cada un de nostres i que les nostres peculiaritats o característiques personals no ens fan diferents de la resta, al revés, ens fan únics. Perquè ser diferent és el normal i hem de ser capaços d'entendre-ho i acceptar-ho. Pas per pas es pot anar observant i valorant quin procés ha seguit el material per deixar de ser una idea i convertir-se en una eina útil i real, la qual servirà per seguir canviant i avançant cap a una escola inclusiva, on tots els alumnes tenen un lloc.

3. Motivació

Tal com he explicat anteriorment, la temàtica escollida i la qual desenvoluparé al llarg d'aquest document és la realització d'un text narratiu, concretament un conte infantil, amb la intenció de fer reflexionar als infants sobre la idea de diversitat. Considero que és un tema molt important a treballar i que cal fomentar des d'edats primerenques. Els alumnes de primària, sobretot els de cicle inicial i mitjà, estan a les primeres etapes de l'aprenentatge, i és aquest el millor moment per introduir conceptes clau sobre la diversitat. Hi ha diferents maneres d'introduir un tema d'aquesta complexitat als alumnes, però jo he buscat una manera que fos accessible i motivador per tothom i no comportés una gran dificultat de comprensió. La realització d'un llibre adaptat expressa aquestes idees, per una banda, l'accessibilitat i motivació que se li dona al recurs, i per l'altra, la facilitat per entendre el missatge del text. Un altre punt de suport que s'ha considerat important per escollir aquest objectiu és la creació de referents, els infants estan constantment influenciats pels referents que els rodegen, i la intenció és introduir un referent de diversitat en forma de lectura.

A més, la idea de poder contribuir a educar sobre la diversitat i la idea d'elaborar un conte em semblen dues idees molt motivadores, que m'han ajudat a fer aquest treball amb un gran interès. La capacitat de poder introduir aquests conceptes en el pensament d'un infant utilitzant aquesta via fa que m'ompli d'energia per seguir treballant, des d'una mirada innovadora i inclusiva.

Però tota aquesta motivació no només són paraules personals, la literatura com a via d'aprenentatge s'ha utilitzat al llarg dels anys en l'educació, per això considero que és una bona eina d'aprenentatge. A més, en edats tan primerenques la literatura pren un gran pes, ja que marca l'inici de la lectura, escriptura i comunicació oral. I és per això que considero que és la millor edat per introduir aquest concepte de diversitat. No des d'una mirada complexa, sinó des de la idea més bàsica. Tothom és únic, per tant, ser diferent és d'allò més habitual. Tanmateix, una segona idea que també he volgut reforçar amb la creació de la meua obra és la capacitat d'autoestima i la resiliència. Creure en un mateix i en les nostres habilitats ens permetrà afrontar les situacions d'una manera més positiva, on som nosaltres que prenem el control de la situació. Al mateix temps saber afrontar o inclús superar situacions realment adverses ens permetrà seguir endavant valorant tot allò que tenim, al mateix temps que serem capaços d'empatitzar i oferir ajuda a aquells que ho necessitin. És per això que considero aquests dos valors, els quals englobarem en el concepte d'acceptació personal, importants a treballar si parlem de diversitat des d'un punt de vista personal.

4. Justificació

El principal motiu per a l'elecció d'aquesta temàtica ha sigut l'evident transformació pedagògica que està patint el sistema educatiu, les noves corrents educatives busquen i persegueixen una mirada inclusiva on tots els alumnes formen part de l'escola, idea de la qual em sento afí. Es considera de gran importància treballar per aconseguir una escola inclusiva, que aculli i eduqui a tots els alumnes indiferentment de la seva situació personal. I no només per la seva funció educativa durant els anys que dura el desenvolupament educatiu d'un infant en un centre, sinó per impulsar al mateix temps un canvi social que suposi un avenç i una solució per a la concepció actual que existeix sobre la diversitat, intentant abolir també la segregació en les nostres aules i carrers.

Entendre la diversitat i treballar de manera inclusiva va més enllà de la concepció existent que un alumne amb diversitat dins l'aula ordinària ja és un alumne integrat. S'ha de promoure l'acceptació individual de l'infant per part de la comunitat al mateix temps que es treballa la concepció de la diversitat, treballant així per un futur més inclusiu per tothom. *“Incluir a la gran diversidad de alumnos que hay en las aulas es siempre dar una oportunidad a llevar nuestra mirada docente más allá de lo convencional.”* Pardo, J. (2020). Cal destacar també la rellevància que dona a la idea de perseguir uns objectius com a docents, els educadors han de ser capaços de mirar més enllà i saber quins objectius persegueixen i quines oportunitats se'ls ofereixen. I en aquest cas, ser capaços de contemplar l'atenció a la diversitat com quelcom beneficiós, que pot aportar multitud d'oportunitats en lloc d'entorpir o dificultar el transcurs normal de l'aprenentatge.

En la mateixa línia cal tenir en compte com es treballa aquesta inclusió dins de les aules, fent èmfasi en l'atenció a la diversitat, tant en la part pràctica, on els alumnes que presenten qualsevol classe de discapacitat han de formar part directa de les activitats, com en la part més conceptual, on cal que els alumnes entenguin el significat real de diversitat i la visquin amb total normalitat. No es tracta únicament d'elaborar formes per intentar superar les barreres que apareixen per aquests infants, la seva discapacitat no és un motiu de segregació, sinó que mestres i alumnes han d'aprendre a entendre, respectar i compartir la diversitat, per arribar a l'objectiu de normalitzar-la i conviure amb ella. Calvo, P. (2018). No podem parlar d'inclusió si ens centrem únicament a fer activitats aptes per a tothom. Parlar d'inclusió significa ser capaços de veure'ns i respectar-nos com a igual, sense importar quines són les característiques que ens defineixen.

En resum, perseguir un model d'educació inclusiva significa anar més enllà del que entenem actualment per atenció a la diversitat, cal fer un canvi en aquest paradigma. La diversitat present en l'alumnat ha de ser contemplada com una oportunitat pel canvi i no com una barrera. Una oportunitat perquè els alumnes normalitzin la idea que tots som diferents i això és normal. I gran part d'aquesta responsabilitat recau en els docents, encarregats d'oferir eines i treballar des d'una mirada totalment inclusiva, sense la necessitat de destacar als alumnes amb necessitats, perquè aquests formen part completament de l'aula. I així garantir, al mateix temps, una societat futura més inclusiva on l'acceptació a la diversitat sigui total. Per tant, la diversitat és la clau per la inclusió.

També cal mencionar la importància que tenen els valors i l'educació en valors en aquesta corrent inclusiva. Educar per una societat més inclusiva requereix treballar

obligatòriament els valors que la recolzen, per tant, l'educació en valors serà un dels pilars fonamentals per la part metodològica d'aquesta escola inclusiva. Perquè educar en valors representa donar una oportunitat als infants d'aprendre a viure la vida des d'una altra mirada, García, X. M., i Rovira, J. M. P. (2007). Si pretenem fer un futur més inclusiu, les persones que el constitueixin hauran de representar aquests valors d'inclusivitat. L'acceptació, la tolerància i cooperació han de ser valors dels nostres ciutadans del demà.

Finalment, i fent una mirada al currículum, podem observar que els àmbits que es desenvolupen en aquest document són principalment l'àmbit lingüístic, fent èmfasi en la dimensió de comprensió lectora i treballant concretament les competències 3 i 4, les quals es basen en la lectura i comprensió de textos; l'àmbit d'educació en valors, fent èmfasi en les dimensions personal i intrapersonal, treballant sobretot les competències 2, basada en el benestar personal i la resiliència, i les 5 i 6, les quals es basen en la capacitat de mostrar tolerància, respecte i acceptació per la resta d'individus; i l'àmbit artístic, fent èmfasi en la dimensió d'interpretació i producció, treballant principalment la competència 5, basada en utilitzar elements del llenguatge visual per expressar-se i comunicar-se.

I son totes aquestes situacions les que han conduït a l'elaboració d'aquest treball, l'interès neix de la intenció de contribuir a fer possible aquestes idees. Per intentar ajudar a realitzar aquest procés d'inclusió dins les aules s'ha creat el material lingüístic com a eina de suport, que els docents puguin utilitzar i que sigui útil. És a dir, el projecte es basa en aportar una eina didàctica per contribuir en aquesta corrent d'escola inclusiva que està agafant força en les nostres aules.

5. Modalitat del treball

La modalitat de treball final de grau (TFG) seleccionada per la realització d'aquest document és la modalitat B, basada en la creació o producció de materials educatius, la qual dona sentit a la producció final i ajuda a definir l'estructuració d'aquest document, destacant el punt d'elaboració i creació del disseny com a punt principal del treball. El treball també s'inclou dins de l'àmbit d'atenció a la diversitat, ja que els objectius principals i la finalitat del document estan basats en aquesta temàtica, d'igual forma que el material didàctic elaborat.

S'ha considerat la modalitat de treball seleccionada adequada perquè permet a l'alumne crear quelcom que aportï una eina o suport educatiu dins de les aules, i aquesta és justament la finalitat del document. La intenció d'aquest treballar és, amb un objectiu

d'educació inclusiva marcat, crear una eina que permetés arribar-hi, de manera que aquesta eina sigui un suport per totes aquelles persones que persegueixen un objectiu semblant. És a dir, amb l'elaboració d'un material que apropi a assolir aquest objectiu d'inclusivitat s'està creant un material que pot ajudar a la resta de gent, ja que la creació d'un material dona peu a compartir-lo, i al mateix temps compartir els objectius i motivacions dipositades en aquest material. Fent que l'elaboració d'aquest material sigui una manera de promoure la idea, i alhora proporcionar una eina per treballar-la.

6. Marc conceptual i contextual

- Diversitat

La diversitat és un concepte el qual es defineix com a varietat o diferència, és quelcom que quedi fora de la normalitat. DRAE. Per tant, es basa en la concepció que tinguem d'allò que representa la normalitat i allò que queda fora, el que fa que sigui un concepte força abstracte i difícil de definir, ja que depèn directament de la idea que tinguem de normalitat. I aquesta idea de normalitat sovint va estretament lligada a les idees que es defensen en una societat, marcada per la seva situació social, econòmica, geogràfica, demogràfica... És a dir, la diversitat és un concepte que agrupa quelcom diferent que quedi apartat de la normalitat, la qual està definida per molts factors, fet que fa que sigui inestable i canviant. El que genera per conseqüència que el concepte de diversitat també sigui canviant.

Tot i això, també podem apreciar un segon significat de la paraula diversitat, i en el qual em vull basar, i és el concepte d'abundància de diferències, DRAE. La diversitat és l'abundància d'elements diferents dins d'un grup. Podem apreciar molts exemples de diversitat en la nostra societat, com les aules, les escoles o simplement els grups socials, on cada element és diferent i fa possible aquesta diversitat.

Entendre la diversitat com a conjunt d'elements diferents fa que la nostra tasca com a docents amb una mirada inclusiva sigui més simple. Si entenem que la diversitat no és allò diferent de la normalitat sinó que les diferències personals fan que puguem parlar de diversitat ja estarem donant un enfocament correcte aquesta diversitat. I no només pel fet d'acceptar la diversitat d'alumnes, sinó per apreciar la seva importància dins l'aula. I aquest és un fet que succeeix en les nostres aules des d'edats primerenques. Aquesta és una realitat existent a les nostres aules, i la seva negació només comporta al fracàs com a docents.

”Si entrem en una llar d’infants qualsevol podem observar que els infants tenen diferent gènere, edat, estil d’aprenentatge, interessos, personalitat, coneixements previs, llengua, ritmes d’aprenentatge, etc. [...] Cada un d’aquests infants té una sèrie de característiques físiques, socials o psicològiques que els fan diferents.” Ortín Lacort, C. i Carrasco Rueda, C. (2011) pàg. 11.

També cal mencionar que aquesta concepció de la diversitat com a element positiu i rellevant a les nostres no ha aparegut fa pocs anys, tot el contrari, podem apreciar moviments renovadors i innovadors que ja defensaven la idea de centrar les accions educatives en una mirada basada en l’alumne i les seves característiques individuals, com podria ser l’escola nova o escola activa. Destacar també la importància de pedagogs molt lligats a aquestes metodologies, com podria ser Montessori, Dewey o Freinet, que van posar els fonaments pel seu desenvolupament a principis de segle XX. Monereo i Font, C. (1991).

- **Inclusió**

La inclusió és un concepte que s’entén com el conjunt d’actituds, comportaments, metodologies o polítiques que pretenen integrar i incloure a tots els individus dins d’una societat o grup establert, amb l’objectiu que tots aquests siguin capaços de participar i contribuir de forma activa, gaudint de les mateixes oportunitats i condicions que la resta de participants. Fent que tots aquests estiguin al mateix nivell i eliminant així les possibles situacions de segregació o exclusió que puguin aparèixer, les quals son generades per diferents circumstàncies com la pobresa, l’analfabetisme o a la diferència racial, entre altres possibilitats.

Relacionant aquest concepte amb el món de l’educació apareix la coneguda corrent d’educació inclusiva, la qual es basa en la idea que l’escola ha de ser capaç d’incloure de forma normalitzada a tots els infants, independentment de la seva situació, donant les mateixes oportunitats i garantint un èxit educatiu. La inclusió parteix de la base que tots som diferents i cal entendre aquestes diferències com una normalitat, per això, l’escola inclusiva es defineix com a escola per tothom, sense barreres i que treballa amb tots els alumnes, on la diversitat és contemplada com a normalitat, cada alumne és únic, independentment de la seva situació, i té el dret de gaudir d’un procés d’aprenentatge. *“Cuando hablamos de inclusión escolar hablamos de acoger en una misma escuela, por razones fundamen-*

talmente éticas pero también de cariz psicopedagógico, a todos los alumnos, sin excepción, cualesquiera que sean sus características personales”, Pujolàs i Maset, P. (2015), pàg.5. Reforçant la idea d’entendre i acceptar les característiques personals com a base per l’educació inclusiva. Però el concepte d’escola inclusiva és relativament nova, respectant l’anteriorment mencionat, i per això encara ens trobem en un procés d’implementació, on escoles i docents cerquen les millors maneres d’avançar com aquest objectiu. El canvi de metodologies, les noves corrents pedagògiques i les noves lleis implementades ens permet parlar d’evolució en el sistema educatiu, però encara ens queda camí per recórrer. En aquest aspecte, trobem que diversos pedagogs han elaborat diferents documents que ens ajuden i ens serveix de suport per poder avançar en aquest canvi educatiu, donant-nos referències d’actuació per garantir una educació inclusiva a les aules i ampliant així el ventall de materials de suport disponibles.

Algunes de les propostes d’actuació que es poden realitzar, a escala de centres educatius, per incorporar una mirada inclusiva dins de les aules són: la creació d’equips escolar per a la correcta atenció de l’alumnat, creant propostes metodològiques consensuades i conjuntes per garantir l’assoliment de les necessitats de cada alumne; el canvi de rol del professorat d’educació especial, donant-li una posició de conseller i professional més rellevant dins del claustre; el plantejament de noves estratègies d’ensenyament, buscant noves formes d’educar adaptant-nos a la diversitat de les nostres aules; el compromís amb la constant formació professional, assegurant una formació constant per part del docent, que els permeti seguir aprenent i sumar coneixements pel seu ús dins les aules; la creació d’orientacions per solucionar les dificultats, garantint un pla d’actuació adequat davant dels diferents problemes que puguin aparèixer en el procés; i finalment, la creació d’un programa d’assessorament, assegurant que l’alumnat se sent acompanyat i ajudat en tot moment. Porter, Gordon L. i Stone, Julie A. (2001).

Tot i això, cal no oblidar que les realitats de cada centre són úniques i diverses, el que fa que no totes aquestes mesures es puguin aplicar de la mateixa manera, ja que no tindrien els mateixos resultats. Cada centre ha de ser capaç d’adaptar les diferents mesures a la seva realitat per tal de garantir un bon procés d’aprenentatge des d’una mirada inclusiva. La inclusió és un procés, i cada centre ha de buscar el seu camí.

- **Literatura Infantil**

Podem entendre la literatura infantil com el conjunt d'obres literàries (narracions, obres de teatre, poemes...) dirigides a lectors infantils. Amb la finalitat d'introduir els individus més joves d'una societat al món de la literatura, les obres creades i destinades a aquest públic presenten unes característiques úniques, les quals les fan atractives i educatives pels més joves. En aquest aspecte cal valorar la feina realitzada pel pedagog Juan Cervera, el qual ha destinat grans esforços a tractar aquest tema, i el qual prendrem com a referent per elaborar la nostra fonamentació teòrica.

La idea principal que defineix la literatura infantil, tal com s'ha mencionat anteriorment, és el destinatari al qual va dirigida, i que fa que presenti unes característiques diferents de la literatura no infantil. Però no per ser una literatura destinada a un grup de lectors en procés d'aprenentatge aquesta deixa de ser literatura. Cal tenir present que la literatura infantil té un paper rellevant en el procés de formació literària, fent que les obres tinguin un objectiu diferent, on aprendre i millorar siguin la clau del seu èxit. Però aquest fet no suposa que deixin de ser expressions artístiques que utilitzen les lletres com a mitjà de comunicació. La literatura infantil també es basa en el coneixement i ús de les lletres per a l'expressió d'idees. Cervera, J. (1989)

També cal fer menció al pedagog Gianni Rodari, el qual va dedicar la seva vida a l'elaboració de literatura infantil i el qual presentava una filosofia molt ferma al respecte. Gianni Rodari tenia una ferma confiança en la creativitat i imaginació de l'infant, la qual combinava perfectament amb el seu art per escriure obres literàries, portant a la literatura infantil a un punt extraordinari, on aquesta es converteix en una porta a mil mons fantàstics. És a dir, la literatura infantil permet, gràcies a la confiança dipositada per part de l'autor en la imaginació de l'infant, obrir un gran nombre de mons fantàstics on gaudir i aprendre a través de la literatura. És per aquest motiu que Gianni Rodari té un pes tan important en el món de la literatura infantil, va proporcionar una mirada única i extraordinària de tractar aquesta literatura. Morales, C. (2020).

Finalment, i fent un barreja molt interessant dels conceptes analitzats, per una banda podem apreciar la formalitat que presenta Juan Cervera en els aspectes més teòrics a l'hora de definir el concepte de literatura infantil, donant-li a aquesta el lloc i la importància que es mereix, i per l'altra banda, podem apreciar com Gianni Rodari la tracta des d'un punt de vista més pràctic i ens ofereix una manera única de contemplar i treballar

amb la literatura infantil. Ambdós pedagogs demostren i valoren els grans beneficis que pot oferir la literatura infantil als nostres infants. En aquest espai també podem afegir la idea rellevant que la literatura infantil ens permet presentar al petit lector temes o conceptes de gran rellevància que ajudaran a formar el seu pensament crític, Morón Macías, Mª C. (2010). També, per acabar, cal destacar el paper del docent en aquest tema, ja que serà aquest el responsable de seleccionar adequadament quines obres acaben en les mans dels nostres alumnes i defineixen la seva actual i futura relació amb el món de la literatura.

- **Sistemes Adaptatius i Augmentatius**

Per tal de fer el material didàctic inclusiu i a l'abast de tots els infants s'ha utilitzat els sistemes adaptatius i augmentatius de la comunicació. Els sistemes adaptatius i augmentatius de la comunicació, coneguts amb les sigles SAAC, són diferents formes i maneres d'expressar el llenguatge oral i que tenen com a finalitat augmentar i/o compensar les possibles dificultats de comunicació i llenguatge que presentin els diferents individus. És a dir, donen la possibilitat de poder comunicar-se oralment a totes aquelles persones que presentin dificultats, sigui en la comprensió o en l'expressió.

“La comunicació augmentativa i/o alternativa es refereix a formes de comunicació diferents del llenguatge oral que s'utilitza per substituir i/o complementar o millorar la parla natural”, Comunicació augmentativa i alternativa, Vega Llobera, F. (2016). Pàg.9.

Per fer-ho, aquests sistemes utilitzen diferents tècniques que substitueixen o incrementen la capacitat de comunicació oral, com per exemple l'ús de pictogrames. Aquests donen l'oportunitat d'utilitzar un suport gràfic per acompanyar, o substituir, aquelles idees que pretenem expressar. O a la inversa, són una eina que proporciona un suport gràfic que ens ajuda a entendre allò que estem llegint. Els principals individus que necessiten o agraeixen l'ús d'aquests sistemes són els infants, i adults, amb dificultats lingüístiques, ja sigui per circumstàncies personals (autisme, paràlisi cerebral, dèficit en la parla...) o situacionals, com el cas dels alumnes nouvinguts.

La capacitat de comunicació i l'ús del llenguatge són dos aspectes vitals per a tots els humans per tal de poder-se relacionar, gaudir de la companyia i aprendre de tot allò que ens envolta. És per això que aquests sistemes són tan rellevants, perquè donen a tots aquests individus que ho necessiten la possibilitat de comunicar-se amb la resta, amb tot

el que comporta. I fent una mirada pedagògica, com a docents és vital assegurar que aquests sistemes augmentatius i adaptatius s'utilitzen adequadament en les aules, ja que sinó no podrem garantir un èxit educatiu de molts estudiants, creant així una clara segregació. Aquests sistemes han d'estar presents en totes les aules del nostre sistema educatiu, assegurant així unes aules més inclusives. I al mateix temps, tal com es defensa anteriorment, creant una societat més inclusiva, on tothom té les mateixes oportunitats.

En la mateixa línia, proporcionant eines de suport lingüístic per aquells infants que les necessitin, també trobem el sistema braille. El sistema Braille o el sistema de lectoescriptura per persones cegues és el llenguatge que utilitzen totes aquelles persones amb una discapacitat visual o una ceguera. Aquest sistema els permet llegir i escriure textos, llibres, documents...El braille està basat en un sistema de lectura i escriptura tàctils, que utilitza el sistema de punts en relleu. Aquest llenguatge permet la comunicació a un gran nombre de persones, utilitzant el sentit del tacte com a canal permet rebre i enviar missatges. Martínez-Liéban, I. i Polo Chacón, D. (2004).

- **Educació en Valors**

L'educació en valors és el procés educatiu que pretén impulsar diferents pautes actitudinals, morals i ètiques per tal d'inculcar un estil de vida concret als alumnes, fent que modifiquin o reestructurin les seves pròpies actituds. És a dir, l'educació en valors es basa a ensenyar diferents actituds que permetran reconstruir les personalitats dels alumnes. El sistema educatiu, en general, està configurat per tres dimensions: la dimensió conceptual, basada en els conceptes que s'ensenyen; la dimensió d'habilitats o procediments, basada en la part més pràctica d'aquests ensenyaments; i la dimensió de pautes conductuals, basada en el conjunt de valors i actituds que acompanyen aquest aprenentatge, i en la qual ens centrarem. Bolívar A. (1998).

Sovint, a causa de la seva posició invisibilitzada i sense resultats tan directes, és la dimensió que menys es treballa de forma directa, però s'està parlant d'un aprenentatge que influeix directament en la forma de viure l'etapa educativa. L'educació en valors defineix la manera en què vivim les situacions, en com les afrontem, amb com ens fan sentir, en com reaccionem... És a dir, l'educació en valors ens fa ser qui som, i un aspecte tan important no pot quedar fora de les nostres aules. I no és únicament important per aquest motiu, la situació personal durant el procés d'aprenentatge també té una forta influència

en aquest, un alumne no es podrà aprendre res, o no ho farà de la millor forma possible, si no està bé. I a la inversa, una bona situació personal afavorirà un bon procés d'aprenentatge. Per tant, l'educació en valors permet treballar la personalitat dels alumnes i ajuda a desenvolupar un bon procés d'aprenentatge, el que demostra la seva rellevància dins del món educatiu.

L'educació en valors està estretament lligada amb el docent que l'ensenya, ja que transmet allò que ets, per això, docents i professionals han de vetllar per garantir una bona educació en valors, que defensi i transmeti un seguit de valors adequats que ajudin a construir-se una identitat, tant en l'àmbit personal com en l'àmbit social, ja que l'educació en valors treballa tant actituds intrapersonals com interpersonals. Però al ser un procés llarg cal que els centres estableixin quins seran aquells valors que els defineixen, per així definir la pròpia identitat del centre, amb la qual, si tot es desenvolupa adequadament, sortiran tots els infants d'aquell centre. És a dir, els valors que s'ensenyin a l'etapa de primària es construiran entre tots els membres del centre, i aquests valors definiran la seva filosofia. Per tant, l'educació en valors és, en essència, el cor de l'educació. Brezinka, W. (2007)

- **Educació artística**

L'educació artística és el procés educatiu basant en l'ensenyament-aprenentatge de l'art i les seves expressions. Sovint sol dividir-se en diferents subgèneres, ja que l'art i les seves expressions tenen un gran nombre de subgèneres i seria impossible tractar-los tots. Els principals subgèneres de l'art que es troben en el món de l'educació són l'educació musical, l'educació de l'expressió corporal i l'educació visual i plàstica, basada en la creació i interpretació d'imatges, i en la qual ens centrarem. L'educació artística conforma, per ella mateixa, un àmbit del currículum, ressaltant així la seva importància en el món educatiu. El pas del temps ens ha demostrat també la rellevància que tenen les manifestacions artístiques en els nostres centres. Així doncs, cal que els docents treballin donant a l'educació artística la importància que es mereix. Juanola i Terradellas (1993)

Centrant-nos en l'expressió artística referida a la creació i interpretació d'expressions visuals, és a dir, imatges, cal mencionar que és el subgènere artístic per excel·lència en les aules. Dibuixar i pintar, dues de les manifestacions més clares d'aquest subgènere, estan sempre presents en una aula de primària, en més o menys mesura, però presents. I és que

el seu desenvolupament comporta un gran nombre de beneficis pels propis alumnes, com podria ser l'augment de la capacitat de concentració, la millora de la planificació, la millora de la coordinació motriu o l'impuls de la creativitat, element vital amb els infants. Però un dels beneficis que m'agradaria destacar és el treball i aprenentatge de valors. El disseny i creació d'aquestes expressions artístiques, dibuixar i pintar, porten indirectament a treballar valors com l'esforç, la paciència o la dedicació. Els quals encaixen perfectament amb aquells valors que es treballaran en una educació inclusiva, vinculant així la dimensió de desenvolupament d'habilitats amb la dimensió de desenvolupament de conductes, anteriorment mencionades.

- **Aprenentatge Basat en Projectes**

L'aprenentatge basat en projectes és una metodologia activa que situa l'alumne en el centre de l'aprenentatge, sent aquest qui ha d'impulsar i desenvolupar tot aquest procés. És a dir, la metodologia basada en projectes dona l'oportunitat a l'infant a escollir un projecte per dur a terme i en el qual es podran desenvolupar diferents aprenentatges. Aquesta metodologia sol desenvolupar-se a nivell col·laboratiu, fent que els alumnes hagin de desenvolupar habilitat del treball en equip. Per fer tot això possible, però, cal un guiatge i una bona preparació per part del docent, ja que serà aquest qui portarà el control del projecte i el seu aprenentatge, però sempre des d'una posició secundària, deixant que siguin els alumnes els protagonistes.

L'aprenentatge basat en projectes és una metodologia que comporta grans beneficis per tots els alumnes, ja que es treballen i desenvolupen un gran nombre d'habilitats. Haver de treballar en equip comporta una bona planificació, per tal de treballar tots en la mateixa direcció i amb metes compartides. El treball col·laboratiu també comporta l'escolta activa i la presa de decisions conjunta. A més, a escala individual també es desenvolupen diferents habilitats, com la capacitat d'autoavaluació, la capacitat de planejar i generar idees o la capacitat de desenvolupar una tasca de forma autònoma, entre d'altres. Trujillo, F. (2015).

Però el punt que fa més interessant i rellevant aquesta metodologia és la motivació que implica per part dels alumnes. Al disposar d'aquesta llibertat on poder escollir quin projecte desenvolupar els alumnes s'interessen i es motiven per a la seva realització, ja que són projectes que ells o elles han escollit. I no només això, el fet de planejar als alumnes

un repte que han de superar, on cal buscar informació i treballar-la, on han de fer més que escoltar, entendre i memoritzar, suposa una gran motivació per la seva part. L'aprenentatge basat en projectes és una metodologia vivia i activa, ja que es basa en realitzar moltes accions on poder aprendre, com per exemple: buscar, escollir, discutir, provar, equivocarse, corregir o avaluar. Cobo Gonzales, G., & Mariella Valdivia Cañotte, S. (2017).

Aquesta metodologia es defineix també per l'estructura que presenta envers als projectes, donant un seguit de fases que cal seguir per assolir l'objectiu final. Aquestes fases poden presentar certes variacions segons l'autor o pedagog que les presenti, però podem destacar alguns aspectes en comú. Observem una primera fase d'iniciació on se'ls planteja als alumnes quins dubtes, preguntes o reptes volen superar. Seguidament, amb el repte plantejar es defineix un pla d'actuació, per tal d'organitzar-se. Després es realitza una fase de cerca d'informació, on els alumnes han de buscar en diferents fonts informació al respecte. Tot seguit, si es desenvolupa a nivell col·laboratiu, es fa una posada en comú de la informació obtinguda i la seva síntesi. Després es comença a elaborar els primers punts del projecte, amb la informació obtinguda ja podem començar a desenvolupar algunes parts del treball. Seguidament es torna a realitzar una comprovació a nivell grupal de les tasques realitzades. Després de la seva correcció es procedeix a la realització de la versió final, que tornarà a ser avaluada, però des d'un punt de vista més reflexiu, avaluant si s'han assolit els objectius plantejats. Finalment, es realitza una difusió o presentació del projecte, donant a conèixer així com s'ha assolit l'objectiu final.

7. Objectiu del treball

Després d'haver observat diferents situacions al llarg de la carrera sobre com s'ha tractat i com es tracta l'atenció a la diversitat considero que és de vital importància seguir treballant aspectes referents al tracte de la diversitat, sobretot aquells que afecten a la seva concepció i acceptació. És necessari treballar la concepció de diversitat, entenent aquesta diversitat com el global de les persones, i la seva acceptació, fent referència al fet que tots som únics i diferents, que les característiques que ens defineixen no són motiu de segregació.

Per aquests motius l'objectiu final del meu treball és la creació d'un material educatiu que permeti treballar i sensibilitzar als infants sobre el concepte de diversitat, entenent que tots som diferents i que sentir-se diferent és natural. Al mateix temps pretenc treballar

la funcionalitat d'aquesta diversitat, demostrant que les diferències poden ser molt beneficioses s'hi s'entenen les utilitats de cada persona, sumant les habilitats individuals en lloc de competir entre nosaltres i segregant-nos. L'educació en valors també té un gran pes en aquest procés, ja que ajudarà a conformar els valors que acompanyaran a totes aquestes idees, i per aquest motiu també ha de ser inclosa i tractada com a eina per assolir l'objectiu del treball.

Tanmateix, cal destacar els objectius proposats pel material didàctic elaborat, ja que aquest serà l'eina principal per assolir l'objectiu, creant així un segon objectiu dins del treball. Aquest material, basat en la producció d'un text de caràcter infantil, pretén treballar i assolir diferents objectius pedagògics i educatius que assegurin el seu bon funcionament com a eina de suport. Aquests objectius se separen en dos grans blocs, d'una banda tenim aquells objectius directament relacionats amb els objectius del treball, marcats i definits anteriorment, i d'altra banda pretén, per si mateix, ser un recurs motivador, inclusiu i independent.

Per tant, la intenció del material didàctic no és únicament assolir els objectius estipulats del treball, sinó que vol marcar i definir els seus propis objectius. Aquests objectius són: la creació d'un recurs motivador, que agradi i connecti amb els infants, creant així un vincle entre ells; la creació d'un recurs inclusiu i innovador, que sigui accessible per tots els infants, donant al mateix temps un exemple d'eina inclusiva; i la creació d'un recurs útil i independent, que la seva funcionalitat no depengui del treball.

8. Metodologia del treball

La metodologia seleccionada per a l'elaboració del següent treball es correspon i s'adapta a la modalitat escollida per a la seva realització, la creació o producció d'un material didàctic, i es defineix com a metodologia basada en projectes. Concretament el treball es basa en la creació d'un text narratiu per a infants, el que comparem com a projecte de treball. Aquest text narratiu està inclòs dins del sac de la literatura infantil, a causa de la seva estructuració, presentació i finalitat, per tant, estem parlant de l'elaboració, vulgarment anomenat, d'un conte infantil.

La metodologia de desenvolupament del treball, anteriorment mencionada, ha sigut escollida degut a la bona adequació que presenta per a l'elaboració d'aquest treball. Basar

la feina realitzada en un projecte és exactament el que s'ha estat desenvolupant en aquest document, sobretot en la part de creació i disseny, on aquesta s'ha estructurat a partir de les fases proposades per aquesta metodologia, però s'observarà amb més atenció en el següent apartat. Des de diferents àrees i amb diversos enfocaments s'ha treballat per elaborar aquest projecte. Podem observar el desenvolupament de l'àmbit lingüístic, on la creació i transmissió de textos és el centre, també podem observar una forta presència de l'àmbit artístic, els suports visuals prenen una gran importància en l'elaboració d'aquest projecte, i finalment, podem observar un àmbit d'educació en valors, que va relacionat de forma indirecta amb l'obra, i que es desenvoluparà sobretot en la proposta didàctica.

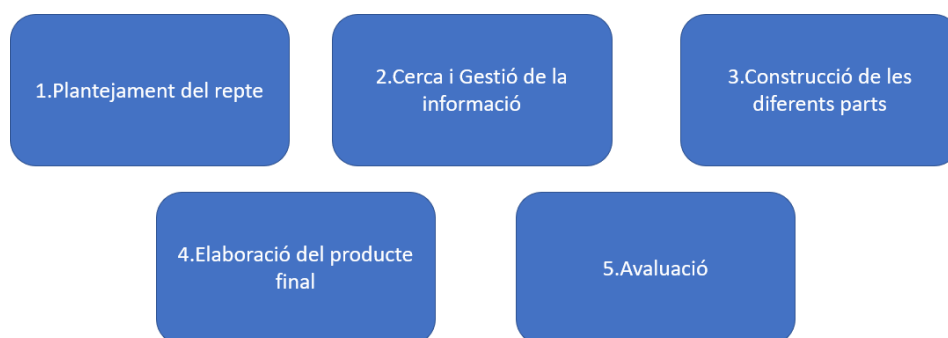
L'aprenentatge basat en projectes és una metodologia que pretén situar l'alumne al centre del procés educatiu, sent ell/a qui agafi la iniciativa i la responsabilitat del seu propi aprenentatge. Per tant, observant la definició d'aprenentatge basat en projectes, es considera que aquesta metodologia s'adapta adequadament al desenvolupament que s'està realitzant en aquest treball, ja que és l'autor de l'obra qui està definint i encaminant el procés d'aprenentatge. Al mateix temps, el treball es basa en l'elaboració d'un projecte concret, fet que, com he mencionat anteriorment, s'adapta a la metodologia escollida. En conclusió, per la finalitat i el desenvolupament del treball, on és l'autor qui desenvolupa el seu propi procés d'aprenentatge basat en un projecte concret i les seves fases d'elaboració, considero la metodologia escollida encertada i apropiada.

9. Creació i Disseny

A continuació s'estructura i es defineix el procés desenvolupat per tal de dissenyar i crear el material didàctic en el qual es basa tot aquest document. Aquest material, la creació artística d'un text narratiu per infants, pretén ser l'eina clau per acompanyar i defensar els objectius i idees d'aquest treball. En aquest material han de veure's reflectides totes aquelles idees claus que es defensen i s'han d'assolir tots aquells objectius definits anteriorment, per això aquest material és la part principal del treball, el seu cor. També valorar la rellevància que pot i ha de tindre el material didàctic elaborat, és a dir, el material també ha de suposar per ell mateix una eina que presenti uns objectius i unes idees pròpies, ja que així podrem garantir la seva funcionalitat i utilitat. El material ha de funcionar sense el document, fent que pugui ser utilitzat en qualsevol altre context.

Tal com es defineix en l'apartat anterior, la metodologia de treball seleccionada per a l'elaboració d'aquest treball és l'aprenentatge basat en projectes. Treballar seguint aquesta metodologia permet estructurar adequadament la feina a realitzar, avançant correctament en el seu desenvolupament, ja que aquesta presenta i defineix un procés a seguir, on el desenvolupament d'aquest projecte s'estructura en diferents fases. I aquestes fases seran, també, el concepte clau amb el qual s'estructurarà el desenvolupament d'aquest projecte, el conte infantil. Aquestes fases per les quals es passarà per realitzar el material es descriuran a continuació, per fer més clara i entenedora l'explicació s'acompanyarà aquesta definició amb un suport visual. Mencionar també que els punts establerts s'han elaborat de forma personal a partir de diferents referents analitzats en el marc conceptual. Per tant, les fases del projecte elaborat son les següents:

- 1) Plantejament del repte: En aquest apartat es definiran els objectius a assolir i de quina manera es pretén assolir-los.
- 2) Cerca i gestió de la informació: En aquest apartat es realitzarà cerca d'informació i el seu posterior tractament per poder completar i assolir els objectius plantejats en l'apartat anterior.
- 3) Construcció de les diferents parts: En aquest apartat començarem a definir, després d'haver fet la cerca i gestió de la informació necessària per superar els objectius, els diferents apartats que conformaran el projecte.
- 4) Elaboració del producte final: En aquest apartat es recolliran i remodelaran els apartats anteriors per tal d'elaborar el material final, de manera que garantim un assoliment dels objectius.
- 5) Avaluació: Finalment, en l'apartat d'avaluació es buscarà la manera d'avaluar l'assoliment d'aquests objectius definits des d'un principi.

9.1. Plantejament del repte

Per iniciar el procés de creació i disseny del material didàctic cal que definim quins son els nostres objectius i com els pretenem assolir, és a dir, quin és el repte que tenim i com el pretenem afrontar. En aquest cas l'objectiu que es persegueix en aquest document és la sensibilització dels infants en la concepció i l'acceptació del terme diversitat, i fer-ho a través d'un material lingüístic. És a dir, l'objectiu és crear un conte infantil, que ens permeti sensibilitzar als infants sobre el concepte de diversitat. Destacar que s'entén aquesta diversitat com la suma de tots i cada un de nostres, independentment de quines siguin les característiques que ens defineixin.

A més d'entendre aquesta diversitat, també es pretén canviar la seva acceptació, posant en valor les habilitats o capacitats de cada un en lloc de castigar les febleses. Passant d'entre la diversitat com un concepte negatiu a entendre-la com un aspecte positiu i beneficis per la societat, és a dir, es pretén canviar la concepció segregadora actual per una concepció inclusiva. Finalment, també es pretén treballar a partir de l'educació en valors, definint quins son aquells valors que volem en aquesta futura societat inclusiva i que ens ajudaran a assolir els altres dos objectius prèviament establerts.

D'altra banda, a més dels objectius establerts anteriorment també es pretén assolir uns objectius funcionals pel material didàctic elaborat, fent que la pròpia eina amb la qual es volen assolir els objectius principals presenti, de forma acumulativa, els seus propis objectius. Amb la finalitat de crear un recurs útil i vàlid independentment de la seva relació amb el document, i que ens permetrà assegurar el seu bon funcionament, aquest material ha de perseguir uns objectius individuals de funcionalitat, motivació i tracta del concepte d'inclusió. Si el material didàctic assoleix, per si mateix, uns objectius que permetin garantir el seu bon funcionament s'estarà assegurant, al mateix temps, una bona eina que permetrà assolir els objectius principals del document.

En conclusió, els objectius perseguits en aquest document, la sensibilització dels infants sobre el concepte de diversitat i la seva acceptació a través del material didàctic, fent ús de l'educació en valors, es podran assolir si a la vegada es persegueixen uns objectius particulars pel propi material, basats en la seva funcionalitat, motivació i tracta del concepte d'inclusió. Si garantim el funcionament de l'eina que ens permet assolir els objectius ja estarem treballant per aquest objectius.

9.2. Cerca i gestió de la informació

El segon pas per a l'elaboració d'un projecte és l'observació i recol·lecta d'informació prèvia. A partir dels objectius establerts haurem de cercar informació que ens serveixi com a base teòrica per iniciar la construcció d'aquest treball. En aquestes circumstàncies cal destacar que gran part d'aquesta cerca i gestió de la informació, per l'elaboració d'un marc conceptual o teòrica, ja ha estat realitzada en el propi marc conceptual del treball (Apartat Marc Conceptual), per tant, i per evitar repeticions innecessàries es basarà l'observació i recol·lecta d'informació d'aquest apartat en un anàlisi d'antecedents, donant valor a observar i analitzar les obres ja creades per comprendre com es tracta i es desenvolupa un text narratiu infantil i com es treballa el concepte de la diversitat a partir d'expressions artístiques des d'una mirada sensibilitzadora i inclusiva. Informació que juntament amb l'anterior mencionada ens permetran construir aquest base teòrica. Els elements seleccionats es definiran i se'n farà un anàlisi, per després fer una conclusió global. Aquests elements han estat seleccionats des d'un punt de vista subjectiu per part de l'autor, posant en valor els seus interessos i motivacions, ja que el material didàctic també ho haurà de ser per ell, i la selecció d'aquests antecedents és una manera de fer-ho possible. Anàlisis disponibles a **Annex: Anàlisi d'antecedents**.

9.3. Elaboració de les diferents parts

Amb els objectius ja establerts i la cerca i gestió de la informació ja realitzada és el moment de començar a establir i elaborar les diferents parts que conformaran el producte final, és a dir, crear els diferents punts del material didàctic. Les diferents parts d'aquest material, i que explicarem amb detall a continuació, són: la part textual, on es plantejaran les parts de la història que conformaran la redacció; la part il·lustrativa, corresponent al suport visual que acompanyarà la part narrativa; la part d'adaptacions, on treballarem els diferents suports que inclourà el material; i la part de valors, on es destacarà quins seran els valors que apareixeran en el conte.

➤ Part textual

La part textual del conte correspon a la part més rellevant, ja que en aquest és on desenvoluparan les idees del text. Tal com s'ha observat en l'apartat anterior s'hauran de definir diferents aspectes que marcaran el desenvolupament del conte, aquests estan definits a continuació. Per tal d'estructurar aquesta informació s'ha realitzat una taula, que anomenarem Situació Inicial, amb les idees principals de cada punt, la qual cosa ens permetrà començar a donar forma al conte.

Aquestes idees surten directament de la imaginació i creativitat de l'autor. En aquesta taula les podem apreciar per primera vegada, resultat del descart d'una pluja d'idees. La pluja d'idees i el seu tractament es van realitzar de forma breu, simplement anotant aquelles idees que podrien semblar interessant i contrastant-les amb els objectius establerts. A mesura d'anar descartant, reformulant i inclús agrupant diferents idees van aparèixer les primeres idees definitives per realitzar la taula de Situació inicial. D'aquestes primeres idees, malauradament, no se'n poden mostrar moltes evidències, ja que molts dels folis utilitzats en aquesta primera pluja d'idees van ser descartats, però es poden observar algunes d'aquestes primeres idees a **Annex: Esborranys**, i també podem observar la taula, que és el seu recull.

Taula Situació Inicial

Qui és la protagonista i què li passa?	La protagonista d'aquesta història serà una formiga, la qual presentarà unes característiques que la faran diferent i única. La formiga, anomenada Luci, viurà amb la seva comunitat de formigues. La Luci serà una formiga molt petita amb unes antenes molt llargues, que li permetran sentir tot el que la rodeja. La Luci, a causa de la seva estatura no serà una formiga feliç, ja que no tindrà suficient força per portar menjar. Això farà que s'aïlli.
Perquè succeeix?	Per tal d'assolir l'objectiu del conte, crear un conte motivador, s'ha de crear un personatge que presenti un repte a superar, el qual els infants puguin entendre de forma clara i hi puguin empatitzar. Per això, el conte ha de plantejar una situació inicial clara i la protagonista ha de mostrar unes característiques entenedores i comprensibles pels infants, que permetin entendre la situació en la qual es troba i quins són els sentiments que l'acompanyen.
Com s'estructura el conte?	El conte s'estructurarà seguint la norma general dels texts narratius, on s'observa una presentació, un nus i un desenllaç. En la presentació s'introduirà a la Luci i el seu context, ella és una formiga trista perquè se sent diferent, ja que té les antenes llargues i el cos petit, s'explicarà també quina és la seva situació dins de la comunitat. En el nus, després d'haver realitzat la presentació de la protagonista, trobarem un canvi de situació, on una emergència afectarà al formiguer i a les formigues. Sobretot a la reina, la qual es trobarà en situació de perill. En aquell moment, la Luci, gràcies a les seves qualitats, podrà salvar a la reina, demostrant així que allò

	<p>que ens fa diferents no és dolent. Es defensarà la idea que la diversitat és positiva i habitual, per fer-ho es destacarà una situació on es pugui apreciar aquest concepte de diversitat.</p> <p>En el desenllaç, després d'haver tractat aquests conceptes, es donarà fi a la història amb diferents reflexions, que permetin plasmar de forma clara els conceptes treballats anteriorment. Al mateix temps s'introduiran de forma indirecta els valors que pretenem treballar.</p>
Justificació dels objectius	<p>Els objectius plantejats pel conte i els objectius plantejats assolir es justifiquen de la següent manera:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Concepció de diversitat: Per treball el concepte de la diversitat en el conte podem apreciar un instant de la història on es mostrarà el concepte de diversitat de forma clara. També es farà una reflexió final per deixar clar quina és aquesta concepció de diversitat que es pretén defensar. Tots som diferents i ser diferent és el més normal. - Acceptació personal: Per treball l'acceptació personal es destacarà la situació inicial de la protagonista, que no s'accepta i per això està trista. Tot seguit veurem el canvi que farà sobre la seva pròpia acceptació després d'observar el potencial de les seves característiques. Quan obre els ulls i veu que ella té un gran valor. - Càrrega compartida: Per treballar la càrrega compartida, entenent-la com solucionar els problemes amb ajuda, destacarem un instant de la història on el protagonista necessiti ajuda, però no la demani, fent evident que necessita que algú l'ajudi a superar el seu problema. - Motivador: Per tal de fer un recurs motivador s'ha elaborat una història entretinguda i única, que presenta un bon suport visual i una bona estructura, simple i clara, fent que tots els infants puguin seguir la lectura i les seves idees. - Inclusiu: Per fer el recurs inclusiu s'hi aplicaran diferents adaptacions, que permetran fer-lo més accessible. - Independent: Per fer el recurs independent, es considera que si ens compleixen els altres objectius també s'estarà aconseguint un recurs independent.

➤ Part il·lustrativa

La part il·lustrativa del conte, la qual acompanyarà el text, ha de ser, segons les característiques analitzades en l'apartat anterior, atractiva, agradable i despertar interès. Per aquests motius, i després de realitzar diferents proves (Annex: Esborrany), s'ha considerat que la millor manera de garantir aquestes característiques és demanar la col·laboració d'una il·lustradora professional que ajudi a realitzar totes aquestes il·lustracions, de manera que el conte tingui un suport visual adequat. Tot i això, la feina de l'autor seguirà sent molt rellevant, ja que serà qui donarà les directrius i els aprovats definitius a aquesta professional.

Pel que fa a la protagonista sí que hi ha hagut la necessitat de definir quines son les característiques que es volen observar. Tal com hem mencionat anteriorment la protagonista, la Luci, és una formiga petita i amb les antenes molt llargues, i aquests han de ser els seus punts característics. I respecte a l'aparença facial hi ha la intenció que aquesta presenti una cara agradable amb unes faccions animades, que permetin agradar als infants. El resultat d'aquestes indicacions, després de diverses revisions és el següent:

La formiga Luci

➤ Part d'adaptacions

Respecte a la realització i aplicació de les diferents adaptacions, les quals requereixen conèixer la seva finalitat i la seva correcta aplicació, s'ha de destacar que no s'han seleccionat totes les adaptacions existents o possibles, ja que aquest no només faria molt complicada la tasca, sinó que dificultaria el bon ús del material didàctic. Per això, d'entre tot el repertori existent, s'han seleccionat tres adaptacions com a principals: el sistema braille, el sistema SAAC, ús de pictogrames, i la creació del corresponent audiollibre. Remarcant l'existència de la definició del sistema braille i el sistema SAAC a l'apartat de marc conceptual, s'ha considerat poc important la necessitat de definir l'audiollibre.

Respecte a la creació i aplicació del sistema braille, mencionar que s'ha establert contacte amb l'organització l'ONCE, *Organización Nacional de Ciegos Españoles*, per tal d'elaborar el material necessari de forma conjunta, assegurant el seu bon desenvolupament. Després de diferents converses telefòniques i intercanvi de correus,

l'organització ha posat a disposició una traducció del text en format braille, per tal de poder apropar el conte a tots aquells infants que presentin una dificultat visual greu, i tinguin domini del sistema braille. Malgrat que la seva presentació en format virtual no compleix la finalitat, sí que ho fa en format tangible, es poden contemplar aquests texts en l'apartat d'annex anteriorment mencionat.

Respecte a la creació i aplicació del sistema SAAC, mencionar que es va establir un primer contacte amb l'organització ARASAAC, *El Portal Aragonés de Comunicación Aumentativa y Alternativa*, per tal d'elaborar el material de forma conjunta, assegurant també el seu bon desenvolupament. Davant la seva resposta, posant a l'abast els pictogrames de la seva pàgina web, però sense donar més informació, es va decidir realitzar, amb l'ajuda de la il·lustradora, els propis pictogrames, fent-los més ajustats a la realitat del text, situació que no teníem amb els pictogrames proporcionats per l'ARASAAC. Els pictogrames proporcionats per l'ARASAAC, però, ens van servir de model, assegurant el seu bon ús. Cal mencionar que l'aplicació d'aquesta adaptació ha sigut la més complicada, ja que no és un recurs molt clar, i ha costat trobar la seva mesura d'aplicació, és a dir, ha sigut complicat saber quins pictogrames i en quina mesura incorporar en cada pàgina del conte.

Finalment, respecte a la realització de l'audiollibre del conte, aquest ha sigut elaborat de forma personal, realitzant una gravació de la lectura del conte i afegint un suport visual, corresponent a les imatges del llibre. És a dir, per fer l'audiollibre s'ha realitzat la gravació de la lectura del text i se li ha incorporat el suport visual corresponent a les pàgines. Es pot accedir a aquest recurs en l'enllaç següent:

https://drive.google.com/file/d/1D_98v3RRuNAL3tG3HzSCEi-aPk7FMDBK/view?usp=sharing

➤ Part de valors

A continuació es descriu la part corresponent als valors i actituds que es desenvoluparan en el conte per tal d'acompanyar o ser eines per assolir els objectius establerts. Com ja s'havia establert els principals valors que es treballaran són: l'acceptació i superació, la tolerància i la cooperació. Per poder desenvolupar tots aquests valors en el conte es realitzarà de diverses maneres. L'acceptació i superació personal es desenvoluparà de manera directa, al llarg del text, ja que també serà un dels objectius del material. La tolerància serà una actitud que es desenvoluparà de forma indirecta al llarg del conte,

sobretot al final en la part de la reflexió, fent que quedi implícit en les actituds i comportaments dels personatges. I finalment, la cooperació serà una actitud que es treballarà de les dues maneres, tant de forma implícita com de forma explícita, així assegurarem el seu desenvolupament. La cooperació serà una actitud que apareixerà en la història directament i que se l'hi donarà un valor explícit.

Aquests seran els tres valors o actituds que més èmfasi farem en el conte, però també podrem observar d'altres valors que apareixeran en la història, com podrien ser: l'esforç, la determinació, l'obediència, la gratitud, la valentia o la germanor. Finalment, també cal mencionar que l'apartat on més desenvoluparan tots aquests valors és en la proposta didàctica.

9.4. Elaborar producte final

A partir de la combinació de les parts explicades anteriorment es començarà a elaborar el producte final. Per fer-ho, però, com que les parts es troben en una situació molt primària, on no s'observen definicions i idees clares, s'hauran d'anar redefinit i reestructurant cada una d'aquestes parts per tal d'encaixar-les adequadament. És a dir, a mesura que es van introduint les diferents parts dins de l'obra s'hauran d'anar realitzant modificacions perquè aquesta no perdi la seva estructura i la seva finalitat.

S'haurà d'anar realitzant també les constants avaluacions del material, no només a escala individual de les parts, sinó a escala general de l'obra. Tot això per tal d'anar perfilant i construint el producte final de manera adequada i satisfactòria. Al ser un procés llarg i lent no s'incorporaran en el document totes i cada una de les modificacions realitzades. Mencionar que l'estructura plantejada inicialment sobre la història s'ha mantingut, aplicant-ne els detalls corresponents, com podria ser l'ús de les antenes per part de la Luci per poder rescatar a la reina, la qual estava dins del formiguer enderrocat. Es poden apreciar alguns moments del procés en l'apartat **Annex: Esborranys**. Sobretot la construcció de l'estructura bàsica del text i les il·lustracions.

Finalment, després d'haver realitzat totes les modificacions ja es podria donar el producte per acabat, aconseguint així el material didàctic desitjat. El qual es pot observar completament en l'apartat d'**Annex: La formiga Luci**.

9.5. Avaluació

Per tal de valorar l'èxit i el valor educatiu que es perseguia amb els objectius establerts a assolir amb la lectura del conte *La Formiga Luci*, he considerat necessari la realització d'una recollida de dades. Per tal de fer aquesta recollida de dades s'ha seleccionat la tècnica més adequada. La tècnica que s'ha escollit per realitzar la recollida de dades amb la finalitat d'avaluar el compliment dels objectius marcats pel conte és l'enquesta. Concretament a partir d'un paradigma empirista-positivista s'ha intentat mesurar el nivell de comprensió del conte a partir d'unes qüestions de caràcter quantitatiu. És a dir, la realització de diferents preguntes amb resposta objectiva per tal de determinar si s'han entès o no les idees del conte. El qüestionari realitzat es basa en un seguit de preguntes de resposta tancada, de forma excloent, fent que cada pregunta accepti únicament una resposta.

Una vegada he escollit el tipus de recollida de dades que utilitzaré cal que deixi clar quins són els objectius a avaluar. La principal finalitat del conte és el tracte i la sensibilització del concepte de la diversitat, però també cal donar pes a la pròpia concepció del llibre. Per tant, buscarem realitzar preguntes que ens permetin descobrir quin nivell de comprensió hi ha hagut del conte, i la seva història, i dels valors que se'n defensen. Es pot observar aquesta avaluació en l'apartat d'**Annex: Enquesta**.

10. Proposta Didàctica

Per tal d'acompanyar al material didàctic creat en aquest treball, el conte *de La formiga Luci*, s'ha decidit elaborar una proposta didàctica que serveixi de guia per poder treballar de forma adequada els aspectes més rellevants que assegurin un bon ús i comprensió del material. Aquests aspectes, amb els quals es pretén assolir l'objectiu del material, són la comprensió del text, i la seva idea de diversitat, i la comprensió dels valors que s'hi defensen. És per això que es pretén treballar el conte més enllà del text i les seves pàgines, i fer-ho des d'un sentit més ampli, on poder desenvolupar aquestes idees i aquests valors adequadament. Recordar que l'objectiu principal del conte i del treball és sensibilitzar als infants sobre la diversitat.

Per assolir aquest objectiu cal que s'entenguin quins valors es promouen al llarg del text, ja que són aquests valors, juntament amb el missatge, els que permetran treure el rendiment desitjat del material. Per la seva banda, el missatge s'ha d'entendre de forma clara i precisa, per això ha de ser el centre de la proposta didàctica. Els alumnes han

d'entendre que la diversitat representa a tots i cada un de nosaltres, és una idea clau del text que s'ha de treballar.

D'altra banda, a diferència del missatge, els valors que es desenvolupen en el text són molts, però els principals, i que conformen els pilars de la proposta didàctica, són els següents: l'acceptació, tant en l'àmbit intrapersonal com en l'àmbit interpersonal, la tolerància i la cooperació. Valors considerats necessaris per a una societat inclusiva. Tot i això, cal tenir present que ambdós aspectes, missatge i valors, han d'anar sempre estretament lligats, ja que són totalment complementaris. No podem treballar la diversitat si no és des d'una mirada d'acceptació, tolerància i cooperació.

Per aquests motius, la proposta didàctica desenvolupada a continuació s'estructura al voltant del concepte de diversitat que proporciona el text i utilitza els valors mencionats anteriorment com a suport per garantir un aprenentatge complet. Creant així una proposta didàctica útil i funcional. La metodologia que utilitzarem pel seu desenvolupament és una metodologia activa, que treballa de forma dinàmica i pràctica, situant l'alumne en el centre de l'aprenentatge, la qual podríem classificar com *Learning by doing*. A més, ens basarem en la corrent pedagògica del constructivisme, la qual es defineix com un aprenentatge acumulatiu, on els coneixements es connecten i sumen entre ells per aportar i reformular conceptes, ja que la nostra intenció és establir una nova concepció de la idea de diversitat. També cal mencionar la forta presència de les arts plàstiques que utilitzarem al llarg de la proposta, sobretot el dibuix i la pintura, ja que pretenem que sigui una proposta interdisciplinària i que es treballi des de diferents àmbits. Les principals competències que es desenvoluparan i treballaran en aquesta proposta didàctica es poden observar en l'apartat **Annex: Proposta Didàctica**.

La proposta estarà destinada a un grup de 4t, ja que correspon a l'edat recomanada per realitzar la lectura satisfactòriament, nou anys. La seva durada total serà de tres sessions i cada una d'aquestes sessions tindrà una durada d'una hora. La temporització de la proposta no és limitada, ja que es pot desenvolupar en qualsevol moment de l'any, però per assegurar un bon funcionament la millor temporització seria a finals de curs, una vegada els alumnes es coneguin entre ells, i es recomana realitzar les sessions en un període curt, menys d'un mes, per tal de no perdre el fil.

Finalment, cal dir que es tracta d'una proposta didàctica, un recurs més per ajudar a fer més útil i funcional el material didàctic, el que no implica que cada docent tingui i es

permeti la llibertat de canviar i modificar allò que consideri necessari per fer un millor aprenentatge, adaptant-se a les característiques del seu grup. El més important és realitzar un bon procés d'aprenentatge i seguir sumant amb una mirada inclusiva. El desenvolupament detallat de les sessions està disponible a **Annex: Proposta Didàctica**.

11. Anàlisi Resultats

Tal com s'expressa en l'apartat anterior, la forma seleccionada per avaluar l'assoliment dels objectius plantejats, tant pel material com a eina com pel material en si, ha sigut la realització d'una enquesta, la qual ens dona uns resultats clars sobre quin ha sigut aquest assoliment. Per fer-ho analitzarem els resultats obtinguts de la realització de l'enquesta a un grup classe de 4t de primària. El grup mostra, infants de 9 anys, forma part del centre El Til·ler, concretament la classe de Bombardins, i m'agradaria mostrar un fort agraïment per la seva col·laboració. Els resultats de les enquestes, i en els que basarem els següents paràgrafs, estan disponibles a **Annex: Respostes**.

Analitzant les diferents respostes donades, i segons la finalitat de cada una de les preguntes, es pot afirmar un clar assoliment dels objectius marcats. Els infants han mostrat que les idees claus del conte s'han entès de forma clara, el concepte de diversitat, l'acceptació personal i la capacitat de demanar ajuda i treball en equip, han sigut idees que els alumnes han assimilat, i així ho demostren les seves respostes, per tant, podem dir que els objectius del material han sigut assolits. Per poder fer aquesta afirmació s'han analitzat les onze preguntes, ja que totes estaven relacionades amb algun aspecte. Observem una part de les preguntes amb una mirada més personal, d'acceptació i tracta dels sentiments, com serien la 1, 2, 3, 4, 5, 9 i 10, mentre la resta de preguntes tenen una mirada més social o interpersonal, donant valor a la comunitat i al treball col·laboratiu, aquestes serien la 6, 7, 8 i 11.

Tanmateix, i analitzant els objectius individuals del conte, es pot afirmar únicament un assoliment parcial. Aquest fet és degut, per una banda, al caràcter subjectiu d'un dels objectius, ser un conte motivador, ja que no s'ha pogut avaluar de forma evidencial per la manca de temps i espai possibles, però sí que es pot afirmar que els alumnes mostraven signes de gaudir la lectura. Però no es pot fer una afirmació amb suport evidencial. I d'altra banda, degut a la mancança d'infants amb necessitats a l'aula, ja que no ha permès avaluar correctament el funcionament de les adaptacions, sí que es pot afirmar que l'ús

de pictogrames ha ajudat a fer més comprensible el text, d'igual forma que l'audiollibre, però no podem afirmar res respecte al sistema braille. El que fa que no tingut una retroalimentació completa del sistema d'adaptacions. Tot i això, destacar l'assoliment de l'últim dels objectius, crear un material independent, malgrat que no es disposa d'evidències més enllà de les respostes de l'enquesta i l'observació realitzada, sí que es pot afirmar que és un material que funciona de manera independent, ja que la realització de la seva lectura es va dur a terme de forma aïllada al treball i la sessió va mostrar un desenvolupament adequat.

En conclusió, les respostes analitzades i les observacions realitzades ens permeten afirmar, per una banda, l'assoliment dels objectius plantejats pel material com a eina de suport per assolir els objectius del document, i per l'altra banda, l'assoliment parcial dels objectius plantejats pel propi material, a causa de la manca de recursos materials, temporals i personals.

12. Conclusió final

Fent una mirada al passat i observant la realitat actual del document i el material didàctic elaborat, es poden realitzar diferents reflexions rellevants sobre tot aquest procés desenvolupat. Tant des d'una mirada més acadèmica, avaluant el document i el material didàctic, com des d'una mirada més personal el desenvolupament d'aquest treball ha comportat diferents reflexions.

D'una banda, centrant-nos en el document i el material, es pot afirmar que hi ha hagut un bon desenvolupament dels objectius als quals es pretenien assolir. És a dir, els objectius plantejats a l'inici s'han treballat adequadament en el document, independent del seu assoliment s'ha treballat per aconseguir-los. També destacar la finalitat clara que mostra el document, la realització d'un material didàctic que serveixi com a eina per avançar cap a una escola inclusiva, i que, després d'analitzar tot el procés elaborat i el material resultant, es pot afirmar el seu assoliment. Respecte als objectius, i posant la mirada en l'apartat anterior, es pot afirmar un bon assoliment. I que està demostrat en les diferents evidències que s'ha aconseguit desenvolupar un treball i un material didàctic adequats als objectius plantejats.

Tanmateix, destacar que hi ha aspectes de millorar i que farien el document millor del que és, com seria la necessitat d'analitzar millor l'adequada implementació de les adaptacions en el material, la qual cosa permetria assegurar la seva finalitat inclusiva; la falta de recursos per analitzar l'interès dels lectors, que hauria ajudat a crear un material més proper; o la falta de retroalimentació en la proposta didàctica plantejada, que hauria permès la seva reconstrucció per tal de ser més adequada i beneficiosa.

D'altra banda, pel que fa a la reflexió personal, m'agradaria comentar la inesperada duresa de la tasca executada, a l'iniciar el projecte pensava que seria una tasca difícil però força assequible, que amb la meua implicació normal hagués sigut suficient. Però no ha sigut així, la realització d'aquest document, sobretot la creació del material didàctic, han suposat un constant sobreesforç per garantir el seu èxit. Des del primer dia que vaig iniciar el procés de creació vaig observar que seria un llarg camí, i així ha sigut. Les constants revisions i modificacions han fet que fos un treball tediós i complicat. Tanmateix, però, tots aquests esforços han tingut recompensa, i una de molt gran, el material didàctic obtingut és un orgull personal, estic molt content de com s'han afrontat les diferents situacions per assolir l'objectiu final, que personalment considero una meravella.

També cal dir que l'aprenentatge obtingut al realitzar tot aquest procés ha sigut immens, des d'un principi fins al final he estat aprenent. Principalment en la creació del material, on s'han desenvolupat aspectes literaris desconeguts per mi, que he hagut d'aprendre en el moment, com podria ser la construcció d'emocions a partir de la redacció o la necessitat d'escollir bé les paraules per aconseguir la finalitat desitjada. I també en l'elaboració de les adaptacions, on s'ha hagut de fer una immersió en el món de les necessitats lingüístiques per tal de conèixer, trobar i destacar quines adaptacions eren les més importants, a la part que s'ha necessitat temps per saber com incorporar i tractar aquestes adaptacions de forma correcta pel seu bon funcionament.

I fent una mirada al document, mencionar que la seva elaboració també ha suposat superar diferents barreres o dificultats, on principalment el seu desenvolupament adequat en tot moment ha fet que el procés sigui lent i difícil. Tot i això, també estic content del seu resultat i en trec alguns aprenentatges, com la necessitat d'elaborar un marc conceptual adequat pel seu posterior ús, o la necessitat de definir bé les diferents parts per garantir un èxit final. En conclusió, la realització d'aquest treball ha sigut molt més complicada de l'esperat, però els resultats obtinguts i els aprenentatges realitzats fan que estigui content i orgullós de tota la feina feta.

13. Referències Bibliogràfiques

- Angèlica Moreno. (2020, 21 Maig). *CONTE de L'ELMER*. YouTube. Recuperat el 9 de Maig de 2021. Disponible a: https://www.youtube.com/watch?v=_crOd-LihBqY
- Bee, W. (2008) *Compte amb la granota*. Editorial Joventut
- Bolívar, A. (1998). *Educación en valores*. Junta de Andalucía, Consejería de Educación y Ciencia.
- Bonal, X.; Rambla, X. i Rovira, M. (2000) *Una anàlisi sociològica de l'atenció a la diversitat*. Temps d'Educació, Núm. 24, p. 427-444. Recuperat el 3 de Maig de 2021. Disponible a: <https://www.raco.cat/index.php/TempsEducacio/article/view/126230>
- Brezinka, W. (2007) *Educación en valores en una sociedad en crisis de valores*. Revista Catalana de Pedagogia p. 165-82. Recuperat el 10 de Maig de 2021. Disponible a: <https://raco.cat/index.php/RevistaPedagogia/article/view/212391>
- Calvo, P. (2018, 24 Juliol). *La inclusió a l'escola*. El Diari de l'Educació. Recuperat el 2 de Maig de 2021. Disponible a: <https://diarieducacio.cat/la-inclusio-a-lescola/>
- Cervera, J. (1989). *En torno a la literatura infantil*. Revista de Filología y su didáctica, Núm.12, p.157–168. Recuperat el 5 de Maig de 2021. Disponible a: https://cvc.cervantes.es/literatura/cauce/pdf/cauce12/cauce_12_007.pdf
- Cobo Gonzales, G., & Mariella Valdivia Cañotte, S. (2017). *Aprendizaje basado en proyectos*. Instituto de Docencia Universitaria. Recuperat el 8 de Maig de 2021. Disponible a: <http://repositorio.pucp.edu.pe/index/bitstream/handle/123456789/170374/5.%20Aprendizaje%20Basado%20en%20Proyectos.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
- Cuerdas Cortometraje Oficial. (2018, 15 octubre). *Cuerdas, Cortometraje completo*. YouTube. Recuperat el 9 de Maig de 2021. Disponible a: https://www.youtube.com/watch?v=4INwx_tmTKw
- Educatius, A. P. (2021, 28 Abril). *La importancia de la educación artística en la escuela*. Auca. Recuperat el 5 de Maig de 2021. Disponible a: <https://www.auca.es/la-importancia-de-la-educacion-artistica-en-la-escuela/>
- Ferri, J. i Conrad, D. (2013) *Astèrix i els Pictes*. SALVAT

- García, X. M., i Rovira, J. M. P. (2007). *Les set competències bàsiques per educar en valors*. Editorial Graó.
- Hidalgo Martín, M.; Vidal, L. (2019) *Els sistemes augmentatius de la Comunicació en els infants amb TEA*. Àmbits de Psicopedagogia i Orientació, Núm. 51, p. 50-58. Recuperat el 6 de Maig de 2021. Disponible a: <https://raco.cat/index.php/AmbitsAAF/article/view/365706>
- Juanola i Terradellas, R. (1993) *L'àrea d'educació artística i la innovació educativa*. Temps d'Educació, Núm. 10, p. 11-22. Recuperat el 5 de Maig de 2021. Disponible a: <https://www.raco.cat/index.php/TempsEducacio/article/view/140593>
- Los cuentos de Alex. (2017, 24 Març). *El cazo de Lorenzo. Cuentos infantiles*. YouTube. Recuperat el 9 de Maig de 2021. Disponible a: <https://www.youtube.com/watch?v=cOKT1cceWpc>
- Martínez-Liéban, I. i Polo Chacón, D. (2004). *Guía didáctica para la lectoescriptura braille*. ONCE. Recuperat el 7 de Maig de 2021. Disponible a: http://bi-bliorepo.umce.cl/libros_electronicos/diferencial/edtv_30.pdf
- Monereo i Font, C. (1991) *El tractament de la diversitat a l'escola com a reflex de l'evolució de les concepcions psicopedagògiques*. Temps d'Educació, Núm. 6, p. 85-105. Recuperat el 3 de Maig de 2021. Disponible a: <https://www.raco.cat/index.php/TempsEducacio/article/view/140151>
- Morales, C. (2020, 11 Desembre). *Gianni Rodari, historia de un rebelde* -infoLibre. Recuperat el 5 de Maig de 2021. Disponible a: https://www.infolibre.es/noticias/los_diablos_azules/2020/12/11/el_libro_gianni_rodari_114320_1821.html
- Morón Macías, Mª C. (2010). *Los beneficios de la literatura infantil*. Temas para la Educación, Núm. 8. Recuperat el 6 de Maig de 2021. Disponible a: <https://www.feandalucia.ccoo.es/docu/p5sd7247.pdf>
- Ortín Lacort, M., & Carrasco Rueda, C. (2011, Setembre). *Atenció a la diversitat*. Didàctica de l'educació infantil. Recuperat el 8 de Maig. Disponible a: https://ioc.xtec.cat/materials/FP/Recusos/fp_edi_m02_/web/fp_edi_m02_htmlindex/media/fp_edi_m02_u6_pdfindex.pdf

- Pardo, J. (2020, 22 Juny). *Educación inclusiva: otra forma de educar es posible*. El Diario de la Educación. Recuperat el 2 de Maig de 2021. Disponible a: <https://eldiariodelaeducacion.com/2020/06/19/educacion-inclusiva-otra-forma-de-educar-es-posible/>
- Porter, Gordon L.; Stone, Julie A. (2001) *Les sis estratègies clau per al suport de la inclusió a l'escola i a la classe*. Suports: revista catalana d'educació especial i atenció a la diversitat, Vol. 5, Núm. 2, p. 94-107, Recuperat el 4 de Maig de 2021. Disponible a: <https://www.raco.cat/index.php/Suports/article/view/102032>
- Pujolàs i Maset, P. (2015) *La inclusió escolar: Principis i estratègies per a fer-la possible*. Àmbits de Psicopedagogia i Orientació, Núm. 43, p. 3-14. Recuperat el 4 de Maig del 2021. Disponible a: <https://www.raco.cat/index.php/AmbitsAAF/article/view/367832>
- REAL ACADEMIA ESPAÑOLA: Diccionario de la lengua española, 23.ª ed.. Recuperat el 10 de Maig de 2021. Disponible a: <https://dle.rae.es>
- Trujillo, F. (2015). *Aprendizaje basado en proyectos. Infantil, Primaria y Secundaria*. Ministerio de Educación y Formación Profesional. Recuperat el 8 de Maig de 2021. Disponible a: <https://sede.educacion.gob.es/publi-venta/PdfServlet?pdf=VP17667.pdf&area=E>
- Vega Llobera, F. (2016). *Comunicació augmentativa i alternativa*. Suport en la Comunicació (ADP). Recuperat el 7 de Maig de 2021. Disponible a: https://ioc.xtec.cat/materials/FP/Materials/SC_X_SSC/SSC_SC_X_COM/web/html/media/fp_apd_m08_u2_pdfindex.pdf
- Wilde, O. (2012). *El Gigant Egoista i altres contes*. VICENS VIVES PRIMARIA S.A

ANNEXOS

Annex: Anàlisi d'antecedents

- “EL CAZO DE LORENZO”

Disponible a: <https://www.youtube.com/watch?v=cOKT1cceWpc>

Descripció: Aquest conte ens explica la història de Lorenzo, un nen al qual li cau una “olla” al cap quan és petit, i aquesta sempre l’acompanya. El Lorenzo és un nen amb moltes virtuts. Aquesta olla que porta arrastrant al seu darrera fa que els altres el mirin diferent, i li dificulta la seva vida. EL Lorenzo fa un gran esforç per fer el mateix que els seus companys, però ningú veu que sempre està fent un esforç, quan fracassa s’enfada molt. Ell intenta deslliurar-se de la olla, però no pot. Llavors decideix amagar-se dins de

l’olla, i sembla que sigui invisible per tothom. Però una persona extraordinària apareix i ajuda al Lorenzo a animar-se. També li ensenya a viure amb la seva olla, a utilitzar els punts forts que té. Finalment, aquesta persona li dona una funda per la olla, la qual li permet guardar-la i fer que sigui més discreta i portable. En aquest moment, la gent comença a veure les grans qualitats del Lorenzo.

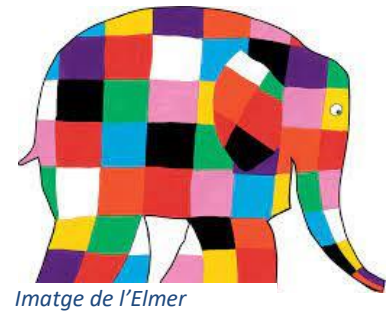
Imatge d'en Lorenzo arrossegant el Cazo

Anàlisi: El conte ens explica la història d’un infant amb discapacitat, però sense especificar quina és, sinó que s’utilitza un recurs metafòric, l’olla, com a símbol d’aquesta discapacitat. Al principi es mostra com aquesta olla cau sobre el cap del Lorenzo i queda lligada a ell de per vida, el que representa que serà una discapacitat que formarà part d’ell sempre. A ell li costa molt fer vida amb aquesta olla, el que representa les gran dificultats que han de superar els infants amb discapacitat, i sembla que a ningú li importi i ningú el vegi, com passa a la vida real. Però es just en aquest moment on apareix una mà que l’ajuda a treballar amb aquesta olla i entendre que no s’ha de quedar amb la part negativa i ha de buscar la part positiva de la seva olla, ja que aquesta sempre l’acompanyarà, aquest canvi generat a partir de l’aparició d’una persona, la qual anomenen extraordinària, representa les diferents ajudes, per part d’educadors, familiars o qualsevol possible referent, que pot rebre un infant amb discapacitat i que poden ajudar a veure diferent la seva discapacitat, a entendre-la, treballar-la i treure’n les cosses bones. Al final, aquesta persona li fa una funda a la olla, la qual li permet anar per la vida més còmodament i interactuar amb les persones que abans no podia, aquest fet representa l’acceptació de la discapacitat i la capacitat de viure amb ella.

- “ELMER”

Disponible a: <https://www.youtube.com/watch?v= crOdLihBqY>

Descripció: Elmer és un conte que ens explica la història d'un elefant, però no un elefant igual als seus companys, l'Elmer és un elefant de colors. Ell és un elefant molt simpàtic que fa riure molt a tots els seus companys, quan ell està present sempre se senten rialles. Però un dia l'Elmer es cansa de ser diferent, està fart de ser un elefant de colors. Per això marxa sense que ningú ho sàpigués. En el seu viatge es va trobant diferents animals, que el saludaven amablement. Després de trobar un arbust molt gran amb els fruits del color dels elefants, sacseja l'arbust amb totes les seves forces per fer caure aquestes fruites. Seguidament xafa les fruites amb el seu cos, de manera que el seu color canvia. De tornada es va trobant els mateixos animals, però aquest ja no el saluden tant amablement. Quan torna amb els elefants de nou tots estan molt callats, molt seriosos. Per això quan ja no pot aguantar més l'Elmer fa una broma que fa riure a tots els elefants. De sobte es posa a ploure i el color va desapareixent, llavors els elefants estan contents de veure que aquell que havia fet la broma era l'Elmer. Tot seguit, decideixen que un cop a l'any seria el dia de l'Elmer, i tot els elefants es pintarien de diferents colors, menys l'Elmer que es pintarà de color elefant.

Anàlisi: Aquest conte ens fa reflexionar sobre la importància de valorar-se a un mateix, per molt que siguem diferents. Cada un de nosaltres és diferent i aporta una cosa al grup, no hem de canviar per ser igual que els altres, només cal que ens acceptem tal com som. En aquest cas podem observar com l'Elmer no contempla les seves virtuts i se centra en la seva diferència de color. Tot i que no sempre és fàcil i molts cops costa veure que ser diferent no és dolent, tot el contrari, la diversitat és un dels fets que dona més bellesa en la vida. El conte ens planteja, de manera indirecta una gran i reflexiva pregunta: Quina gràcia tindria ser tots iguals? També cal destacar el final del conte, on observem una gran empatia per part dels elefants que al veure com se sent l'Elmer al ser diferent decideixen iniciar aquesta rutina anual, que segurament farà sentir molt millor a l'Elmer. Aquest és un exemple clar d'iniciativa d'inclusió, on el grup gran s'adapta a la realitat d'un dels membres. Elmer és un conte amb un missatge molt clar sobre la concepció i l'acceptació de la diversitat.

- “CUERDAS”

Disponible a: https://www.youtube.com/watch?v=4INwx_tmTKw

Descripció: “CUERDAS” és la història d’un infant, anomenat Nicolàs, nouvingut a un orfenat. Aquest infant presenta una greu discapacitat ja que té una paràlisi cerebral, la qual no li permet realitzar cap moviment, únicament pot moure els ulls. Des d’un principi altres alumnes li fan el buit al Nicolàs per ser diferents, però aparèixer una noia, anomenada Maria, que fa tot el possible per estar junts, ja sigui jugant o passant l’estona. La Maria s’inventa un manera de poder jugar amb el Nicolàs, utilitza cordes lligades a les seves extremitats per controlar els seus moviments. La Maria també li llegeix contes, el que fa que els dos infants deixin volar la seva imaginació. Un dia en Nicolàs sembla que tingui capacitat de reacció, el que posa molt feliç a la Maria. Amb els dies, però, l’infant comença a perdre forces i a trobar-se pitjor, tot i això la Maria no es rendeix. Un lamentable dia la Maria va a buscar al Nicolàs i no el troba, en la seva cerca acaba escoltant una conversa entre mestres les quals parlen de la defunció del Nicolàs, aquest fet destrossa a la Maria. Finalment, després d’un salt en el temps s’observa l’orfenat de nou, ara reconvertit en centre educatiu especialitzat, i on la Maria fa la feina de docent.

Imatge de la Maria i el Nicolàs llegint.

Anàlisi: La història que se’ns explica mostra una crua i cruel realitat del món dels infants amb greus discapacitats, la segregació social i la incapacitat per realitzar les funcions bàsiques són dues de les grans barreres per aquests infants. Però no hem d’oblidar que segueixen sent nens i nens i necessiten un suport, per molt difícil que pugi ser. El podem observar reflectit en els esforços inhumans que fa la Maria pel seu company. També cal posar en valor amb quina energia i motivació la Maria afronta aquest problema. La seva forma d’actuar és perfecte, ja que no només li fa companyia i li proporciona estima, sinó que fa tot el possible per assolir un procés d’inclusió. La idea de la Maria, basada en lligar unes cordes a les extremitats del Nicolàs per poder moure-les és un exemple clar d’inclusió. La nena crea un sistema que permet que el Nicolàs sigui un més de la situació i no quedi totalment aïllat. La història és un exemple clar d’inclusió, innovació i capacitat d’adaptació, la creació d’eines i recursos al instant per superar les possibles barreres dels infants és una habilitat admirable i que tots els docents haurien de perseguir. I, tal com he mencionat, aquesta capacitat parteix d’una base actitudinal, el primer pas és intentar-ho.

Conclusió: Els contes mostren de manera molt clara, i amb uns recursos molt ben aconseguits, el que és una discapacitat per un infant. La majoria dels quals no acaba de comprendre la situació i moltes vegades la comparen amb una càrrega, destacar la història de El Cazo de Lorenzo. A més, s'afegeix el sentiment de diferenciació, sentir-se diferent a la resta, molt reflectit en el conte de l'Elmer, on el protagonista se sent malament i trist per ser diferent, sense contemplar que és la seva diferencia el que fa especial. Els infants acostumen a no entendre què està passant quan veuen algú "diferent", simplement es queden amb la por de no saber què fer. I actuen de forma errònia, provocant aquestes situacions de segregació. És per això que cal actuar i fer entendre als infants que la diferencia entre persones es d'allò més normal, perquè realment tots som únics. La diversitat s'ha d'entendre com el global d'alumnes. També cal mencionar que no tots els infants i persones reaccionen malament, existeixen petites espurnes d'esperança entre la multitud pels infants amb discapacitat, les quals estan disposades a entendre'ls i ajudar-los. Aquesta situació la podem observar en la història de CUERDAS.

En conclusió, les discapacitats són fets reals i que conviuen amb nosaltres i de nosaltres depèn com les afrontem. Hem de treballar per entendre que una discapacitat no marca la diferencia entre ser "normal" o no, únicament és una característica del infant. I repetir que la diversitat es defineix en la totalitat dels infants, cada infant és un món. Amb les seves peculiaritats. I si arriba el dia que entenguem les discapacitats com un factor habitual en el nostra dia a dia deixarem de assenyalar i segregar aquells infants que les presentin, ja que entendrem que ell o ella és així, no s'ha d'arreglar. Al mateix temps cal, a nivell individual, saber acceptar-se i estimar-se a un mateix, no ens podem aïllar i quedar amb aquest sentiment de diferenciació, ja que llavors serem nosaltres mateixos els que ens estem segregant. Destacant, de forma molt breu, els punts més rellevants es trobem el següent.

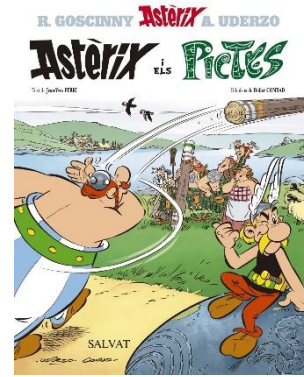
Punts rellevants:

- Concepció de diversitat
- Acceptació personal
- Càrrega compartida

- “Astèrix i els Pictes”

Descripció: Aquest llibre, *Astèrix i els Pictes*, és un dels títols que conforma la gran i famosa col·lecció dels dos gals més coneguts dins del món literari, Astèrix i Obèlix. Com en totes les seves aventures Astèrix i Obèlix hauran de superar diferents reptes, tot fent nous amics per poder retornar al seu poblat a gaudir d'un típic banquet replet de senglars.

En aquesta ocasió l'Astèrix i Obèlix es troben un iceberg a la platja a ple hivern, amb un home encadenat dins del gel. Després de descongelar-lo, el desconegut “parla” amb els gals sobre el seu clan i els problemes que hi tenen. Llavors, els gals decideixen acompanyar-lo i solucionar aquests problemes. Després d'un seguit d'aventures solucionades per la força extraordinària que proporciona la poció màgica, Astèrix, Obèlix i els seus nous amics acaben ajudant als clans pictes contra l'exèrcit romà, gaudint així d'una altra victòria sobre aquests.

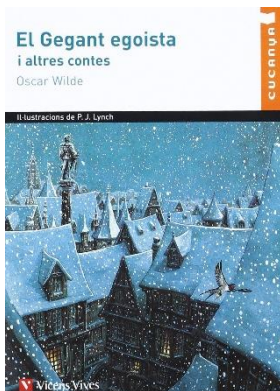

Portada del còmic

Anàlisi: Astèrix i Obèlix és una col·lecció de llibres coneguda i famosa, i aquesta edició n'és un exemple. El còmic presenta unes característiques molt rellevants que m'agradaria destacar, la primera és la fluïdesa de la història, els fets van succeint de manera agradable i constant, fent que el lector quedi atrapat dins les pàgines; la segona és la rellevància de les il·lustracions, aquestes presenten una gran força i donen més sentit i motivació a la història; i finalment, i la més destacable, el pes dels dos protagonistes, Astèrix i Obèlix són els dos personatges principals de les aventures i presenten unes característiques ben marcades i ben definides, les quals els fan uns personatges agradables. Tanmateix, Astèrix i Obèlix tenen moltes qualitats antagòniques, totalment oposades l'un de l'altre, fent que el nombre d'espectadors els quals pugui agradar un dels dos personatges augmenti considerablement. Astèrix i Obèlix són una clara influència en el món de la literatura i en varies generacions de lectors.

- “El Gegant egoista i altres contes”

Descripció: El títol *El Gegant egoista i altres contes* és un recopilatori de diferents contes que permet al lector endinsar-se en diferents històries de curta durada. En el llibre es poden observar els contes

Porta del llibre

d'*El Gegant egoista*, *El Príncep Feliç*, *L'amic lleial*, *El coet famós* i *El rossinyol i la rosa*. Totes aquestes obres infantils, de gran qualitat, ens expliquen alguna història amb una moralitat, fent que l'infant gaudeixi de la lectura al mateix temps que aprèn a donar importància a un valor o actitud present al llarg del conte. Cada conte presenta la seva pròpia lliçó, però totes giren entorn a quines son aquelles actituds desitjables o no desitjables per afrontar els nostres problemes, ja que son aquests moments els que demostren realment com és la persona.

Anàlisi: Després d'haver realitzat la lectura del llibre, fragmentat en diferents i breus contes, es destaquen els següents aspectes com a rellevants. Primer de tot cal destacar la composició artística del llibre, ja que aquest està compost per diferents històries i no per una sola, el que fa que sigui un llibre molt assequible pels infants, que podran realitzar la lectura d'una història i aturar-se sense perdre el fil; també destacar la coherència d'aquestes històries malgrat la seva brevetat, és a dir, son històries curtes però amb un sentit, amb un final, un cos i un desenllaç; i finalment, destacar els valors que s'hi defensen i de la manera que es fa. El llibre està ple de moralitats que ens pretenen transmetre un seguit de valors. La generositat, la bondat o l'empatia son alguns dels valors que podem observar en aquestes històries, i que se'ns mostren de forma clara, entenedora i motivadora. La selecció del llibre ve donada per la seva estructura i per l'afinitat en l'edat recomanada dels lectors, entre 9 i 12 anys.

- “COMPTE AMB LA GRANOTA”

Descripció: El conte de *Compte amb la granota* ens explica la divertida i particular història d'una vella senyora, la senyora Cagarrines, i la seva peculiar amiga, una granota. Aquesta vella senyora viu a la vora d'un bosc fosc com la gola del llop i on hi ha una aparició constant de monstres, per això la senyora Cagarrines viu refugiada a casa seva. Per sort, la seva petita amiga verda sempre que un monstre intenta entrar a la casa la protegeix. La granota es menja a tots els monstres que salten la tanca i volen fer mal a la vella. Finalment, quan la senyora Cagarrines vol agrair a la seva amiga la feina aquesta s'acaba convertint en una granota, que a la vegada es menja a la seva amiga verda, creant així un final únic i diferent.

La senyora Cagarrines i la granota

Anàlisi: Després d'haver realitzar la lectura del conte cal destacar alguns aspectes importants per a l'elaboració del material didàctic. El primer aspecte destacable del conte és l'evolució sorprenent de la història, el conte fa uns girs inesperats que poden desconcertar al lector, però que asseguruen la seva atenció, és important que un llibre sigui capaç de mantenir el lector atent; un segon aspecte destacable del conte son les il·lustracions, el conte presenta unes il·lustracions clares i fàcils d'entendre que permeten seguir el fil de la història. Finalment, l'últim punt destacable del conte és la seva estructura simple i repetitiva, la qual permet al lector seguir el fil fàcilment i gaudir dels esdeveniments. Els contes infantils han de mostrar una connexió amb la realitat dels alumnes, per això s'ha escollit aquest darrer títol. Aquest títol ha estat recomanat per diferents docents degut a la gran acceptació que té per part dels infants.

Conclusió: Després de descriure i analitzar els tres títols seleccionats cal fer un agrupament d'aquells aspectes destacables en cada un dels contes, per tal de definir quins són els aspectes que apareixeran en el conte que es pretén elaborar. Recordar que els lectors als quals estarà destinada aquesta obra seran infant de nou o deu anys, el que també marcarà quins seran els punts on s'ha de fer més èmfasi.

El primer aspecte on es farà èmfasi és en els personatges i el seu paper dins el conte, en aquest cas agafarem el títol d'*Astèrix i els Pictes* com a referent. Els personatges dels contes i els protagonistes de les històries son la carta de presentació directa de quins son els valors i actituds que es defensaran en el llibre, és a dir, el protagonista ha de reflectir tots aquells valors i actituds que l'autor considera importants. Els personatges i protagonistes també presenten un altre paper important, i aquest és el de referents, els lectors i lectores podran quedar emmirallats en aquest personatges, per això cal garantir el seu bon desenvolupament.

Seguint amb el tema dels valors, agafarem el títol d'*El Gegant egoista i altres contes* com a referent per desenvolupar l'idea que els contes han de presentar una moralitat si pretenen fer una transmissió de valors, és a dir, perquè un conte infantil transmeti uns valors de forma clara i entenedora aquest han de formar part de la moralitat del conte. Un conte sense moralitat difícilment transmeti tants valors com un conte amb moralitat. D'aquest títol també cal destacar-ne les estructures que presenta, ja que totes les històries s'entenen i tenen sentit gràcies a que presenten una estructura bàsica, amb una presentació, nus i desenllaç elaborats de forma clara.

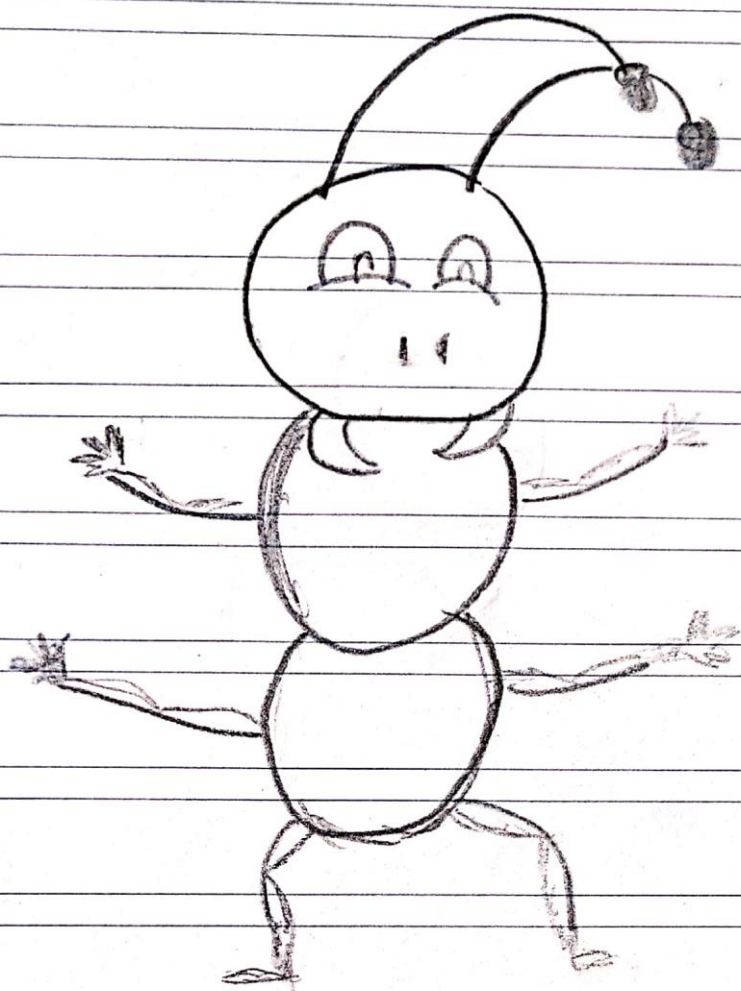
Finalment, i agafant el títol de *Compte amb la granota* com a referent, cal que posem atenció en les il·lustracions que acompanyen al text, ja que aquestes podran fer el propi conte més o menys atractiu i motivador pels infants. Les il·lustracions tenen un gran pes en l'elaboració d'un conte infantil. Així doncs, i fent una agrupació dels aspectes més rellevant, podem destacar els següents punts com a importants.

Punts rellevants:

- Personatge principal rellevant
- Història amb moralitat
- Estructura clara i entenedora
- Il·lustracions clares

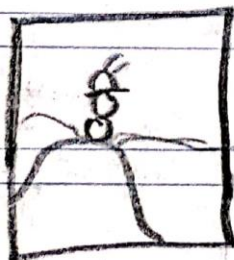
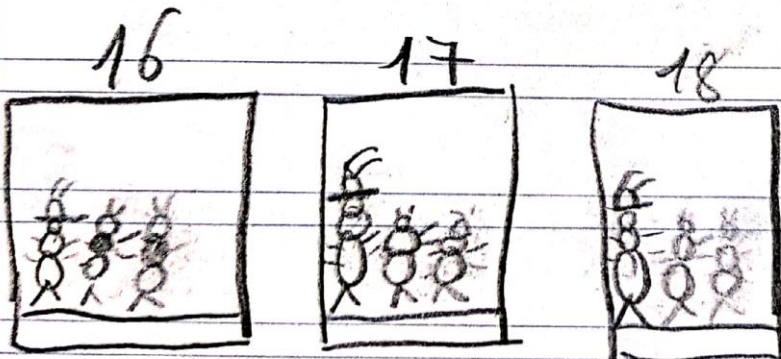
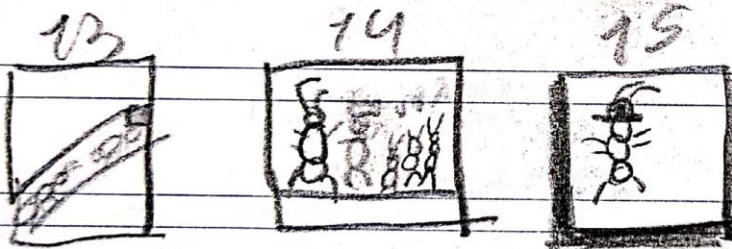
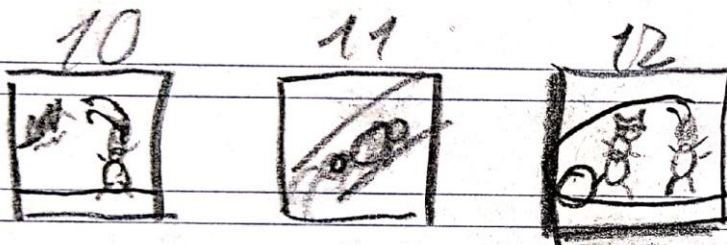
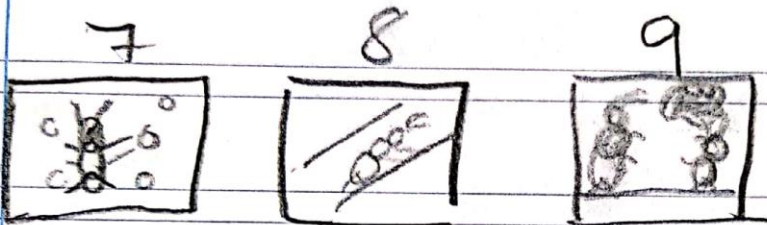
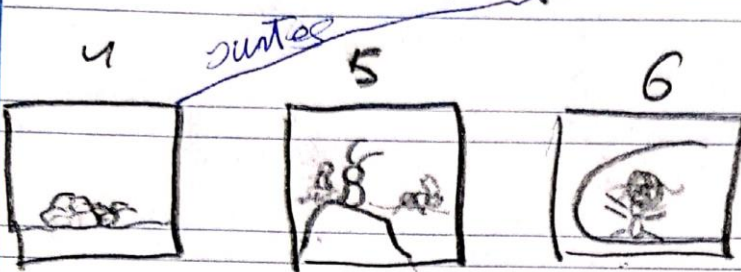
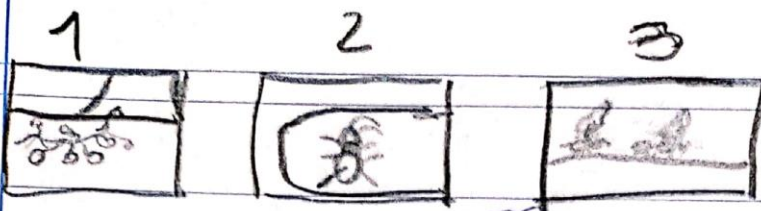
Annex: Esborranys

- 1 Presentar la situació general
- 2 Presentar el protagonista
- 3 Presentar la relació amb el grup
- 4 Presentar la problemàtica
- 5 Intent de superació
- 6 Recepció del protagonista
- 7 Canvi / Problema
- 8 El grup intenta solucionar el problema
- 9 El protagonista troba una solució
- 10 Es soluciona el problema
- 11 Canvia la situació del protagonista
- 12 Nova vida del protagonista

Ferry

Loci

Cada formiga és
~~unica~~ unco
 "Ser diferent és
 d'allà més normal"

1

~~Hi havia una vegada~~

Hi havia una vegada, al mig d'un gran
bosc, un petit formiguer on vivien
moltes formigues. Eren formigues treballadores
fertes i alegres. Sota laombra
d'una alzina passaven els seus dies.

2

Entre totes aquelles alegres famílies

viu una família ~~petita~~ ~~fora~~

anomenada Ferry.

En Ferry era una família petita, molt

petita, però amb unes antenes molt

llargues, que li permetien escoltar qualsevol

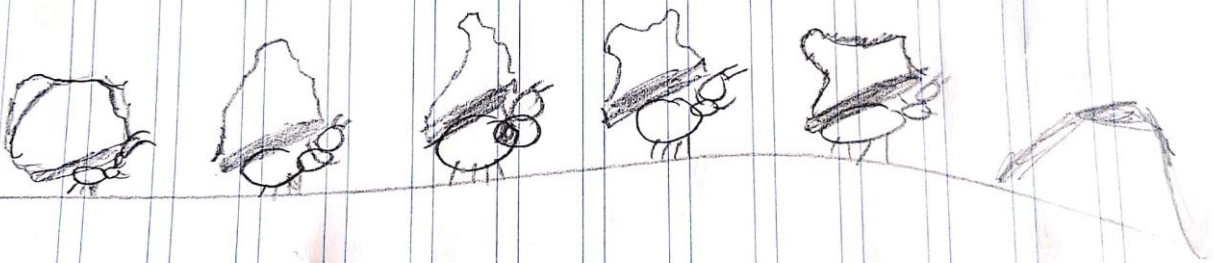
soiell. ~~abans que~~ ~~en~~ ~~el~~ i altre,

en Ferry no era una família alegre

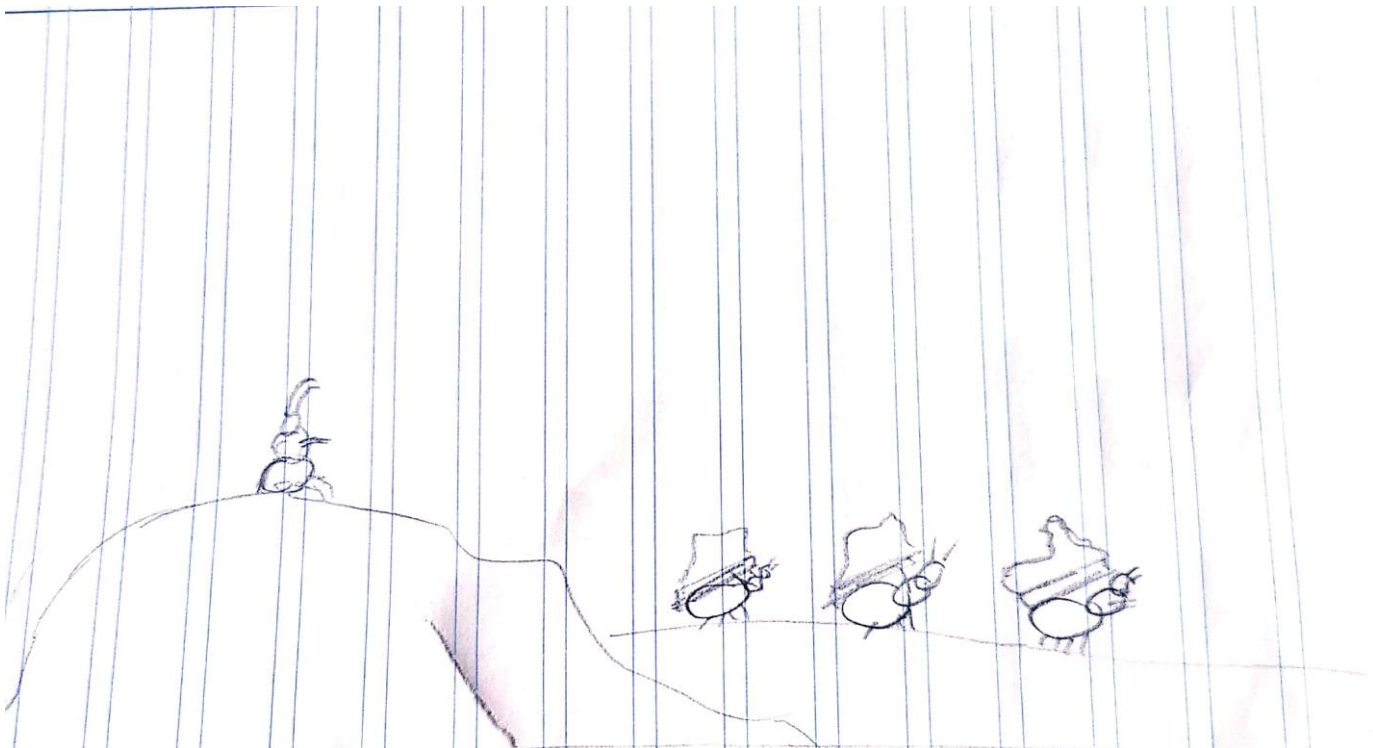
3

Totes les famílies treballaven
duiant per portar menjar
al famíger i així poder
menjar. Però en Perry, per molt
que ho intentés era incapaç de
poder portar troços de menjar,
pesaven massa per ell.

4

Per allà ^{sempre} es quedava sobre
una pedreta i mirava com
les seues companyes treballaven,
li pensava: "Sóc diferent, tates
les formigues són fortes i poden
portar menjar i jo no puc. No
m'agrada ser diferent?"

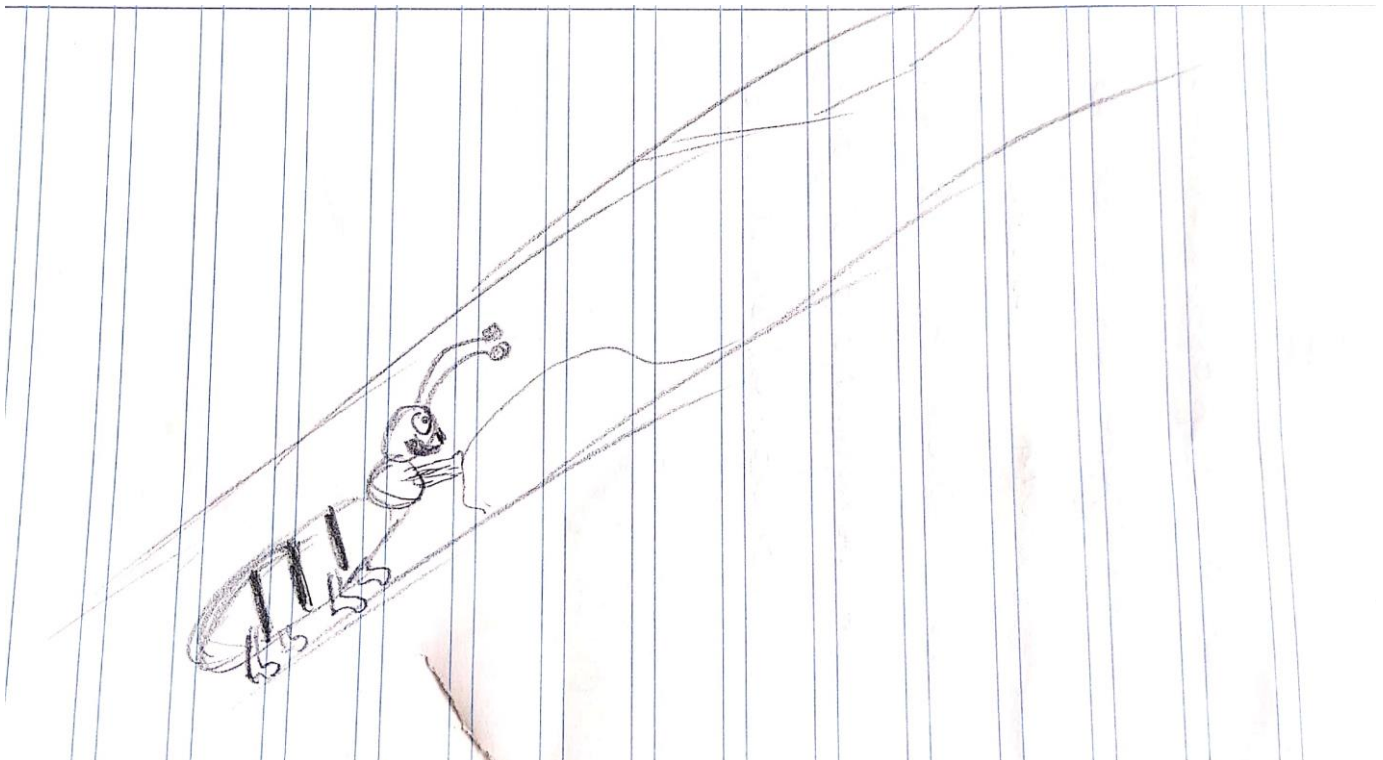
5

Quan es pesava molt trista
s'amagava dins el formiguer
^{es posava}
i plorava, lamentant-se per
haver nascut diferent. Però una
dia, mentre plorava, el formiguer
es va començar a enfonsar:...

6

En Jerry preocupat va ~~se~~
buscar una sortida. Gràcies
al seu petit tamany en un moment
va poder ser fura, on l'esperaven
les altres formigues que havien
aconseguit sortir.

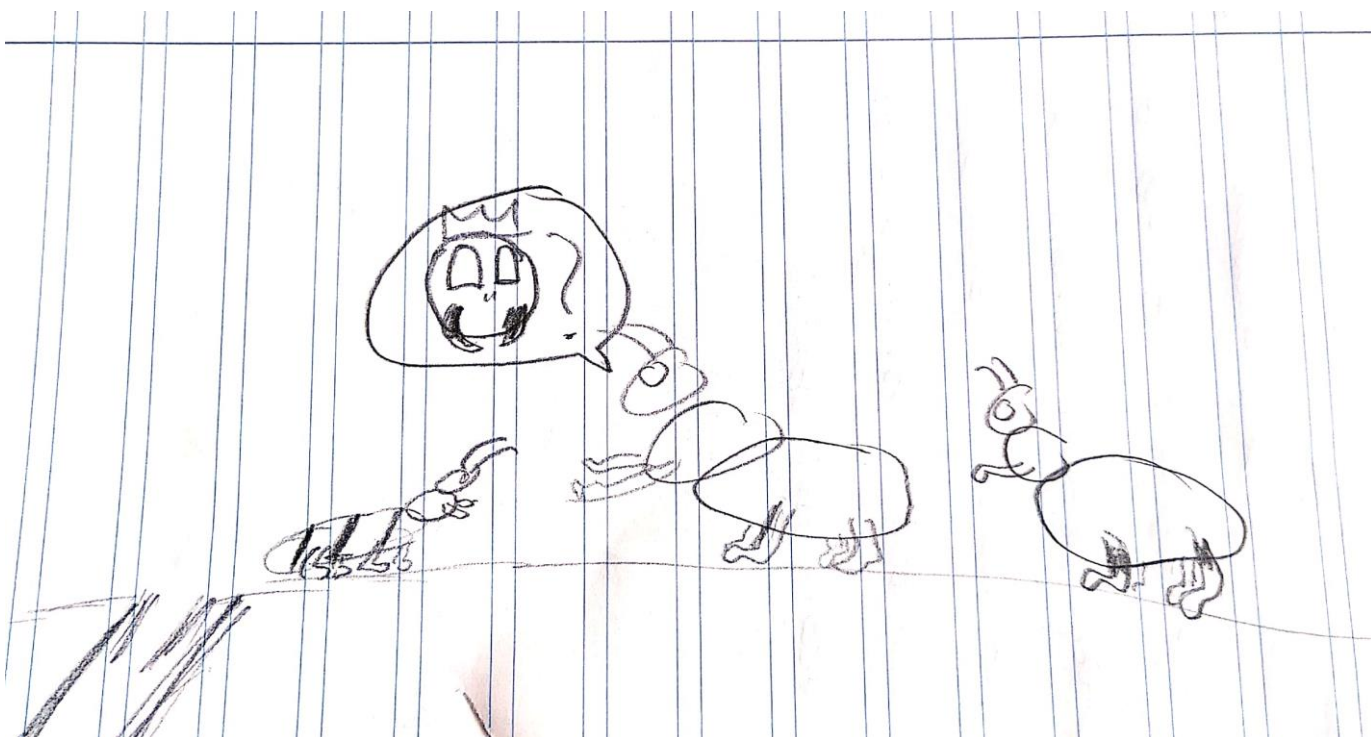
7

Al veure sortir en Ferry van
amar corrents o preguntar-li
- "Has vist a la rena?!"

- "Saps en és la rena?!"

Ell, espantat, va respondre que no.

I de seguida va caure en la
conclusió: "Hem perdut la rena!"

Les formigues es van començar a esberar/preocupar. Però entre tots els crits en Ferry va sentir una veu demanant ajuda, una veu fluixeta que deia

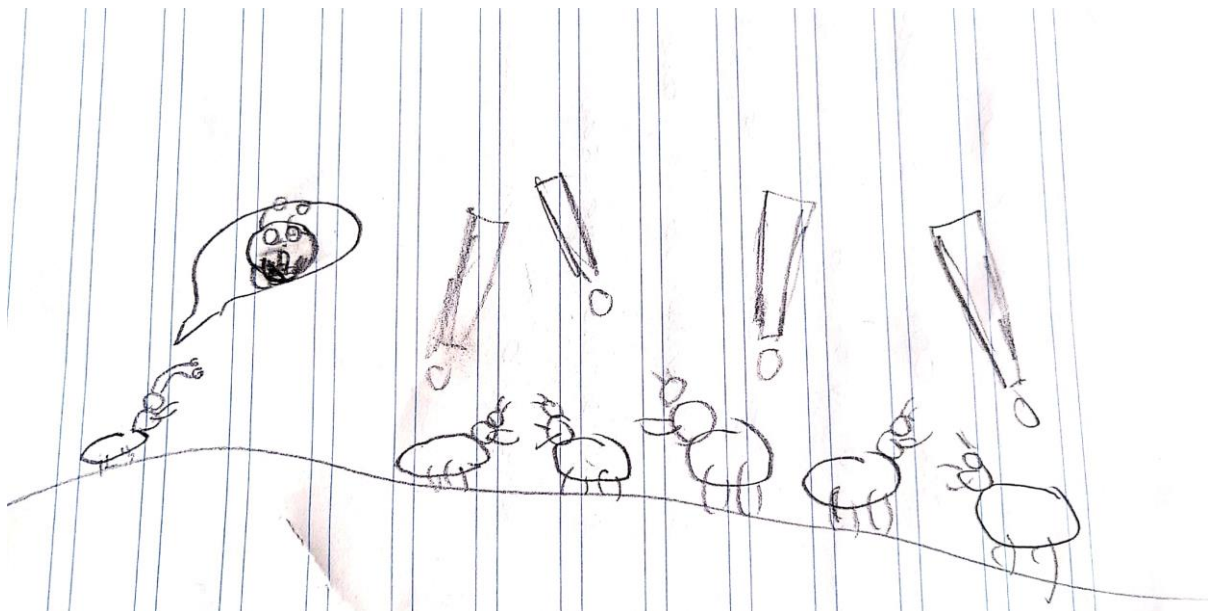
- "Ajuda, no puc sortir, ajuda!"

En aquell moment va cridar

:"Silenci! Jo puc trobar o lo reme!"

Totes les formigues van callar:

~~van se~~

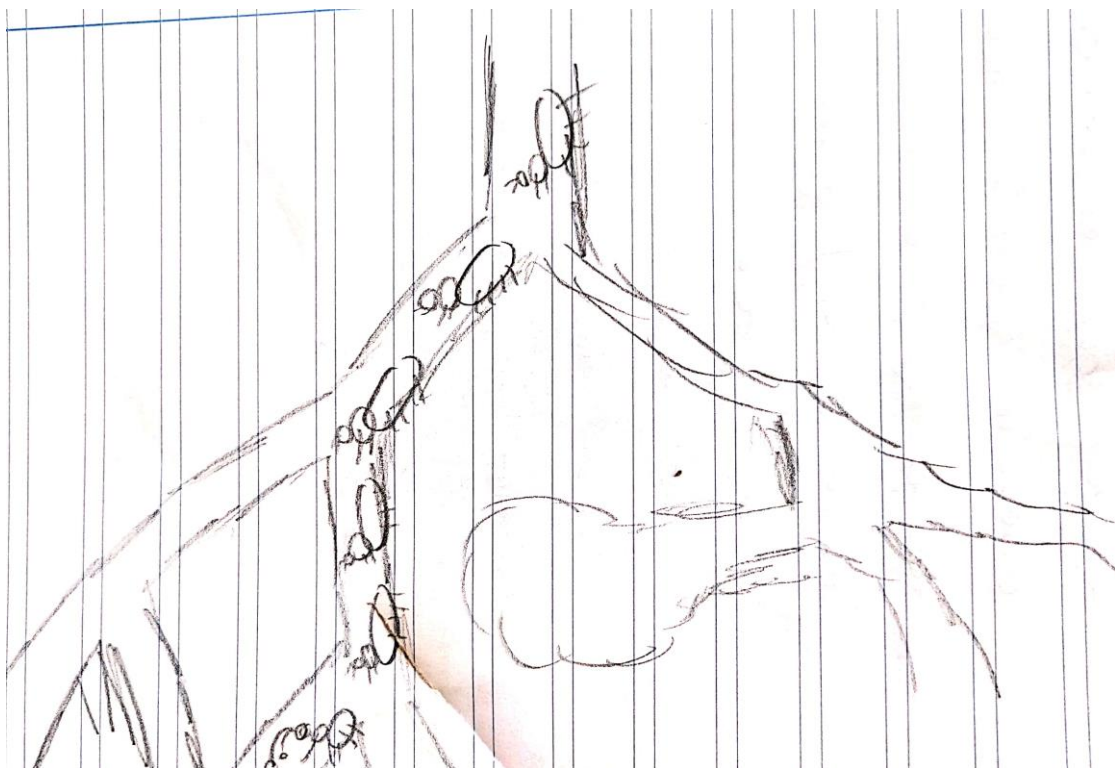

9

En Ferrý es va concentrar fins
poder saber d'en verba la veu, i
llavors va dir:

— "Per aquí, seguit-me".

En Ferrý i un grup de cinc
famílies es van endinsar
en el formiguer. Van anar
cap avall, cap a l'esquerra,
cap a la dreta i fins i tot
cap amunt. Però finalment, amb
molt esforç, lo van trobar

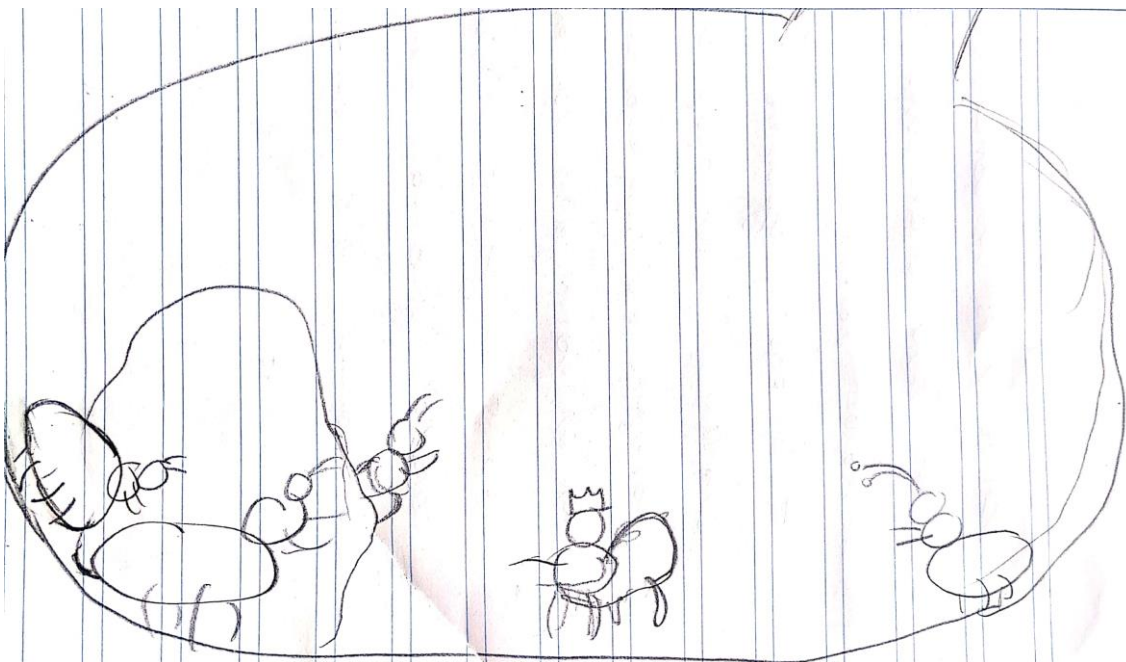
Lo

La reina estava atrapada entre
dues pedres. Entre les que
formigues van atacar la pedra i
la reina va quedar llure, quan
va passar-se dreta va dir:

- "Gràcies, heu salvat a la reina"
Lavors les que formigues van
dir:

- "No ens dongueu les gràcies, a
sigut tot gràcies al Ferry, el
t'ho trobat."

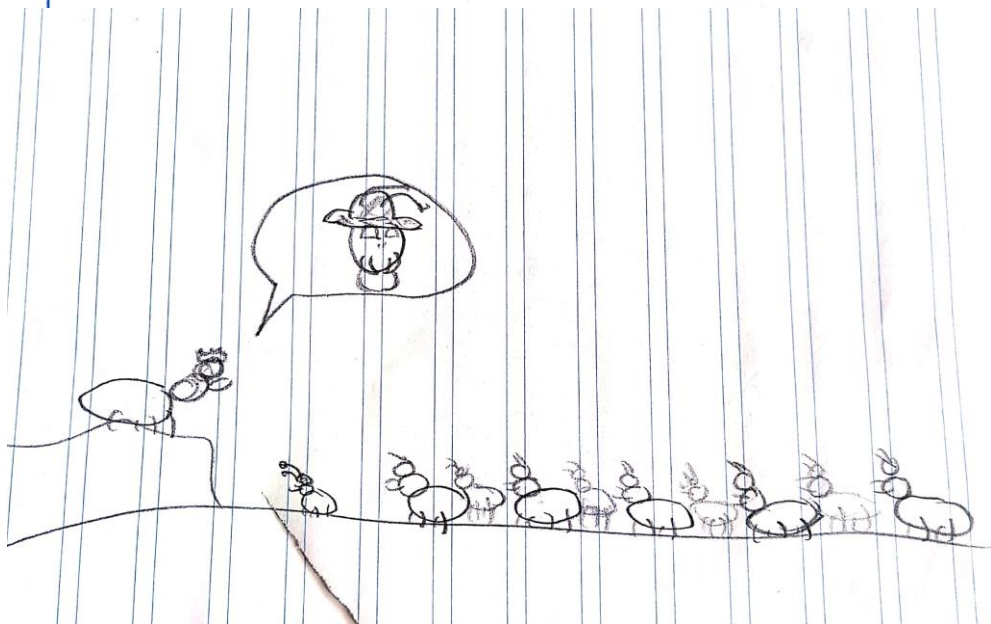
Alguns de seguir parlant van decidir
sortir.

Una ^{vegada} ~~esp~~ estaven a fora, amb
totes les altres formigues. La
reina va anunciar:

"Estimades formigues, avui ^{he} ~~ten~~ de
donar les gràcies a en Ferry, sense
ell no seria aquí. A partir d'avui
l'anomenarem Explorador oficial del
formiguer!!"

Les formigues van esclatar ^{a aplaudir} de
felicitat, però el més feliç era
el Ferry.

Seguidament totes les formigues, una per una van anar a donar les gracies personalment a en Ferry per haver salvat la reina.

Mentre acceptava ^{els} ~~les~~ agraiments en Ferry va anar observant les cares de les formigues. Cada formiga era diferent!! Hi havia formigues més

altes, algunes més baixetes, algunes ^{gruades,} més primes, algunes amb les antenes

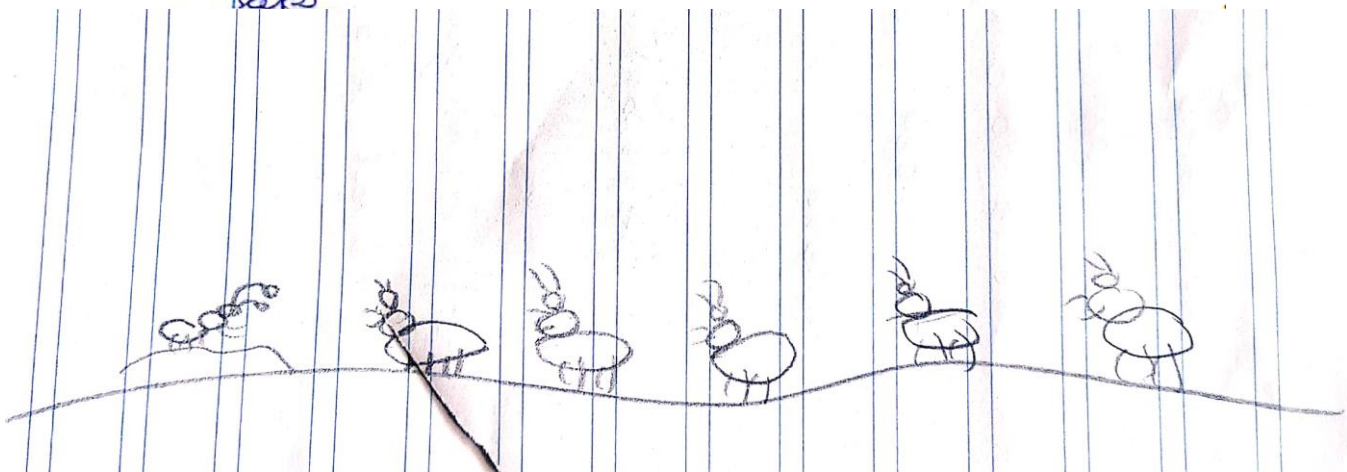
més curtes, altres amb valles més

llargues, altres amb els ulls més

petits, altres ~~era~~ tenien la veu més

aguda, altres més greu, ... I ~~l'altre~~ va

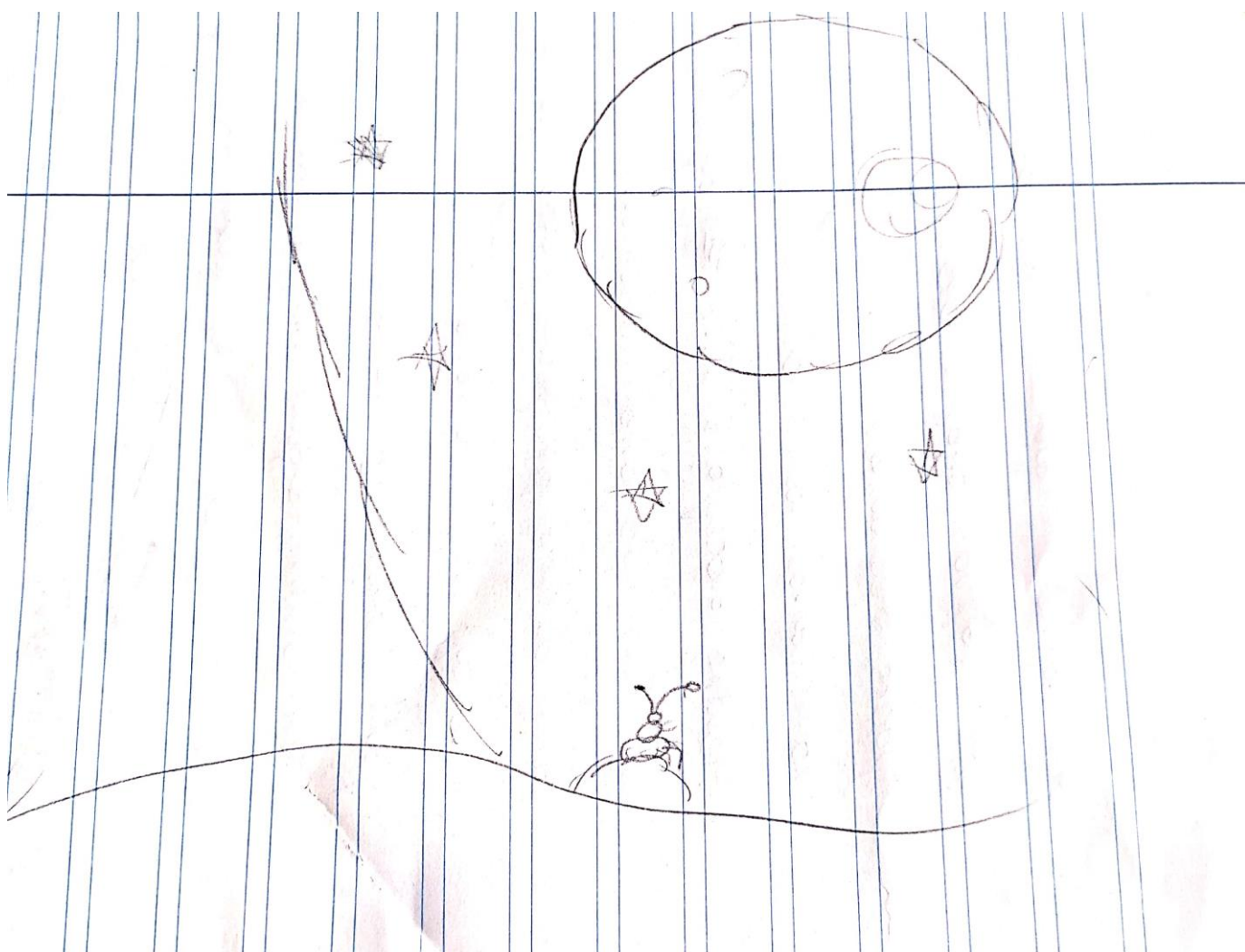
~~tratar~~ ~~seguir~~ ~~totes~~ ~~les~~ ~~formigues~~ ~~del~~ ~~formigueu~~
totes

13

I avéi vo estar fins que va
sortir lo llum, fins que havia
conegut tetos i cada uno de
los formigues del formiguer.

Després, cansada, se'n va
anar a dormir.

14

El següent dia, després de
passar-se la vora oficial d'explorador,
va anar a seure a la seva pedreta
de sempre. Allà va mirar de nou
a les formigues treballant. Sabia
que com ever, i sabia que cada
formiga era diferent. En aquell
moment va pensar:
- "Ser diferent és d'allò més
normal".

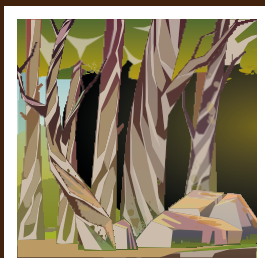
Annex: La Formiga Luci

LA FORMIGA LUCI

Hi havia una vegada, al mig d'un bell bosc, un petit formi-
guer on vivien un grup d'alegres i treballadores formigues.
Aquestes, es passaven el dia treballant i només s'aturaven
per menjar i dormir. Tenien una vida que semblava dura,
però sota l'ombra d'una gran alzina passaven els seus dies
tranquil·lament.

BOSC

FORMIGA

ALEGRE

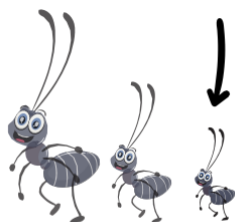
[illegible]

Entre totes aquelles formigues vivia una petita formiga anomenada Luci. La Luci era realment una formiga petita, molt i molt petita, tan petita que podia passar pel forat del cap d'una agulla sense despentinarse. A més, tenia unes antenes molt i molt llargues, tan llargues que li permetien sentir qualsevol soroll, per molt lluny que estigués. Era també una formiga intel·ligent, valenta i amb un gran somriure, tot i això, la Luci no era una formiga feliç.

FORMIGA

PETITA

TRISTA

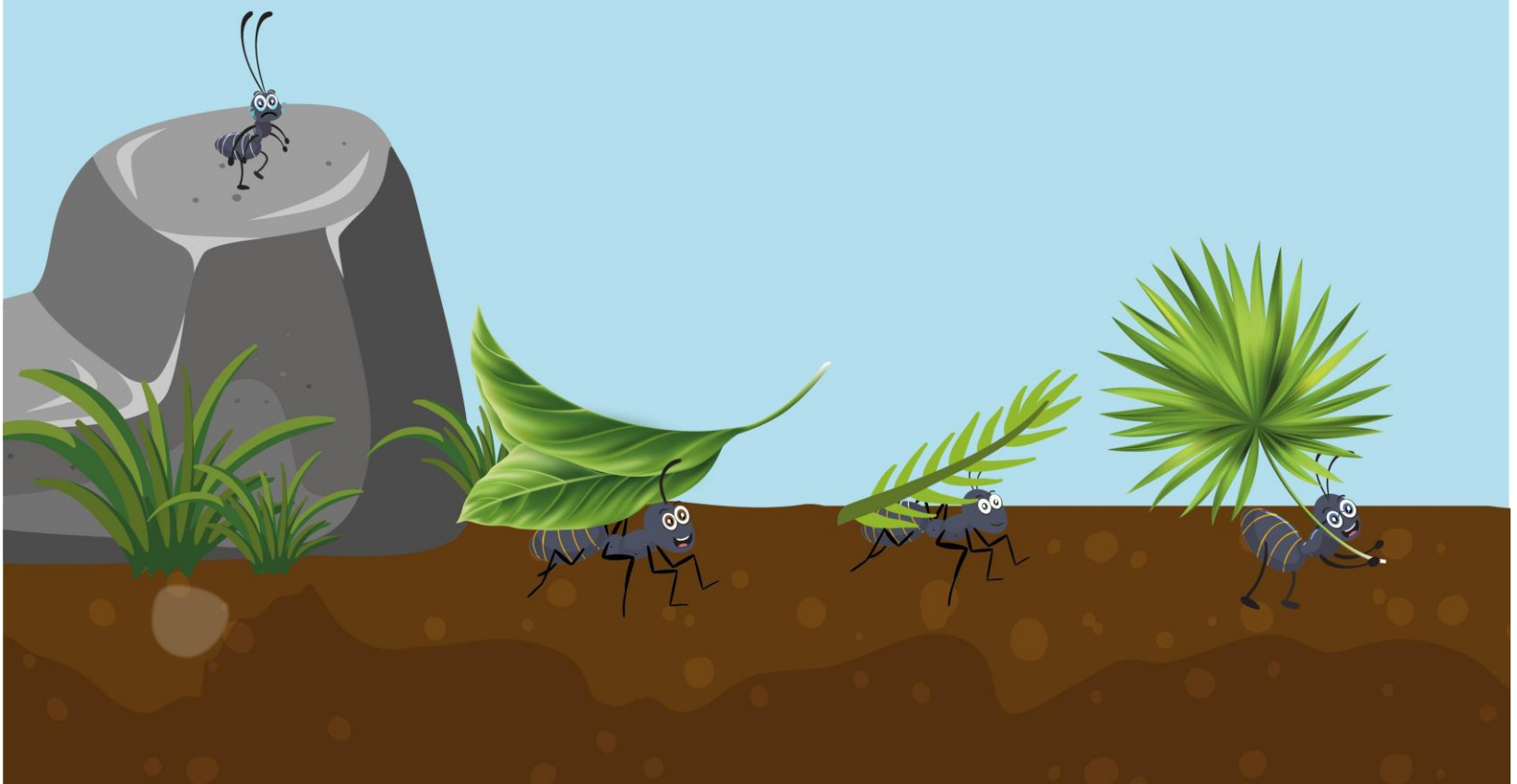
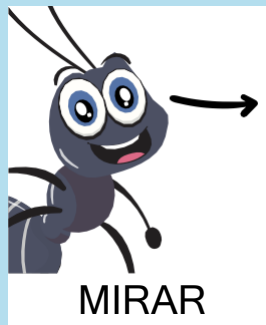
[illegible]

Cada dia les formigues treballaven de valent per recollir aliments, es passaven les hores buscant menjar per tot el bosc. Havien d'omplir el rebost per poder passar l'hivern. A la Luci li hauria agradat poder ajudar a les seves companyes, però per molt que ho intentava era incapaç de portar menjar. Era tan petita que no podia aixecar res de res, sempre quedava aixafada sota les fulles.

[illegible]

Per això, cada dia s'assentava sobre una gran pedra i mirava com les seves companyes treballaven de valent, i pensava: "Soc diferent. Totes les formigues son grans i fortes i poden portar menjar al formiguer, i jo no puc. On s'ha vist una formiga sense força? No m'agrada ser diferent". I per aquest motiu, sempre se separava de les altres formigues. De fet, algunes de les formigues no l'havien vist mai i ni la coneixien.

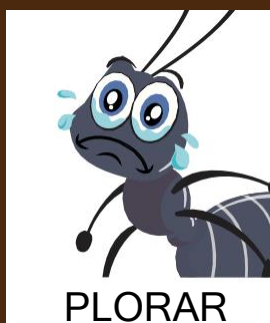

[illegible]

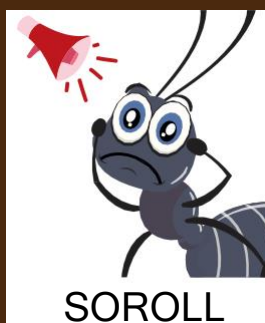

Quan es posava molt trista per sentir-se diferent la Luci s'amagava dins del formiguer, al final del tot, i es posava a plorar, lamentant haver nascut diferent. Eren moments molt difícils per a la pobra formiga. Però com que mai va parlar ni li va explicar a cap formiga el que li passava, no la podien ajudar.

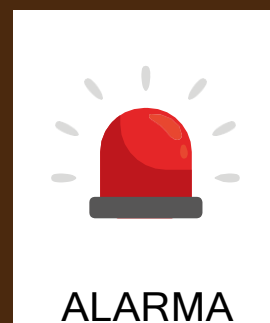
Un dia, mentre plorava, la Luci va començar a sentir un soroll estrany i que no sabia d'on venia. El soroll s'anava fent cada vegada més fort. No entenia res. De sobte, un gran tremolor va sacsejar el terra, les parets es van començar a trencar i van començar a caure pedres per tot arreu. Allò només podia significar una cosa... el formiguer s'estava enfonsant! Havia de sortir corrents.

PLORAR

SOROLL

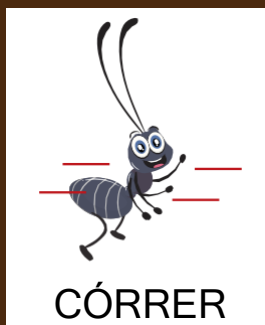
ALARMA

La Luci, preocupada, va començar a buscar una sortida, però els nervis no la deixaven pensar. En aquell moment va utilitzar les seves antenes per escoltar tot el que sentia. De sobte, la veu d'unues formigues que ja havien aconseguitsortir va entrar per les seves llargues antenes. Ella es va de-dicar a seguir-les. Gràcies a la seva mida petita, en un tan-car i obrir d'ulls la Luci va poder sortir, les pedres del camí no li van suposar cap problema. A fora l'esperaven altres formigues que ja havien aconseguit sortir del formiguer.

ESCOLTAR

CÓRRER

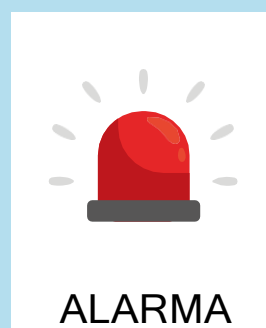
SORTIR

[illegible]

En veure sortir la Luci algunes formigues van anar corrents a rebre-la. Ella estava contenta, pensava que es preocupaven per la seva salut. Però només li van preguntar:

- Has vist a la reina!? Saps on la podem trobar?!

Ella, sorpresa i decebuda, va respondre que no amb el cap. Les altres formigues es van apartar. En aquell moment va pensar que no l'hi importava a ningú, que era insignificant. Però en uns instants va entendre el què era realment important, la reina estava perduda!

Les formigues es van començar a posar nervioses, no hi havia ni una de quieta i tranquil·la. Algunes cridaven enfadades, altres ploraven desesperades i la resta parlaven a crits entre elles, no hi havia cap formiga que no estigués fent soroll.

Però entre totes aquelles veus, i gràcies una altra vegada a les seves llargues antenes, la Luci va ser capaç de distingir una veueta suau que deia:

- Auxili, ajudeu-me, soc la reina i estic atrapada, auxili!

En aquell moment, la Luci va pujar sobre una pedra i va cridar:

- Silenci, jo puc trobar a la reina, només heu de fer silenci!

Totes les formigues van callar.

۱. ۱۳۸۵/۱۰/۱۵
 ۲. ۱۳۸۵/۱۰/۱۵
 ۳. ۱۳۸۵/۱۰/۱۵
 ۴. ۱۳۸۵/۱۰/۱۵
 ۵. ۱۳۸۵/۱۰/۱۵
 ۶. ۱۳۸۵/۱۰/۱۵
 ۷. ۱۳۸۵/۱۰/۱۵
 ۸. ۱۳۸۵/۱۰/۱۵
 ۹. ۱۳۸۵/۱۰/۱۵
 ۱۰. ۱۳۸۵/۱۰/۱۵

... ..
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

En aquell moment la Luci es va concentrar per poder descobrir d'on procedia la veu de la reina. Finalment, després de fer un salt, va dir:

- Seguiu-me, és per aquí!

Un grup de cinc formigues van seguir a la Luci i es van endinsar en el formiguer destrossat. Allò era un laberint. Van córrer cap a la dreta, van córrer cap a l'esquerra, van córrer cap avall, i fins i tot, van córrer cap amunt. Però al final, la veu es va anar fent més forta i el grup de rescat va aconseguir trobar a la reina.

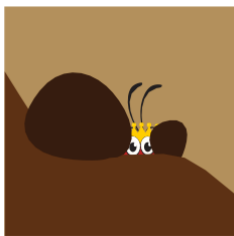
En trobar-la, van veure que la reina estava atrapada entre dues pedres que no la deixaven sortir. Entre les cinc formigues van aixecar les pedres i la reina va quedar lliure. Ella es va posar dreta, va mirar les cinc formigues i va dir:

- Gràcies, heu salvat a la vostra reina.

Les formigues es van mirar entre elles, i una va dir:

- No has d'estar agraïda amb nosaltres, si no hagués sigut per la Luci, no t'hauríem pogut salvar, ella t'ha trobat amb les seves antenes.

Abans de seguir parlant, les formigues van sortir a fora.

ATRAPADA

AGRAIR

SORTIR

[illegible]

Una vegada van ser fora, amb la companyia de totes les altres formigues contentes de veure la reina sana i salva, la reina va anunciar:

- Estimades formigues, avui he de donar a les gràcies a la Luci, sense ella no seria aquí. Gràcies a les seves antenes excepcionals m'han pogut trobar. A partir d'avui serà l'exploradora oficial del formiguer. La primera formiga exploradora!! També un fort aplaudiment per les cinc formigues que l'han ajudat a salvar-me, el treball col·laboratiu és la clau de l'èxit. Juntes arribarem més lluny.

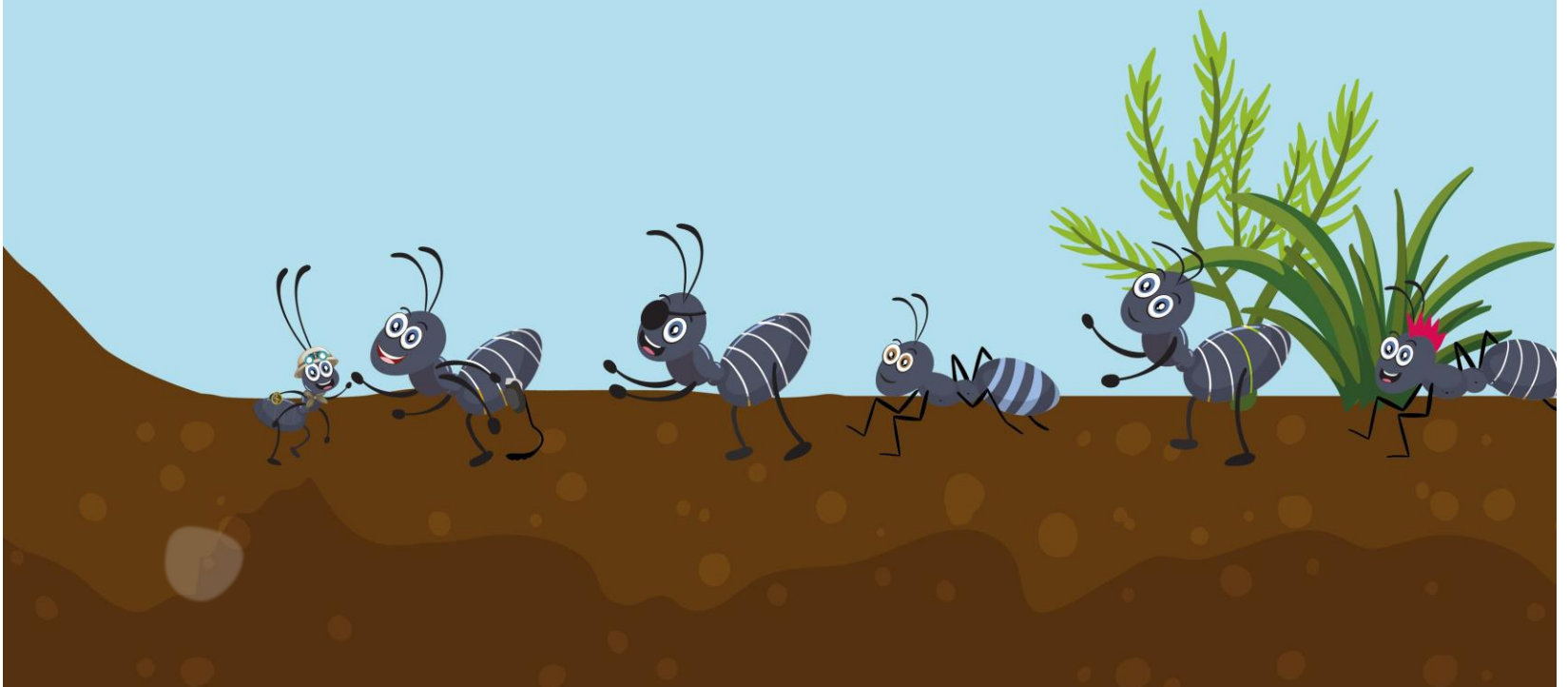
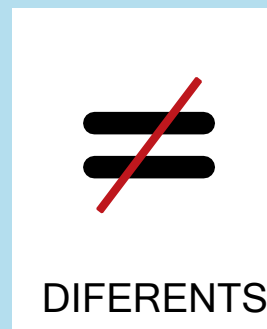
Les formigues van fer uns forts aplaudiments, totes eren molt felices. Però la Luci la que més, per fi era una formiga feliç.

[illegible]

Tot seguit, abans de posar-se a treballar en la reconstrucció del formiguer, totes les formigues van anar a donar les gràcies a la Luci. Sí, totes i cada una de les formigues.

Mentre acceptava encantada els agraïments de les seves companyes, la Luci va anar observant les cares de les diferents formigues. Totes les formigues eren diferents! Hi havia formigues més altes, més baixes, més primes, més forçudes, algunes amb les antenes molt curtes, altres amb ratlles a la panxa, algunes amb els ulls petits, altres amb una veu molt greu, algunes sense una pota, altres amb cresta... Quin repertori!

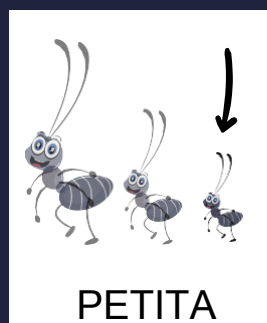
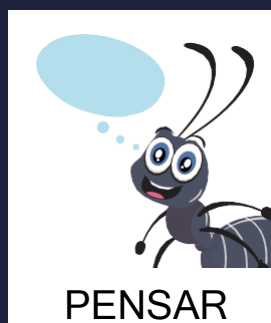
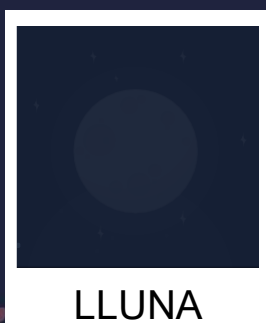

[illegible]

I així va estar, coneixent a totes les formigues del formiguer, fins que va sortir la lluna. En aquell moment, després d'haver saludat a l'última formiga, va mirar la lluna, va somriure i va pensar:

“Quin dia més feliç he tingut, i tot ha sigut gràcies a les meves antenes i al meu petit tamany, que m’han servit per escapar del formiguer i després poder salvar la reina. Ser com soc no és tan dolent. També estic feliç d’haver conegut a les meves companyes, son molt divertides”.

Tot seguit va anar a dormir, havia sigut un dia molt llarg i estava molt cansada.

הַיְּהוָה יִשְׁמַר אֶת צְדָקָתְךָ יְהוָה
יִשְׁמַר אֶת צְדָקָתְךָ יְהוָה
יִשְׁמַר אֶת צְדָקָתְךָ יְהוָה
יִשְׁמַר אֶת צְדָקָתְךָ יְהוָה
יִשְׁמַר אֶת צְדָקָתְךָ יְהוָה
יִשְׁמַר אֶת צְדָקָתְךָ יְהוָה
יִשְׁמַר אֶת צְדָקָתְךָ יְהוָה
יִשְׁמַר אֶת צְדָקָתְךָ יְהוָה

יִשְׁמַר אֶת צְדָקָתְךָ יְהוָה
יִשְׁמַר אֶת צְדָקָתְךָ יְהוָה
יִשְׁמַר אֶת צְדָקָתְךָ יְהוָה
יִשְׁמַר אֶת צְדָקָתְךָ יְהוָה
יִשְׁמַר אֶת צְדָקָתְךָ יְהוָה
יִשְׁמַר אֶת צְדָקָתְךָ יְהוָה
יִשְׁמַר אֶת צְדָקָתְךָ יְהוָה
יִשְׁמַר אֶת צְדָקָתְךָ יְהוָה

יִשְׁמַר אֶת צְדָקָתְךָ יְהוָה
יִשְׁמַר אֶת צְדָקָתְךָ יְהוָה
יִשְׁמַר אֶת צְדָקָתְךָ יְהוָה
יִשְׁמַר אֶת צְדָקָתְךָ יְהוָה

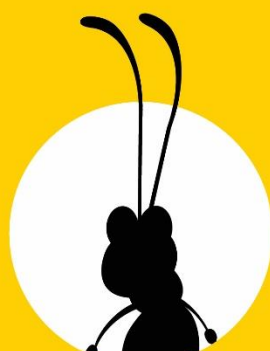
El següent dia, després d'haver recuperat forces, es va vestir amb la roba oficial d'exploradora i va anar a la seva pedra de sempre. Portava el casc i mocador a joc. Allà asseguda va mirar de nou a les seves companyes treballant. Sabia a qui estava mirant, coneixia com eren i tenia clar que cada formiga era única i especial. I ella també ho era. En aquell moment va pensar:

- Ser diferent és el més normal.

I aquesta és la història de la petita formiga Luci.

Conte contat ja s'ha acabat.

Annex: Proposta Didàctica

Àmbit Curricular	Dimensió	Competències	Contingut Clau
Àmbit lingüístic	Comunicació Oral	Competència 3. Interactuar oralment d'acord amb la situació comunicativa utilitzant estratègies conversacionals.	<ul style="list-style-type: none"> - Estratègies per a la comprensió. - Gestió i tractament de la informació.
	Comprensió lectora	<p>Competència 4. Llegir amb fluïdesa per comprendre textos de la vida quotidiana, dels mitjans de comunicació i escolars en diferents suports i formats.</p> <p>Competència 5. Aplicar estratègies de comprensió per obtenir informació, interpretar i valorar el contingut d'acord amb la tipologia i la complexitat del text i el propòsit de la lectura.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Tema, idees principals i rellevants. - Textos de tipologia diversa en diferents formats i suports.
Àmbit d'Educació en Valors	Dimensió Personal	<p>Competència 2. Desenvolupar habilitats per fer front als canvis i a les dificultats i per assolir un benestar personal.</p> <p>Competència 3. Qüestionar-se i usar l'argumentació per superar prejudicis i consolidar el pensament propi.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Autoconeixement i autoestima. - Identificació de les emocions i els sentiments propis. - Autonomia i resiliència.
	Dimensió Interpersonal	<p>Competència 4. Mostrar actituds de respecte actiu envers les persones, les seves idees, opcions, creences i les cultures que les conformen.</p> <p>Competència 6. Adoptar hàbits d'aprenentatge cooperatiu que promoguin el compromís personal i les actituds de convivència.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Identificació de les emocions i els sentiments dels altres; empatia. - Identificació dels propis prejudicis i estereotips. - Cooperació, solidaritat i altruisme.
Àmbit Artístic	Dimensió interpretació i producció	Competència 5. Emprar elements bàsics del llenguatge visual amb tècniques i eines artístiques per expressar-se i comunicar-se.	<ul style="list-style-type: none"> - Produccions artístiques: plàstiques, musicals i corporals. - Expressió artística d'emocions, experiències, desitjos i valoracions crítiques.
	Dimensió imaginació i creativitat	Competència 8. Improvisar i crear amb els elements i recursos bàsics dels diferents llenguatges artístics.	<ul style="list-style-type: none"> - Recursos, formes, possibilitats comunicatives dels diferents elements i llenguatges artístics.

• **Sessió 1**

La primera sessió té un pes molt rellevant en aquesta proposta, ja que ens permet fer un pont entre els coneixements previs dels alumnes i aquells conceptes que pretenem treballar. També té una gran importància perquè els alumnes començaran a descobrir de primera mà que tots som únics i diferents.

Títol	Tots som diferents
Organització	<p>Per la realització d'aquesta activitat buscarem un espai ampli, el qual podria ser dins de la propi aula o fora d'ella, en espais com el gimnàs, el pati o qualsevol aula disponible. En el desenvolupament simularem que estem dins d'una aula ordinària.</p> <p>Serà una activitat grupal, on tots els alumnes hauran de disposar de llibertat de moviment.</p>
Material	<p>Per desenvolupar aquesta sessió utilitzarem el material següent:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Paper i Bolígraf - Taula amb la llista d'adjectius - Mestres de suport, vetlladors o voluntaris disponibles
Objectiu	<p>L'objectiu principal d'aquesta sessió serà treballar la introducció de l'idea de diversitat i individualització, tot som únics. També es treballarà l'acceptació personal i la identificació de sentiments a partir de les dinàmiques reflexives, com la conversa guiada. També és un bon moment per detectar necessitats emocionals en els nostres alumnes.</p>
Desenvolupament	<p>Per iniciar amb la sessió demanarem als alumnes que es desplacin a un racó de l'aula sense mobles, o mourem els mobles per deixar un espai suficientment gran, per estar-hi tots i totes. Els alumnes haurien d'estar d'en peu, exceptuant aquells alumnes que no puguin per raons motrius.</p> <p>La primera dinàmica consistirà en fer grups, en fer agrupacions segons el nombre de persones que digui la mestra, amb total llibertat, però amb el mínim de temps possible. És a dir, que si la mestra diu: "grups de 4". Els infants s'hauran d'agrupar de 4 en 4. L'idea és que els alumnes s'ajuntin per les seves pròpies opinions o gustos. En aquest moment caldrà que el mestre faci grups on sobra gent, i observi atentament quines son aquelles persones que es queden sense grup.</p> <p>Després d'unes rondes, modificant els nombre de membres en els grups, l'activitat finalitzarà i els alumnes realitzaran un cercle al terra per seure-hi. En aquí obrirem un espai torn de paraula per donar opinió sobre quin grups hem creat i per què. És interessant conèixer l'opinió dels alumnes que han realitzat els grups ràpidament i els que han tardat més, o simplement no els han pogut crear. En aquest espai la mestra començarà a introduir el concepte de les</p>

formigues i el formiguer, des d'un punt de vista ampli, sense entrar en detall. Simplement anomenant la idea de transformar la classe en un formiguer.

Seguidament, una vegada finalitzat aquest espai, demanarem als alumnes que tornin als seus llocs i agafin un paper i un bolígraf. En aquest paper hauran d'anotar el seu nom, com si es tractés d'un títol. A la part del darrera del foli hauran d'anotar un breu descripció de les seves característiques principals (com es veuen, quines qualitats bones i dolents pensen que tenen,...). Deixaran el paper sobre la seva taula amb el nom mirant amunt, és a dir, amb el full on només hi el seu nom.

Després els alumnes hauran d'anar circulant per la classe anotant en els folis dels seus companys aquelles qualitats que consideren que destaquen en ells, ja siguin físiques, mentals o actitudinals. L'important és anotar característiques personals, com més específiques millor. Per assegurar una bona realització d'aquesta dinàmica podem portar un llistat de qualitats o adjectius que podrien aparèixer en una persona, disponible a continuació. També caldrà assegurar-nos que tots els infants reben algunes característiques, si observem que algun infant es queda sense demanarem als companys que s'esforcin per pensar en alguna. També haurem d'acceptar qualitat negatives, i per fer-ho sense que això suposi un problema el mestre farà un exemple amb ell mateix on s'atribuirà qualitats negatives, però defensarà que formen part de la seva personalitat i s'han d'acceptar.

Abans de iniciar amb la dinàmica, però, farem una explicació ben detallada de l'activitat perquè els alumnes entenguin què farem i com ho farem, posant, tal i com he comentat, algun exemple pràctic. És important que siguin ells els que porten el ritme de la dinàmica, i per això cal que l'entenguin.

Després d'haver proporcionat un temps als alumnes per realitzar la tasca, ens asseurem en cercle de nou. Conjuntament farem una lectura en veu alta de les característiques anotades en cada foli, fent la comparació amb les característiques anotades a nivell personal. Cada infant haurà de llegir quines característiques s'havia anotat ells i quines l'hi han escrit, i caldrà que doni una opinió al respecte. Volem saber què pensa i com se sent, hem de donar un espai a l'expressió emocional ja que aquesta portarà a l'acceptació individual. Per finalitzar el debat la mestra seguirà introduint el concepte que la classe és com un formiguer, i tots som formigues, diferents i úniques.

Tot seguit, iniciarem la dinàmica de formació de grups una segona vegada. Aquest cop, però, els grups es formaran a partir de les característiques que tinguem anotades en el foli, i en lloc d'infants parlarem de formigues, per

	<p>exemple: “grups de 3 formigues altes”.</p> <p>Després d’unes rondes jugades tornarem a aturar l’activitat i iniciarem de nou un torn obert de paraula, on els infants puguin donar la seva opinió sobre quins grups s’han creat aquesta vegada i com s’han sentit.</p> <p>Com que serà una sessió amb molta expressió oral, en tot moment caldrà anotar les reflexions rellevants que apareguin. El mestre, a més, farà de mediador i conduirà els torns de paraula, ja que així podrà guiar la conversa amb preguntes o indicacions pels alumnes.</p>
Adaptacions Necessaris	<p>Per assegurar que la sessió és desenvolupa de forma inclusiva haurem de vetllar prèviament per eliminar les barreres que puguin suposar un impediment, crear així un espai inclusiu des d’un inici, i no haver de modificar l’activitat.</p> <p>Vetllarem per crear un espai ampli sense obstacles, on el moviment sigui lliure i sense perill. També procurarem disposar d’un o més mestres de suports, vetlladors o voluntaris, que ens puguin ajudar a desenvolupar l’activitat amb normalitat, eliminant aquelles possibles barreres de comunicació o expressió. També procurarem donar indicacions clares, que tots els alumnes siguin capaços d’entendre.</p>
Justificació	<p>Aquesta primera sessió ens permetrà descobrir quines son les idees prèvies que tenen els infants sobre la seva persona i la concepció que tenen els companys d’ells, treballant l’acceptació. També serà una sessió que ens servirà per observar que tots som diferents i tenim unes característiques úniques, iniciant així l’aprenentatge acumulatiu que busquem del concepte de diversitat.</p>

Taula de qualitats

Simpàtic/a	Antipàtic/a	Generós/a	Seriós/a
Tímid/a	Cregut/da	Tafaner/a	Extravertit/da
Introvertit/da	Boig/boja	Llest/a	Treballador/a
Gandul/a	Divertit/da	Poruc/ga	Valent/a
Sincer/a	Xerraire	Responsable	Feliç
Alegre	Sociable	Intel·ligent	Esportista
Garrepa	Ros/sa	Moreno/a	Pèl-roig/a
Prim	Gras	Alt	Baix
Guapo	Lleig	Carinyós/a	Educat/da
Pesat/da	Creatiu/va	Optimista	Pessimista
Callat	Trist/a	Brusc/a	Impacient
Sapastre	Amigable	Cabells curts	Cabells Llargs
Ulls Clars	Ulls Foscós	Jove	Vell

• Sessió 2

La segona sessió representa el cos de la proposta didàctica i és on apareixerà el material didàctic, és a dir, és la sessió on treballarem amb el conte de *La formiga Luci*. Aquesta sessió tindrà una finalitat d'assimilació de conceptes, ja que ens basarem en donar informació als alumnes sobre la diversitat, el que ens serà molt útil per construir xarxes d'aprenentatge entre els coneixements previs de l'alumne i els nous conceptes que introduïrem.

Títol	La formiga Luci
Organització	Per la realització d'aquesta sessió utilitzarem l'aula ordinària, tot i que si no disposem de materials de projecció en aquesta seria recomanable desplaçar-se a una sala que en tingui.
Material	Per el desenvolupament de la sessió necessitem el següent material: <ul style="list-style-type: none"> - El conte de <i>La formiga Luci</i> - Material fungible per pintar i dibuixar (retoladors, colors, ceres,...) - Folis - Instrument de projecció (Opcional)
Objectiu	L'objectiu principal d'aquesta sessió serà el desenvolupament i tractament del concepte de diversitat expressat en el material didàctic, és a dir, treballar el concepte de diversitat de la mateixa manera que es tracta en el conte de <i>La formiga Luci</i> . A més, es tractaran els valors de la tolerància i el respecte.
Desenvolupament	<p>Per iniciar la sessió dedicarem un temps a recordar quins aspectes vam estar treballant la sessió anterior i quina és la idea principal que ens poden treure. Amb aquest breu dinàmica aconseguirem refrescar la memòria als alumnes a la vegada que assegurem tenir presents uns coneixements molt útils per el desenvolupament de la sessió. El fet de recordar que tots teníem característiques diferents serà la base perfecte per aquesta sessió.</p> <p>Després d'haver refrescat idees, els alumnes es distribuïran per l'aula per tal de realitzar la lectura acompanyada del conte. La primera vegada serà la mestra qui llegirà el conte en veu alta als alumnes, mentre aquests es dediquen a fer una escolta activa del que els diu la mestra. La mestra haurà de procurar realitzar una lectura acompanyada de forma adequada, aturant-se per comprovar que tots els alumnes segueixen el fil, comprovant que el vocabulari es va entenent, mostrant les imatges als infants perquè puguin gaudir del conte, utilitzant diferents tons de veu per fer més seductora la història,... Recordar que el material disposa de diferents adaptacions, sistema braille i suport gràfic, els quals poden ser utilitzats per fer més clara la lectura, sobretot els pictogrames.</p> <p>També, en cas de disposar d'aparells electrònics de reproducció com poden ser els projectors o les pantalles tàctils, es posa a l'abast una presentació del conte amb la lectura ja realitzada. Igualment, però, per a la seva total comprensió el mestre haurà d'anar aturant la lectura per fer comprovacions o aclariments. El</p>

	<p>document enllaçat és simplement un recurs que es posa a disposició del docents, no es un substitut total de la lectura acompanyada. Enllaç de l'audiollibre: https://drive.google.com/file/d/1D_98v3RRuNAL3tG3HzSCEi-aPk7FMDbK/view?usp=sharing</p> <p>Seguidament, una vegada acabada aquesta lectura acompanyada, els alumnes disposaran d'un temps per manipular el material de manera individual, ja sigui per la seva relectura, per la comprovació d'algun element, com el braille, o simplement per l'observació de les imatges i pictogrames per acabar d'entendre la història. Un cop acabat aquest temps els alumnes es posaran en disposició de conversa oberta, en cercle asseguts al terra. En aquesta es parlarà sobre les idees principals del text i les opinions que se'n derivin, sempre escolant i respectant totes les opinions per igual. També serà important assegurar que tots els alumnes han entès el text, sobretot la idea principal que es desenvolupa al llarg de la història, tots som diferents i això és normal. La diversitat som tots. Per això, intentarem fer intervenir a tots els alumnes dins de la conversa.</p> <p>Després de finalitzar l'espai d'expressió, els alumnes tornaran a asseure's als seus llocs, per iniciar la següent dinàmica. Aquesta dinàmica consistirà en la realització d'un dibuix o expressió artística per tal de representar la seva pròpia formiga, amb les seves característiques úniques. És a dir, cada infant crearà la seva pròpia formiga.</p> <p>En aquesta dinàmica serà molt important donar llibertat als alumnes per expressar-se a la seva manera. Per això, necessitarem disposar d'abundant material per pintar i dibuixar, com pot ser: retoladors, colors, cartolines, ceres, pintures,... Un altre punt important de la tasca serà la creativitat i originalitat, motivarem als alumnes perquè no copiïn les idees dels seus companys i pensin en la seva pròpia.</p> <p>Per finalitzar la sessió, els alumnes presentaran les seves creacions a la resta del grup, explicant com es defineix la seva formiga. Els alumnes s'hauran de mostrar respectuosos en tot moment. Aquest serà un bon moment per confirmar si s'ha entès bé la idea principal del text i observar la tolerància que presenten els infants cap els seus companys.</p>
Adaptacions necessàries	<p>Per tal de realitzar una sessió inclusiva haurem de vetllar per eliminar les possibles barreres abans d'iniciar l'activitat, creant així un espai inclusiu on tots els infants, independentment de les seves característiques, estiguin al mateix nivell.</p> <p>Per fer-ho vetllarem per disposar d'un espai lliure d'obstacles, sense objectes distractors i amb el suport d'un docent, voluntari o vetllador disponible, que ens faci un acompanyament durant la sessió.</p>

Justificació	Aquesta sessió serà rellevant perquè es presentarà i es tractarà el text i la seva idea principal, el concepte de diversitat. El que ens permetrà seguir sumant coneixements a la construcció mental que hem iniciat. També serà una sessió productiva per tractar el tema de la tolerància, detectant aquelles actituds positives i negatives respecte la diversitat.

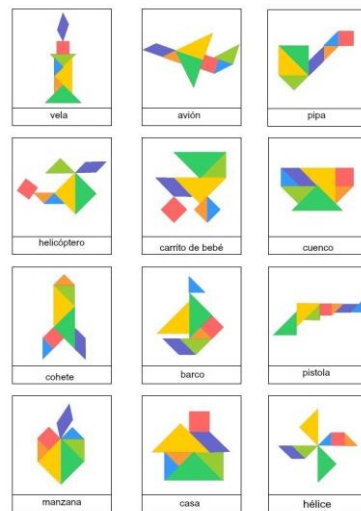
• Sessió 3

La tercera, i última sessió, es basarà en desenvolupar l'idea d'observar les qualitats personals de forma positiva i no segregador, donant valor a totes les qualitats. Aprenent al mateix temps a treballar en equip.

La sessió també suposarà un tancament de la temàtica iniciada, les formigues i el formiguer

Títol	Tots tenim un lloc
Organització	Per la realització d'aquesta sessió ens ubicarem a l'aula ordinària. Els alumnes es distribuïran en diferents grups, però s'hauran d'anar desplaçant i barrejant.
Material	Per tal de desenvolupar l'activitat serà necessari el següent material: <ul style="list-style-type: none"> - Tangrams - Material fungible per dibuixar, pintar, retallar, enganxar,... (colors, cartolines, tisores, llapis, goma,...)
Objectiu	L'objectiu principal de la sessió serà assegurar i reafirmar el concepte de diversitat treballat en les sessions anteriors, afegint una mirada col·laborativa que permetrà observar en primera mà com les característiques personals s'han de contemplar com a fortaleces. També es tractaran aspectes de cooperació i col·laboració, donant èmfasi a saber identificar i valorar les qualitats de cadascú.
Desenvolupament	Per iniciar la sessió, i de la mateixa manera que es fa en el sessió 2, es destinarà un temps per repassar les idees que apareguin en les dues sessions anteriors. Assegurant-nos així que hi ha un procés i un aprenentatge acumulatiu.

Una vegada s'hagin repassat aquestes idees, es demanarà als infants que es divideixin per l'aula i tanquin els ulls. El mestre anirà entregant a cada alumne un parell o tres peces del Tangram, de tal manera que aquestes peces representin la seva identitat, les seves característiques. Després, el mestre haurà de fer una explicació de la dinàmica. Aquesta es basarà en la construcció de figures a partir del material del Tangram, però per fer-ho els alumnes hauran de treballar en equip i aprofitar les fortaleses de cada membre, sinó no podran aconseguir fer totes les figures. Es treballarà a partir de la creació de diferents figures, i aquí podem observar alguns exemples:

Durant l'activitat el mestre, i personal de suport disponible, hauran de vetllar pel bon desenvolupament de l'activitat, comprovant que es segueixen les indicacions corresponents i es realitzen de forma adequada. Cada infant ha de conservar les seves peces, no volem que les veus dominants prenguin el control.

Després d'haver finalitzat l'activitat, els infants realitzaran una reflexió amb el grup. En aquesta reflexió cada alumne donarà la seva opinió sobre el seu paper i com s'ha sentit, després el grup li haurà de dir què pensa del seu rol al llarg de l'activitat. En aquest instant serà important observar com valoren la suma de qualitats per assolir un objectiu, sense tots no podran realitzar l'activitat.

Seguidament, i com a última activitat, es demanarà als alumnes la creació artística d'un mural on es representi un formiguer, el nostre formiguer. La creació d'aquest estarà acompanyada del docent i personal de suport, però vetllarem perquè siguin els infants els que estiguin al capdavant de les idees. També es demanarà als alumnes que la creació sigui entre tots i tothom tingui una responsabilitat. Serà un moment per poder avaluar i comprovar si s'ha entès el concepte de diversitat i treball en equip.

	Finalment, es demanarà als infants que agafin les seves creacions artístiques de la segona sessió i les introdueixin en el mural que han creat conjuntament. Tancant així la proposta didàctica i aportant un material decoratiu a l'aula.
Adaptacions necessàries	<p>Per tal de realitzar una sessió inclusiva haurem de vetllar per eliminar les possibles barreres abans d'iniciar l'activitat, creant així un espai inclusiu on tots els infants, independentment de les seves característiques estiguin al mateix nivell.</p> <p>Per fer-ho vetllarem per disposar d'un espai lliure d'obstacles, sense objectes distractors i amb el suport d'un docent, voluntari o vetllador disponible, que ens faci un acompanyament durant la sessió.</p>
Justificació	<p>En aquesta sessió es treballaran les característiques individuals i el seu ús col·lectiu, posant en valor la importància d'apreciar les qualitats de cada individu, no només acceptant-les sinó traient-ne el màxim profit, al mateix temps que treballem la rellevància del treball col·laboratiu. És important entendre que junts i sumant les qualitats de tots podem aconseguir més que treballant sols, perquè tots som diferents i tenim qualitats diferents, la qual cosa pot ser molt beneficiós per tots.</p>

• Avaluació

Per tal de realitzar l'avaluació d'aquesta proposta, i comprovar que s'han assimilat els conceptes de manera acumulativa, tal com defensa la corrent del constructivisme, realitzarem una dinàmica senzilla però que ens permetrà observar quin alumne ha entès i adquirit els coneixements i quin no. Al mateix moment que desenvolupem una activitat motivadora a nivell d'aula i a nivell de centre.

L'avaluació consistirà en l'explicació de les sessions i el treball elaborat entorn a les formigues i formiguer a les diferents aules del centre per part dels infants. És a dir, els infants, per grups reduïts, hauran d'anar a explicar a les altres classes del centre quines dinàmiques i/o activitats han realitzat i amb quina finalitat, destacant els punts claus i la idea principal del text. També s'obrirà la possibilitat de realitzar la gravació de la presentació per la seva publicació a nivell digital. Els alumnes disposaran d'un temps i espai per preparar les explicacions i elaborar el material, en cas de ser necessari.

Per tal de fer un seguiment de l'avaluació, i garantir l'èxit de l'activitat, tots els docents del centre estaran avisats i se'ls proporcionarà una rúbrica per fer una avaluació dels infants. Amb la senzillesa de marcar amb una X la casella adequada els docents hauran de fer l'avaluació dels infants. Tot i això, el mestre farà un explicació prèvia durant el claustre, o reunió, per assegurar el seu bon funcionament.

D'aquesta manera també obtindrem més feedback de les sessions, ja que no només estarem avaluant als alumnes sinó que observarem les avaluacions que realitzin els altres docents, i que poden aportar idees sobre com s'ha encarat la proposta didàctica, destacant aquells punts ben fets i aquells millorables. Destacar que si s'observa la necessitat d'acompanyament en algun dels infants aquesta es realitzarà, ja sigui per part del mestre o d'algun personal de suport.

Rúbrica Avaluació

Ítem	Malament	Bé	Excel·lent	Observacions
Assimilació de conceptes	Els alumnes no mostren senyals d'haver entès els conceptes treballats.	Els alumnes mostren dificultats per entendre els conceptes treballats	Els alumnes mostren clarament haver assimilat els conceptes treballats.	
Expressió Oral	Els alumnes no han expressar adequadament les idees principals.	Els alumnes han expressat part de les idees més rellevants.	Els alumnes han presentat i explicat totes les idees importants.	
Valoració treball en grup	Els alumnes no han donat valor al treball col·laboratiu. Tampoc han donat la seva opinió.	Els alumnes han mencionat algunes de les qualitats de treballar en equip, de forma desordenada.	Els alumnes han expressat clarament les seves opinions del treball cooperatiu.	
Repartiment de rols	Tota la tasca la realitzat un o dos membres del grup	Hi ha membres del grup amb més protagonisme que altres.	Els alumnes s'han dividit la feina per fer tots una tasca.	
Vocabulari	Han utilitzat un vocabulari fora de lloc.	L'ús del vocabulari ha sigut correcte, però han tingut interferències.	Han utilitzat un vocabulari adequat a la situació.	
Conclusions	La tasca no s'ha desenvolupat adequadament. No han assolit l'objectiu.	La tasca ha presentat interferències però s'ha entès.	La tasca s'ha desenvolupat adequadament i s'ha entès per tothom.	

Annex: Enquesta

1. Quin sentiment tenia la Luci al principi del conte?
 - A. Alegria
 - B. Tristor
 - C. Eufòria
 - D. Pena
2. Per quin motiu tenia aquest sentiment?
 - A. Se sentia diferent
 - B. Tenia gana
 - C. Volia jugar amb les altres formigues
 - D. No té motius
3. Com afronta la situació la Luci? (Què fa amb aquest sentiment?)
 - A. Parla amb les altres formigues
 - B. No li dona importància
 - C. Escriu una carta
 - D. S'aïlla (Es queda sola)
4. Com consideres que està afrontant la situació? (Què penses de com està actuant?)
 - A. Molt bé, el millor és afrontar els problemes sol
 - B. Bé, és el seu problema i la seva responsabilitat
 - C. Malament, ha de parlar i compartir els seus sentiments
 - D. Molt malament, no ha de sentir-se diferent mai
5. Quines característiques úniques li permeten a la Luci salvar a la reina?
 - A. Ser gran i tindre les antenes llargues
 - B. Ser petita i tindre les antenes llargues
 - C. Ser petita i tindre les antenes curtes
 - D. Ser gran i tindre les antenes llargues
6. Hagués pogut salvar la reina ella sola?
 - A. Sí, ella sola hagués pogut
 - B. Sí, però es millor treballar amb equip
 - C. No, sense les altres formigues no hagués pogut
 - D. Segurament no, però poder sí

7. Quina és la resposta de la reina?
- A. Expressar el seu desagraïment a totes les formigues
 - B. Seguir la seva vida normal, ella es la reina i és normal que la salvin
 - C. Agrair a les formigues de forma personal
 - D. Exposar davant la comunitat el seu agraïment, sobretot a les formigues salvadores
8. Quina és la resposta de la comunitat?
- A. Es mostren animades i agraïdes per l'actuació de la seva companya
 - B. Mostren indiferència
 - C. Es mostren geloses
 - D. Es mostren animades però no agraïxen res a la Luci
9. Com se sent la Luci després, al arribar la nit?
- A. Trista i Sola
 - B. Alegre però allunyada de les seves companyes
 - C. Desanimada i cansada
 - D. Feliç i alegre de ser part de la comunitat
10. A què agraïeix la Luci?
- A. A les seves ganes d'aventura
 - B. A les seves companyes que l'ajuden
 - C. A les seves característiques, ser petita i tindre unes antenes llargues
 - D. A la reina per haver-li donat aquest títol
11. Quina és la reflexió final de la Luci?
- A. Ser diferent no es normal, tots hem de ser iguals
 - B. Ser diferent és positiu
 - C. Ser diferent és negatiu i no està bé
 - D. Ser diferent és d'allò més normal

Annex: Respostes

Samuel

9 anys

1. Quin sentiment tenia la Luci al principi del conte?

- A. Alegria
- B. Tristor
- C. Eufòria
- D. Pena

2. Per quin motiu tenia aquest sentiment?

- A. Se sentia diferent
- B. Tenia gana
- C. Volia jugar amb les altres formigues
- D. No té motius

3. Com afronta la situació la Luci? (Què fa amb aquest sentiment?)

- A. Parla amb les altres formigues
- B. No li dona importància
- C. Escriu una carta
- D. S'aïlla (Es queda sola)

4. Com consideres que està afrontant la situació? (Què penses de com està actuant?)

- A. Molt bé, el millor és afrontar els problemes sol
- B. Bé, és el seu problema i la seva responsabilitat
- C. Malament, ha de parlar i compartir els seus sentiments
- D. Molt malament, no ha de sentir-se diferent mai

5. Quines característiques úniques li permeten a la Luci salvar a la reina?

- A. Ser gran i tindre les antenes llargues
- B. Ser petita i tindre les antenes llargues
- C. Ser petita i tindre les antenes curtes
- D. Ser gran i tindre les antenes llargues

6. Hagués pogut salvar la reina ella sola?

- A. Sí, ella sola hagués pogut
- B. Sí, però es millor treballar amb equip
- C. No, sense les altres formigues no hagués pogut
- D. Segurament no, però poder sí

7. Quina és la resposta de la reina?

- A. Expressar el seu desagraïment a totes les formigues
- B. Seguir la seva vida normal, ella es la reina i és normal que la salvin
- C. Agrair a les formigues de forma personal
- D. Exposar davant la comunitat el seu agraïment, sobretot a les formigues salvadores

8. Quina és la resposta de la comunitat?

- A. Es mostren animades i agraïdes per l'actuació de la seva companya
- B. Mostren indiferència
- C. Es mostren geloses
- D. Es mostren animades però no agraeixen res a la Luci

9. Com se sent la Luci després, al arribar la nit?

- A. Trista i Sola
- B. Alegre però allunyada de les seves companyes
- C. Desanimada i cansada
- D. Feliç i alegre de ser part de la comunitat

10. A què agraeix la Luci?

- A. A les seves ganes d'aventura
- B. A les seves companyes que l'ajuden
- C. A les seves característiques, ser petita i tindre unes antenes llargues
- D. A la reina per haver-li donat aquest títol

11. Quina és la reflexió final de la Luci?

- A. Ser diferent no es normal, tots hem de ser iguals
- B. Ser diferent és positiu
- C. Ser diferent és negatiu i no està bé
- D. Ser diferent és d'allò més normal

Ranxel

9 años

1. Quin sentiment tenia la Luci al principi del conte?
 - A. Alegria
 - ☒ B. Tristor
 - C. Eufòria
 - D. Pena
2. Per quin motiu tenia aquest sentiment?
 - ☒ A. Se sentia diferent
 - B. Tenia gana
 - C. Volia jugar amb les altres formigues
 - D. No té motius
3. Com afronta la situació la Luci? (Què fa amb aquest sentiment?)
 - A. Parla amb les altres formigues
 - B. No li dona importància
 - C. Escriu una carta
 - ☒ D. S'aïlla (Es queda sola)
4. Com consideres que està afrontant la situació? (Què penses de com està actuant?)
 - A. Molt bé, el millor és afrontar els problemes sol
 - B. Bé, és el seu problema i la seva responsabilitat
 - ☒ C. Malament, ha de parlar i compartir els seus sentiments
 - D. Molt malament, no ha de sentir-se diferent mai
5. Quines característiques úniques li permeten a la Luci salvar a la reina?
 - A. Ser gran i tindre les antenes llargues
 - ☒ B. Ser petita i tindre les antenes llargues
 - C. Ser petita i tindre les antenes curtes
 - D. Ser gran i tindre les antenes llargues
6. Hagués pogut salvar la reina ella sola?
 - A. Sí, ella sola hagués pogut
 - ☒ B. Sí, però es millor treballar amb equip
 - C. No, sense les altres formigues no hagués pogut
 - D. Segurament no, però poder sí

7. Quina és la resposta de la reina?

- A. Expressar el seu desagraïment a totes les formigues
- B. Seguir la seva vida normal, ella es la reina i és normal que la salvin
- C. Agrair a les formigues de forma personal
- ☒ D. Exposar davant la comunitat el seu agraïment, sobretot a les formigues salvadores

8. Quina és la resposta de la comunitat?

- ☒ A. Es mostren animades i agraïdes per l'actuació de la seva companya
- B. Mostren indiferència
- C. Es mostren geloses
- D. Es mostren animades però no agraïxen res a la Luci

9. Com se sent la Luci després, al arribar la nit?

- A. Trista i Sola
- B. Alegre però allunyada de les seves companyes
- C. Desanimada i cansada
- ☒ D. Feliç i alegre de ser part de la comunitat

10. A què agraïx la Luci?

- ☒ A. A les seves ganes d'aventura
- B. A les seves companyes que l'ajuden
- C. A les seves característiques, ser petita i tindre unes antenes llargues
- D. A la reina per haver-li donat aquest títol

11. Quina és la reflexió final de la Luci?

- A. Ser diferent no es normal, tots hem de ser iguals
- B. Ser diferent és positiu
- C. Ser diferent és negatiu i no està bé
- ☒ D. Ser diferent és d'allò més normal

1. Quin sentiment tenia la Luci al principi del conte?
 - A. Alegria
 - B. Tristor
 - C. Eufòria
 - D. Pena
2. Per quin motiu tenia aquest sentiment?
 - A. Se sentia diferent
 - B. Tenia gana
 - C. Volia jugar amb les altres formigues
 - D. No té motius
3. Com afronta la situació la Luci? (Què fa amb aquest sentiment?)
 - A. Parla amb les altres formigues
 - B. No li dona importància
 - C. Escriu una carta
 - D. S'aïlla (Es queda sola)
4. Com consideres que està afrontant la situació? (Què penses de com està actuant?)
 - A. Molt bé, el millor és afrontar els problemes sol
 - B. Bé, és el seu problema i la seva responsabilitat
 - C. Malament, ha de parlar i compartir els seus sentiments
 - D. Molt malament, no ha de sentir-se diferent mai
5. Quines característiques úniques li permeten a la Luci salvar a la reina?
 - A. Ser gran i tindre les antenes llargues
 - B. Ser petita i tindre les antenes llargues
 - C. Ser petita i tindre les antenes curtes
 - D. Ser gran i tindre les antenes llargues
6. Hagués pogut salvar la reina ella sola?
 - A. Sí, ella sola hagués pogut
 - B. Sí, però es millor treballar amb equip
 - C. No, sense les altres formigues no hagués pogut
 - D. Segurament no, però poder sí

7. Quina és la resposta de la reina?

- A. Expressar el seu desagraïment a totes les formigues
- B. Seguir la seva vida normal, ella es la reina i és normal que la salvin
- C. Agrair a les formigues de forma personal
- D. Exposar davant la comunitat el seu agraïment, sobretot a les formigues salvadores

8. Quina és la resposta de la comunitat?

- A. Es mostren animades i agraïdes per l'actuació de la seva companya
- B. Mostren indiferència
- C. Es mostren geloses
- D. Es mostren animades però no agraeixen res a la Luci

9. Com se sent la Luci després, al arribar la nit?

- A. Trista i Sola
- B. Alegre però allunyada de les seves companyes
- C. Desanimada i cansada
- D. Feliç i alegre de ser part de la comunitat

10. A què agraeix la Luci?

- A. A les seves ganes d'aventura
- B. A les seves companyes que l'ajuden
- C. A les seves característiques, ser petita i tindre unes antenes llargues
- D. A la reina per haver-li donat aquest títol

11. Quina és la reflexió final de la Luci?

- A. Ser diferent no es normal, tots hem de ser iguals
- B. Ser diferent és positiu
- C. Ser diferent és negatiu i no està bé
- D. Ser diferent és d'allò més normal

1. Quin sentiment tenia la Luci al principi del conte?
 - A. Alegria
 - B. Tristor
 - C. Eufòria
 - D. Pena
2. Per quin motiu tenia aquest sentiment?
 - A. Se sentia diferent
 - B. Tenia gana
 - C. Volia jugar amb les altres formigues
 - D. No té motius
3. Com afronta la situació la Luci? (Què fa amb aquest sentiment?)
 - A. Parla amb les altres formigues
 - B. No li dona importància
 - C. Escriu una carta
 - D. S'aïlla (Es queda sola)
4. Com consideres que està afrontant la situació? (Què penses de com està actuant?)
 - A. Molt bé, el millor és afrontar els problemes sol
 - B. Bé, és el seu problema i la seva responsabilitat
 - C. Malament, ha de parlar i compartir els seus sentiments
 - D. Molt malament, no ha de sentir-se diferent mai
5. Quines característiques úniques li permeten a la Luci salvar a la reina?
 - A. Ser gran i tindre les antenes llargues
 - B. Ser petita i tindre les antenes llargues
 - C. Ser petita i tindre les antenes curtes
 - D. Ser gran i tindre les antenes llargues
6. Hagués pogut salvar la reina ella sola?
 - A. Sí, ella sola hagués pogut
 - B. Sí, però es millor treballar amb equip
 - C. No, sense les altres formigues no hagués pogut
 - D. Segurament no, però poder sí

7. Quina és la resposta de la reina?
- A. Expressar el seu desagraïment a totes les formigues
 - B. Seguir la seva vida normal, ella es la reina i és normal que la salvin
 - C. Agrair a les formigues de forma personal
 - D. Exposar davant la comunitat el seu agraïment, sobretot a les formigues salvadores
8. Quina és la resposta de la comunitat?
- A. Es mostren animades i agraïdes per l'actuació de la seva companya
 - B. Mostren indiferència
 - C. Es mostren geloses
 - D. Es mostren animades però no agraeixen res a la Luci
9. Com se sent la Luci després, al arribar la nit?
- A. Trista i Sola
 - B. Alegre però allunyada de les seves companyes
 - C. Desanimada i cansada
 - D. Feliç i alegre de ser part de la comunitat
10. A què agraeix la Luci?
- A. A les seves ganes d'aventura
 - B. A les seves companyes que l'ajuden
 - C. A les seves característiques, ser petita i tindre unes antenes llargues
 - D. A la reina per haver-li donat aquest títol
11. Quina és la reflexió final de la Luci?
- A. Ser diferent no es normal, tots hem de ser iguals
 - B. Ser diferent és positiu
 - C. Ser diferent és negatiu i no està bé
 - D. Ser diferent és d'allò més normal

Ha ris

1. Quin sentiment tenia la Luci al principi del conte?
 - A. Alegria
 - B. Tristor
 - C. Eufòria
 - D. Pena
2. Per quin motiu tenia aquest sentiment?
 - A. Se sentia diferent
 - B. Tenia gana
 - C. Volia jugar amb les altres formigues
 - D. No té motius
3. Com afronta la situació la Luci? (Què fa amb aquest sentiment?)
 - A. Parla amb les altres formigues
 - B. No li dona importància
 - C. Escriu una carta
 - D. S'aïlla (Es queda sola)
4. Com consideres que està afrontant la situació? (Què penses de com està actuant?)
 - A. Molt bé, el millor és afrontar els problemes sol
 - B. Bé, és el seu problema i la seva responsabilitat
 - C. Malament, ha de parlar i compartir els seus sentiments
 - D. Molt malament, no ha de sentir-se diferent mai
5. Quines característiques úniques li permeten a la Luci salvar a la reina?
 - A. Ser gran i tindre les antenes llargues
 - B. Ser petita i tindre les antenes llargues
 - C. Ser petita i tindre les antenes curtes
 - D. Ser gran i tindre les antenes llargues
6. Hagués pogut salvar la reina ella sola?
 - A. Sí, ella sola hagués pogut
 - B. Sí, però es millor treballar amb equip
 - C. No, sense les altres formigues no hagués pogut
 - D. Segurament no; però poder-sí

7. Quina és la resposta de la reina?

- A. Expressar el seu desagraïment a totes les formigues
- B. Seguir la seva vida normal, ella es la reina i és normal que la salvin
- C. Agrair a les formigues de forma personal
- D. Exposar davant la comunitat el seu agraïment, sobretot a les formigues salvadores

8. Quina és la resposta de la comunitat?

- A. Es mostren animades i agraïdes per l'actuació de la seva companya
- B. Mostren indiferència
- C. Es mostren geloses
- D. Es mostren animades però no agraeixen res a la Luci

9. Com se sent la Luci després, al arribar la nit?

- A. Trista i Sola
- B. Alegre però allunyada de les seves companyes
- C. Desanimada i cansada
- D. Feliç i alegre de ser part de la comunitat

10. A què agraeix la Luci?

- A. A les seves ganes d'aventura
- B. A les seves companyes que l'ajuden
- C. A les seves característiques, ser petita i tindre unes antenes llargues
- D. A la reina per haver-li donat aquest títol

11. Quina és la reflexió final de la Luci?

- A. Ser diferent no es normal, tots hem de ser iguals
- B. Ser diferent és positiu
- C. Ser diferent és negatiu i no està bé
- D. Ser diferent és d'allò més normal

RanSci

1. Quin sentiment tenia la Luci al principi del conte?
 - A. Alegria
 - B. Tristor
 - C. Eufòria
 - D. Pena
2. Per quin motiu tenia aquest sentiment?
 - A. Se sentia diferent
 - B. Tenia gana
 - C. Volia jugar amb les altres formigues
 - D. No té motius
3. Com afronta la situació la Luci? (Què fa amb aquest sentiment?)
 - A. Parla amb les altres formigues
 - B. No li dona importància
 - C. Escriu una carta
 - D. S'aïlla (Es queda sola)
4. Com consideres que està afrontant la situació? (Què penses de com està actuant?)
 - A. Molt bé, el millor és afrontar els problemes sol
 - B. Bé, és el seu problema i la seva responsabilitat
 - C. Malament, ha de parlar i compartir els seus sentiments
 - D. Molt malament, no ha de sentir-se diferent mai
5. Quines característiques úniques li permeten a la Luci salvar a la reina?
 - A. Ser gran i tindre les antenes llargues
 - B. Ser petita i tindre les antenes llargues
 - C. Ser petita i tindre les antenes curtes
 - D. Ser gran i tindre les antenes llargues
6. Hagués pogut salvar la reina ella sola?
 - A. Sí, ella sola hagués pogut
 - B. Sí, però es millor treballar amb equip
 - C. No, sense les altres formigues no hagués pogut
 - D. Segurament no, però poder sí

7. Quina és la resposta de la reina?

- A. Expressar el seu desagraïment a totes les formigues
- B. Seguir la seva vida normal, ella es la reina i és normal que la salvin
- C. Agrair a les formigues de forma personal
- D. Exposar davant la comunitat el seu agraïment, sobretot a les formigues salvadores

8. Quina és la resposta de la comunitat?

- A. Es mostren animades i agraïdes per l'actuació de la seva companya
- B. Mostren indiferència
- C. Es mostren geloses
- D. Es mostren animades però no agraeixen res a la Luci

9. Com se sent la Luci després, al arribar la nit?

- A. Trista i Sola
- B. Alegre però allunyada de les seves companyes
- C. Desanimada i cansada
- D. Feliç i alegre de ser part de la comunitat

10. A què agraeix la Luci?

- A. A les seves ganes d'aventura
- B. A les seves companyes que l'ajuden
- C. A les seves característiques, ser petita i tindre unes antenes llargues
- D. A la reina per haver-li donat aquest títol

11. Quina és la reflexió final de la Luci?

- A. Ser diferent no es normal, tots hem de ser iguals
- B. Ser diferent és positiu
- C. Ser diferent és negatiu i no està bé
- D. Ser diferent és d'allò més normal

Manuel

1. Quin sentiment tenia la Luci al principi del conte?
 - A. Alegria
 - B. Tristor
 - C. Eufòria
 - D. Pena
2. Per quin motiu tenia aquest sentiment?
 - A. Se sentia diferent
 - B. Tenia gana
 - C. Volia jugar amb les altres formigues
 - D. No té motius
3. Com afrontà la situació la Luci? (Què fa amb aquest sentiment?)
 - A. Parla amb les altres formigues
 - B. No li dona importància
 - C. Escriu una carta
 - D. S'aïlla (Es queda sola)
4. Com consideres que està afrontant la situació? (Què penses de com està actuant?)
 - A. Molt bé, el millor és afrontar els problemes sol
 - B. Bé, és el seu problema i la seva responsabilitat
 - C. Malament, ha de parlar i compartir els seus sentiments
 - D. Molt malament, no ha de sentir-se diferent mai
5. Quines característiques úniques li permeten a la Luci salvar a la reina?
 - A. Ser gran i tindre les antenes llargues
 - B. Ser petita i tindre les antenes llargues
 - C. Ser petita i tindre les antenes curtes
 - D. Ser gran i tindre les antenes llargues
6. Hagués pogut salvar la reina ella sola?
 - A. Sí, ella sola hagués pogut
 - B. Sí, però es millor treballar amb equip
 - C. No, sense les altres formigues no hagués pogut
 - D. Segurament no, però poder sí

7. Quina és la resposta de la reina?

- A. Expressar el seu desagraïment a totes les formigues
- B. Seguir la seva vida normal, ella es la reina i és normal que la salvin
- C. Agrair a les formigues de forma personal
- D. Exposar davant la comunitat el seu agraïment, sobretot a les formigues salvadores

8. Quina és la resposta de la comunitat?

- A. Es mostren animades i agrades per l'actuació de la seva companya
- B. Mostren indiferència
- C. Es mostren geloses
- D. Es mostren animades però no agraeixen res a la Luci

9. Com se sent la Luci després, al arribar la nit?

- A. Trista i Sola
- B. Alegre però allunyada de les seves companyes
- C. Desanimada i cansada
- D. Feliç i alegre de ser part de la comunitat

10. A què agraeix la Luci?

- A. A les seves ganes d'aventura
- B. A les seves companyes que l'ajuden
- C. A les seves característiques, ser petita i tindre unes antenes llargues
- D. A la reina per haver-li donat aquest títol

11. Quina és la reflexió final de la Luci?

- A. Ser diferent no es normal, tots hem de ser iguals
- B. Ser diferent és positiu
- C. Ser diferent és negatiu i no està bé
- D. Ser diferent és d'allò més normal

ANDRÉS

1. Quin sentiment tenia la Luci al principi del conte?
 - A. Alegria
 - B. Tristor
 - C. Eufòria
 - D. Pena
2. Per quin motiu tenia aquest sentiment?
 - A. Se sentia diferent
 - B. Tenia gana
 - C. Volia jugar amb les altres formigues
 - D. No té motius
3. Com afronta la situació la Luci? (Què fa amb aquest sentiment?)
 - A. Parla amb les altres formigues
 - B. No li dona importància
 - C. Escriu una carta
 - D. S'aïlla (Es queda sola)
4. Com consideres que està afrontant la situació? (Què penses de com està actuant?)
 - A. Molt bé, el millor és afrontar els problemes sol
 - B. Bé, és el seu problema i la seva responsabilitat
 - C. Malament, ha de parlar i compartir els seus sentiments
 - D. Molt malament, no ha de sentir-se diferent mai
5. Quines característiques úniques li permeten a la Luci salvar a la reina?
 - A. Ser gran i tindre les antenes llargues
 - B. Ser petita i tindre les antenes llargues
 - C. Ser petita i tindre les antenes curtes
 - D. Ser gran i tindre les antenes llargues
6. Hagués pogut salvar la reina ella sola?
 - A. Sí, ella sola hagués pogut
 - B. Sí, però es millor treballar amb equip
 - C. No, sense les altres formigues no hagués pogut
 - D. Segurament no, però poder sí

7. Quina és la resposta de la reina?

- A. Expressar el seu desagraïment a totes les formigues
- B. Seguir la seva vida normal, ella es la reina i és normal que la salvin
- C. Agrair a les formigues de forma personal
- D. Exposar davant la comunitat el seu agraïment, sobretot a les formigues salvadores

8. Quina és la resposta de la comunitat?

- A. Es mostren animades i agraïdes per l'actuació de la seva companya
- B. Mostren indiferència
- C. Es mostren geloses
- D. Es mostren animades però no agraeixen res a la Luci

9. Com se sent la Luci després, al arribar la nit?

- A. Trista i Sola
- B. Alegre però allunyada de les seves companyes
- C. Desanimada i cansada
- D. Feliç i alegre de ser part de la comunitat

10. A què agraeix la Luci?

- A. A les seves ganes d'aventura
- B. A les seves companyes que l'ajuden
- C. A les seves característiques, ser petita i tindre unes antenes llargues
- D. A la reina per haver-li donat aquest títol

11. Quina és la reflexió final de la Luci?

- A. Ser diferent no és normal, tots hem de ser iguals
- B. Ser diferent és positiu
- C. Ser diferent és negatiu i no està bé
- D. Ser diferent és d'allò més normal

DALVIÀ

1. Quin sentiment tenia la Luci al principi del conte?
 - A. Alegria
 - B. Tristor
 - C. Eufòria
 - D. Pena
2. Per quin motiu tenia aquest sentiment?
 - A. Se sentia diferent
 - B. Tenia gana
 - C. Volia jugar amb les altres formigues
 - D. No té motius
3. Com afronta la situació la Luci? (Què fa amb aquest sentiment?)
 - A. Parla amb les altres formigues
 - B. No li dona importància
 - C. Escriu una carta
 - D. S'aïlla (Es queda sola)
4. Com consideres que està afrontant la situació? (Què penses de com està actuant?)
 - A. Molt bé, el millor és afrontar els problemes sol
 - B. Bé, és el seu problema i la seva responsabilitat
 - C. Malament, ha de parlar i compartir els seus sentiments
 - D. Molt malament, no ha de sentir-se diferent mai
5. Quines característiques úniques li permeten a la Luci salvar a la reina?
 - A. Ser gran i tindre les antenes llargues
 - B. Ser petita i tindre les antenes llargues
 - C. Ser petita i tindre les antenes curtes
 - D. Ser gran i tindre les antenes llargues
6. Hagués pogut salvar la reina ella sola?
 - A. Sí, ella sola hagués pogut
 - B. Sí, però es millor treballar amb equip
 - C. No, sense les altres formigues no hagués pogut
 - D. Segurament no, però poder sí

darvin

7. Quina és la resposta de la reina?

- A. Expressar el seu desagraïment a totes les formigues
- B. Seguir la seva vida normal, ella és la reina i és normal que la salvin
- C. Agrair a les formigues de forma personal
- D. Exposar davant la comunitat el seu agraïment, sobretot a les formigues salvadores

8. Quina és la resposta de la comunitat?

- A. Es mostren animades i agraïdes per l'actuació de la seva companya
- B. Mostren indiferència
- C. Es mostren geloses
- D. Es mostren animades però no agraeixen res a la Luci

9. Com se sent la Luci després, al arribar la nit?

- A. Trista i Sola
- B. Alegre però allunyada de les seves companyes
- C. Desanimada i cansada
- D. Feliç i alegre de ser part de la comunitat

10. A què agraeix la Luci?

- A. A les seves ganes d'aventura
- B. A les seves companyes que l'ajuden
- C. A les seves característiques, ser petita i tindre unes antenes llargues
- D. A la reina per haver-li donat aquest títol

11. Quina és la reflexió final de la Luci?

- A. Ser diferent no es normal, tots hem de ser iguals
- B. Ser diferent és positiu
- C. Ser diferent és negatiu i no està bé
- D. Ser diferent és d'allò més normal

Sarnee

1. Quin sentiment tenia la Luci al principi del conte?
 - A. Alegria
 - B. Tristor
 - C. Eufòria
 - D. Pena
2. Per quin motiu tenia aquest sentiment?
 - A. Se sentia diferent
 - B. Tenia gana
 - C. Volia jugar amb les altres formigues
 - D. No té motius
3. Com afronta la situació la Luci? (Què fa amb aquest sentiment?)
 - A. Parla amb les altres formigues
 - B. No li dona importància
 - C. Escriu una carta
 - D. S'aïlla (Es queda sola)
4. Com consideres que està afrontant la situació? (Què penses de com està actuant?)
 - A. Molt bé, el millor és afrontar els problemes sol
 - B. Bé, és el seu problema i la seva responsabilitat
 - C. Malament, ha de parlar i compartir els seus sentiments
 - D. Molt malament, no ha de sentir-se diferent mai
5. Quines característiques úniques li permeten a la Luci salvar a la reina?
 - A. Ser gran i tindre les antenes llargues
 - B. Ser petita i tindre les antenes llargues
 - C. Ser petita i tindre les antenes curtes
 - D. Ser gran i tindre les antenes llargues
6. Hagués pogut salvar la reina ella sola?
 - A. Sí, ella sola hagués pogut
 - B. Sí, però es millor treballar amb equip
 - C. No, sense les altres formigues no hagués pogut
 - D. Segurament no, però poder sí

7. Quina és la resposta de la reina?

- A. Expressar el seu desagraïment a totes les formigues
- B. Seguir la seva vida normal, ella es la reina i és normal que la salvin
- C. Agrair a les formigues de forma personal
- D. Exposar davant la comunitat el seu agraïment, sobretot a les formigues salvadores

8. Quina és la resposta de la comunitat?

- A. Es mostren animades i agraïdes per l'actuació de la seva companya
- B. Mostren indiferència
- C. Es mostren geloses
- D. Es mostren animades però no agraeixen res a la Luci

9. Com se sent la Luci després, al arribar la nit?

- A. Trista i Sola
- B. Alegre però allunyada de les seves companyes
- C. Desanimada i cansada
- D. Feliç i alegre de ser part de la comunitat

10. A què agraeix la Luci?

- A. A les seves ganes d'aventura
- B. A les seves companyes que l'ajuden
- C. A les seves característiques, ser petita i tindre unes antenes llargues
- D. A la reina per haver-li donat aquest títol

11. Quina és la reflexió final de la Luci?

- A. Ser diferent no es normal, tots hem de ser iguals
- B. Ser diferent és positiu
- C. Ser diferent és negatiu i no està bé
- D. Ser diferent és d'allò més normal

Luci

1. Quin sentiment tenia la Luci al principi del conte?
 - A. Alegria
 - B. Tristor ☒
 - C. Eufòria
 - D. Pena
2. Per quin motiu tenia aquest sentiment?
 - A. Se sentia diferent ☒
 - B. Tenia gana
 - C. Volia jugar amb les altres formigues
 - D. No té motius
3. Com afronta la situació la Luci? (Què fa amb aquest sentiment?)
 - A. Parla amb les altres formigues
 - B. No li dona importància
 - C. Escriu una carta
 - D. S'aïlla (Es queda sola) ☒
4. Com consideres que està afrontant la situació? (Què penses de com està actuant?)
 - A. Molt bé, el millor és afrontar els problemes sol
 - B. Bé, és el seu problema i la seva responsabilitat
 - C. Malament, ha de parlar i compartir els seus sentiments ☒
 - D. Molt malament, no ha de sentir-se diferent mai
5. Quines característiques úniques li permeten a la Luci salvar a la reina?
 - A. Ser gran i tindre les antenes llargues
 - B. Ser petita i tindre les antenes llargues ☒
 - C. Ser petita i tindre les antenes curtes
 - D. Ser gran i tindre les antenes llargues
6. Hagués pogut salvar la reina ella sola?
 - A. Sí, ella sola hagués pogut
 - B. Sí, però es millor treballar amb equip
 - C. No, sense les altres formigues no hagués pogut ☒
 - D. Segurament no, però poder sí

Luci

7. Quina és la resposta de la reina?

- A. Expressar el seu desagraïment a totes les formigues
- B. Seguir la seva vida normal, ella es la reina i és normal que la salvin
- C. Agrair a les formigues de forma personal
- D. Exposar davant la comunitat el seu agraïment, sobretot a les formigues salvadores X

8. Quina és la resposta de la comunitat?

- A. Es mostren animades i agraïdes per l'actuació de la seva companya X
- B. Mostren indiferència
- C. Es mostren geloses
- D. Es mostren animades però no agraeixen res a la Luci

9. Com se sent la Luci després, al arribar la nit?

- A. Trista i Sola
- B. Alegre però allunyada de les seves companyes
- C. Desanimada i cansada
- D. Feliç i alegre de ser part de la comunitat X

10. A què agraeix la Luci?

- A. A les seves ganes d'aventura
- B. A les seves companyes que l'ajuden
- C. A les seves característiques, ser petita i tindre unes antenes llargues X
- D. A la reina per haver-li donat aquest títol

11. Quina és la reflexió final de la Luci?

- A. Ser diferent no es normal, tots hem de ser iguals
- B. Ser diferent és positiu
- C. Ser diferent és negatiu i no està bé
- D. Ser diferent és d'allò més normal X

Joh

1. Quin sentiment tenia la Luci al principi del conte?
 - A. Alegria
 - B. Tristor
 - C. Eufòria
 - D. Pena
2. Per quin motiu tenia aquest sentiment?
 - A. Se sentia diferent
 - B. Tenia gana
 - C. Volia jugar amb les altres formigues
 - D. No té motius
3. Com afronta la situació la Luci? (Què fa amb aquest sentiment?)
 - A. Parla amb les altres formigues
 - B. No li dona importància
 - C. Escriu una carta
 - D. S'aïlla (Es queda sola)
4. Com consideres que està afrontant la situació? (Què penses de com està actuant?)
 - A. Molt bé, el millor és afrontar els problemes sol
 - B. Bé, és el seu problema i la seva responsabilitat
 - C. Malament, ha de parlar i compartir els seus sentiments
 - D. Molt malament, no ha de sentir-se diferent mai
5. Quines característiques úniques li permeten a la Luci salvar a la reina?
 - A. Ser gran i tindre les antenes llargues
 - B. Ser petita i tindre les antenes llargues
 - C. Ser petita i tindre les antenes curtes
 - D. Ser gran i tindre les antenes llargues
6. Hagués pogut salvar la reina ella sola?
 - A. Sí, ella sola hagués pogut
 - B. Sí, però es millor treballar amb equip
 - C. No, sense les altres formigues no hagués pogut
 - D. Segurament no, però poder sí

Johh

7. Quina és la resposta de la reina?

- A. Expressar el seu desagraïment a totes les formigues
- B. Seguir la seva vida normal, ella es la reina i és normal que la salvin
- C. Agrair a les formigues de forma personal
- D. Exposar davant la comunitat el seu agraïment, sobretot a les formigues salvadores

8. Quina és la resposta de la comunitat?

- A. Es mostren animades i agraïdes per l'actuació de la seva companya
- B. Mostren indiferència
- C. Es mostren geloses
- D. Es mostren animades però no agraeixen res a la Luci

9. Com se sent la Luci després, al arribar la nit?

- A. Trista i Sola
- B. Alegre però allunyada de les seves companyes
- C. Desanimada i cansada
- D. Feliç i alegre de ser part de la comunitat

10. A què agraeix la Luci?

- A. A les seves ganes d'aventura
- B. A les seves companyes que l'ajuden
- C. A les seves característiques, ser petita i tindre unes antenes llargues
- D. A la reina per haver-li donat aquest títol

11. Quina és la reflexió final de la Luci?

- A. Ser diferent no es normal, tots hem de ser iguals
- B. Ser diferent és positiu
- C. Ser diferent és negatiu i no està bé
- D. Ser diferent és d'allò més normal

1. Quin sentiment tenia la Luci al principi del conte?
 - A. Alegria
 - B. Tristor
 - C. Eufòria
 - D. Pena
2. Per quin motiu tenia aquest sentiment?
 - A. Se sentia diferent
 - B. Tenia gana
 - C. Volia jugar amb les altres formigues
 - D. No té motius
3. Com afronta la situació la Luci? (Què fa amb aquest sentiment?)
 - A. Parla amb les altres formigues
 - B. No li dona importància
 - C. Escriu una carta
 - D. S'aïlla (Es queda sola)
4. Com consideres que està afrontant la situació? (Què penses de com està actuant?)
 - A. Molt bé, el millor és afrontar els problemes sol
 - B. Bé, és el seu problema i la seva responsabilitat
 - C. Malament, ha de parlar i compartir els seus sentiments
 - D. Molt malament, no ha de sentir-se diferent mai
5. Quines característiques úniques li permeten a la Luci salvar a la reina?
 - A. Ser gran i tindre les antenes llargues
 - B. Ser petita i tindre les antenes llargues
 - C. Ser petita i tindre les antenes curtes
 - D. Ser gran i tindre les antenes llargues
6. Hagués pogut salvar la reina ella sola?
 - A. Sí, ella sola hagués pogut
 - B. Sí, però es millor treballar amb equip
 - C. No, sense les altres formigues no hagués pogut
 - D. Segurament no, però poder sí

Sara 9

7. Quina és la resposta de la reina?

- A. Expressar el seu desagraïment a totes les formigues
- B. Seguir la seva vida normal, ella es la reina i és normal que la salvin
- C. Agrair a les formigues de forma personal
- D. Exposar davant la comunitat el seu agraïment, sobretot a les formigues salvadores

8. Quina és la resposta de la comunitat?

- A. Es mostren animades i agraïdes per l'actuació de la seva companya
- B. Mostren indiferència
- C. Es mostren geloses
- D. Es mostren animades però no agraïxen res a la Luci

9. Com se sent la Luci després, al arribar la nit?

- A. Trista i Sola
- B. Alegre però allunyada de les seves companyes
- C. Desanimada i cansada
- D. Feliç i alegre de ser part de la comunitat

10. A què agraeix la Luci?

- A. A les seves ganes d'aventura
- B. A les seves companyes que l'ajuden
- C. A les seves característiques, ser petita i tindre unes antenes llargues
- D. A la reina per haver-li donat aquest títol

11. Quina és la reflexió final de la Luci?

- A. Ser diferent no es normal, tots hem de ser iguals
- B. Ser diferent és positiu
- C. Ser diferent és negatiu i no està bé
- D. Ser diferent és d'allò més normal

1. Quin sentiment tenia la Luci al principi del conte?
 - A. Alegria
 - ☒ B. Tristor
 - C. Eufòria
 - D. Pena
2. Per quin motiu tenia aquest sentiment?
 - ☒ A. Se sentia diferent
 - B. Tenia gana
 - C. Volia jugar amb les altres formigues
 - D. No té motius
3. Com afronta la situació la Luci? (Què fa amb aquest sentiment?)
 - A. Parla amb les altres formigues
 - B. No li dona importància
 - C. Escriu una carta
 - ☒ D. S'aïlla (Es queda sola)
4. Com consideres que està afrontant la situació? (Què penses de com està actuant?)
 - A. Molt bé, el millor és afrontar els problemes sol
 - B. Bé, és el seu problema i la seva responsabilitat
 - ☒ C. Malament, ha de parlar i compartir els seus sentiments
 - D. Molt malament, no ha de sentir-se diferent mai
5. Quines característiques úniques li permeten a la Luci salvar a la reina?
 - A. Ser gran i tindre les antenes llargues
 - ☒ B. Ser petita i tindre les antenes llargues
 - C. Ser petita i tindre les antenes curtes
 - D. Ser gran i tindre les antenes llargues
6. Hagués pogut salvar la reina ella sola?
 - A. Sí, ella sola hagués pogut
 - B. Sí, però es millor treballar amb equip
 - ☒ C. No, sense les altres formigues no hagués pogut
 - D. Segurament no, però poder sí

7. Quina és la resposta de la reina?

- A. Expressar el seu desagraïment a totes les formigues
- B. Seguir la seva vida normal, ella es la reina i és normal que la salvin
- C. Agrair a les formigues de forma personal
- ☒ D. Exposar davant la comunitat el seu agraïment, sobretot a les formigues salvadores

8. Quina és la resposta de la comunitat?

- ☒ A. Es mostren animades i agraïdes per l'actuació de la seva companya
- B. Mostren indiferència
- C. Es mostren geloses
- D. Es mostren animades però no agraeixen res a la Luci

9. Com se sent la Luci després, al arribar la nit?

- A. Trista i Sola
- B. Alegre però allunyada de les seves companyes
- C. Desanimada i cansada
- ☒ D. Feliç i alegre de ser part de la comunitat

10. A què agraeix la Luci?

- A. A les seves ganes d'aventura
- B. A les seves companyes que l'ajuden
- ☒ C. A les seves característiques, ser petita i tindre unes antenes llargues
- D. A la reina per haver-li donat aquest títol

11. Quina és la reflexió final de la Luci?

- A. Ser diferent no es normal, tots hem de ser iguals
- B. Ser diferent és positiu
- C. Ser diferent és negatiu i no està bé
- ☒ D. Ser diferent és d'allò més normal

Abdullah

1. Quin sentiment tenia la Luci al principi del conte?
 - A. Alegria
 - B. Tristor
 - C. Eufòria
 - D. Pena
2. Per quin motiu tenia aquest sentiment?
 - A. Se sentia diferent
 - B. Tenia gana
 - C. Volia jugar amb les altres formigues
 - D. No té motius
3. Com afronta la situació la Luci? (Què fa amb aquest sentiment?)
 - A. Parla amb les altres formigues
 - B. No li dona importància
 - C. Escriu una carta
 - D. S'aïlla (Es queda sola)
4. Com consideres que està afrontant la situació? (Què penses de com està actuant?)
 - A. Molt bé, el millor és afrontar els problemes sol
 - B. Bé, és el seu problema i la seva responsabilitat
 - C. Malament, ha de parlar i compartir els seus sentiments
 - D. Molt malament, no ha de sentir-se diferent mai
5. Quines característiques úniques li permeten a la Luci salvar a la reina?
 - A. Ser gran i tindre les antenes llargues
 - B. Ser petita i tindre les antenes llargues
 - C. Ser petita i tindre les antenes curtes
 - D. Ser gran i tindre les antenes llargues
6. Hagués pogut salvar la reina ella sola?
 - A. Sí, ella sola hagués pogut
 - B. Sí, però es millor treballar amb equip
 - C. No, sense les altres formigues no hagués pogut
 - D. Segurament no, però poder sí

Abdullah

28-5-2021

7. Quina és la resposta de la reina?

- A. Expressar el seu desagraïment a totes les formigues
- B. Seguir la seva vida normal, ella es la reina i és normal que la salvin
- C. Agrair a les formigues de forma personal
- D. Exposar davant la comunitat el seu agraïment, sobretot a les formigues salvadores

8. Quina és la resposta de la comunitat?

- A. Es mostren animades i agraïdes per l'actuació de la seva companya
- B. Mostren indiferència
- C. Es mostren geloses
- D. Es mostren animades però no agraeixen res a la Luci

9. Com se sent la Luci després, al arribar la nit?

- A. Trista i Sola
- B. Alegre però allunyada de les seves companyes
- C. Desanimada i cansada
- D. Feliç i alegre de ser part de la comunitat

10. A què agraeix la Luci?

- A. A les seves ganes d'aventura
- B. A les seves companyes que l'ajuden
- C. A les seves característiques, ser petita i tindre unes antenes llargues
- D. A la reina per haver-li donat aquest títol

11. Quina és la reflexió final de la Luci?

- A. Ser diferent no es normal, tots hem de ser iguals
- B. Ser diferent és positiu
- C. Ser diferent és negatiu i no està bé
- D. Ser diferent és d'allò més normal